22-23

1976

Nisan - Mayıs

BİR MAYIS BİR MAYIS
İLK DİLEĞİMİZ
YAŞATACAK SENİ
TUNÇ BİLEĞİMİZ

DİSK

OKURLARIMIZA

Sevgili Dostlar,

DİSK DERGİSİ'nin 22 ve 23. sayıları bir arada çıkıyor. İlk kez ortaya çıkan bu durumun nedenini, okurlarımıza açıklamayı kaçınılmaz bir görev olarak görüyoruz.

DİSK Dergisi, DİSK Basın-Yayın ve Tanıtma Dairesi'nin çalışmalarından sadece birisidir. Haftada iki kez çıkan DİSK Ajansı ve diğer basın, yayın ve propaganda araçlarının hazırlanması da çalışmalarımız arasındadır. 5. Genel Kurulumuz ve özellikle 20 Eylül'de Taksim'de yapılan «Demokratik Hak ve Özgürlükle için Mücadele Mitingi» nden bu yana, «daire» miz kapsamına giren görevler hızla yoğunlaşmış ve yoğunlaşmaktadır. Bu durum, faşizme ve sömürüye karşı işçi sınıfının başını çektiği emekçi halk mücadelesinin yükselmesinin doğal bir sonucudur. Burjuvazinin, bu sömürü ve baskı düzeninin devamını sağlamaya yönelik gerici ideolojisine ve işçi sınıfına ters akım lara karşı görüşlerimizin yaygınlaşması bu mücadelenin daha bilinçli kitleler tarafından geliştirilmesini sağlayan son derece önemli bir etkendir. Yayınlarımıza karşı sürekli bir şekilde artan istek, çalışmalarımızı nitel ve nicel açıdan daha ileri bir düzeye yükseltmemize katkıda bulunmaktadır.

7 Mart 1976 tarihinde DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER tarafından, DİSK'in örgütleyeceği açıklanan 1 Mayıs'a doğru çalışmalarımız görülmedik ölçülerde yoğunlaşmıştır. 51 yıl süren bir aradan sonra, en geniş kitlelerin bilinçli ve bilgili bir şekilde 1 Mayıs gösterisine katılmalarını sağlayacak, 1 Mayıs üzerine ters yönde etkilenmeyi geriletecek kitle yayınlarının hazırlanması tarihsel ve güncel bir görev olarak öncelik kazanmıştı. Sadece 1 Mayıs'la ilgili DİSK ve DİSK'e bağlı sendikaların yayın toplamı, 577 bini Konfederasyonumuza ait olmak üzere 1 milyona ulaşmıştır. Nicel gücün yanında, sendikal yayın araçları arasında gerekli görüş ve teknik koordinasyonunun başarılı bir şekilde sağlanmış olması, sadece bu dönemde çalışmalarımızın ağırlığını 1 Mayıs hazırlıklarının oluşturduğunu göstermektedir.

DİSK Dergisi'nin ilk kez iki sayı bir arada çıkması, bu koşullar ve değerlendirmenin bilinçli bir sonucu olarak karşımıza çıkıyor. Bundan sonraki sayılar alışılagelmiş seyrini izleyecektir.

DİSK'in nitel ve nicel olarak güçlenmesinden yana olan okuyucu dostlarımızın her zamankinden daha güçlü bir şekilde abone ve bağış kampanyasını sürdüreceklerine ve işlenmesini istedikleri konulara bildireceklerine inanıyoruz.

Dostça selâmlarımızla.

DİSK/Basın Yayın
ve Tanıtma Dairesi

DUYURU

POSTA ÇEKİ HESAP NO: 96 814

Dergimize bağışta bulunmak isteyenler, bulundukları yerde bulunan PTT şubelerinden **96 814** No. lu Posta Çeki Hesap Numarasına bağışlarını yatırmalıdırlar.

DİSK

22-23

1976

Nisan - Mayıs

İÇİNDEKİLER — SAYFA

Sahibi: Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu adına, Genel Başkan: KEMAL TÜRKLER ● Yazı İşleri Müdürü: Erhan Gömüç ● İdare Yeri: DİSK, Merter Sitesi, Sendikalar Binası, Aksaray/İSTANBUL ● Telefon: 25 89 68 ● Gönderilen yazı, resim vb. yayınlansın yayınlanmasın iade edilmez ● Bağışlar için posta Çeki No: 20 096 814 ● Dizgi: Alfabe Matbaası/27 97 49 ● Baskı: Öz - Akın Matbaası ● Film ve Montaj: Modern Röprödüksiyon/27 87 04 ● Kapak ve Karikatür: Tan ORAL ● Desenler: Orhan TAYLAN ● Son baskı tarihi: 8 / 6 / 1976

başyazı

Tüm dünyada, dünya işçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs gösterilerinin örgütleyicileri sendikalardır. İşçi sınıfı partileri ve ilerici siyasal partiler, daha geniş kitlelerin katılmasını sağlamak için 1 Mayıs gösterilerine, örgütsel açıdan, dışarıdan destek olma durumundadırlar. Bu olgu, artık iyice yerleşmiştir. Örneğin, 1 Mayıs gösterilerinin uzun yıllardır kutlandığı ülkelerde, gösteri süresince parti pankartları kullanılmaz. Bir ülkeden, diğerine değişen sadece 1 Mayıs'ın kutlanma biçimidir. Özde, kullanılan sloganlar, ileri sürülen istemlerin belirleyici özelliği ulusal ve uluslararası düzeyde en geniş emekçi katmanları bir araya getirebilmesidir. Ortak istemlerin en güçlü bir şekilde ileri sürüldüğü 1 Mayıs işte bu denli birleştiricidir.

Ancak, nasıl üretimin gerçekleşmesi için işyerinde iş bölümü gerekiyorsa, istemlerin kitlelerce benimsenmesi ve giderek hayata geçmesi için, örgütlenmek gereklidir. Siyasal partiler, temsil ettikleri sınıf ve katmanların çıkarlarına uygun düşen belirli bir siyasal ve ideolojik görüşü benimseyen kişileri örgütlerler. Ve bu doğrultudaki kişilerin desteğini alırlar. Oysa, sendikalar, siyasal ve ideolojik görüş, dinsel ve felsefi inanç, ulus ayrımı yapmadan tüm emekçileri ortak istemleri etrafında örgütleyen, yönlendiren kitle örgütleridir.

Kapitalizm ve emperyalizmden kaynaklanan ülke ve dünya çapındaki ortak istemler etrafında yüz milyonları birleştirici yönüyle 1 Mayıs'la ve kapitalizme karşı yine ortak istemleri etrafında en geniş kitlelerin örgüt ve mücadele birliğini sağlaması acısından sınıf sendikaları arasında çok sıkı bir ilişki, kopmaz ve her geçen gün biraz daha güçlenen bir bağ vardır. İşte bu yüzden, 1 Mayıs'ın esas örgütleyicisi sendikalar ve onlara destek olanlar da genel olarak ilerici partilerdir. Ülkemizde de, tam 51 yıl sonra 1 Mayıs'ın kitlesel ve coşkun bir şekilde kutlanmasını örgütleyenin DİSK olması genel gelişimin içinde düşünülmelidir.

1 Mayıs'ın, geçtiğimiz yıllarda değil de, «ancak» bugün ve DİSK tarafından düzenlenmesi de, Türkiye ve dünya koşullarındaki önemli değişimlerden soyutlanamaz

1 — Türkiye'de kapitalizmin gelişimi büyük ölçüde emperyalist sermayeye bağlı ve ithalâta dayalı olsa da, sermaye birikimi ve tekelleşme süreci hızla gelişmiş ve değil 1960, **1965 ve hatta 1970 öncesiyle bile** karşılaştırılamayacak boyutlara ulaşmıştır. Bir yandan kamu kesiminin yaptığı önemli ünite yatırımları, diğer yandan genel olarak özel sektörün tüketim yatırımları işçi sınıfının nicel gücünü arttırmıstır.

2 — Ancak, emekçi sınıf ve katmanların ekonomik ve toplumsal yaşamıyla, tekelleşmenin getirdiği bir avuç büyük sermayecinin aşırılaşan kârı arasındaki uçurum daha da derinleşmiştir.

3 — İkinci emperyalist savaştan sonra, sosyalizm bir sistem haline gelmiş ve dünya anti-faşist güçleri büyük bir zafer elde etmiştir. Aynı dönemde giderek yoğunlaşan soğuk savaş dalgası, sosyalizmin barışçı, fakat uyanık tutumu ve ekonomik başarıları karşısında önemli ölçüde gerilemiştir. Ayrıca, yine sosyalist sistemin dayattığı karşılıklı işbirliği ve barış içinde bir arada yaşama politikası, emperyalizmin yeni bir dünya savaşı özlemine set çekerek, başarısını Helsinki'de toplanan Avrupa Ortak Güvenlik ve İşbirliği Konferansı kararlarında somutlamıştır. Bu genel gelişim, sürekli olarak engellemek, saptırılmak istenen **ülkeler ve halklar arası yakınlaşmanın hızlanması için** daha elverişli koşullar yaratmıştır.

4 — Son üç yılda, kapitalist sistemin dünya çapındaki genel buhranı şiddetlenmiştir. Bu, Türkiye ekonomisinin geleneksel bunalımını alabildiğine derinleştirmiştir. İşsizlik ve pahalılık artışları, ücret ve emekçi kitlelerin gelirlerinin gerileyişi hızlanmış ve toplumsal sorunlar durmadan yığılarak, bu düzen içinde çözülmesi olanaksız bir duruma gelmiştir. Gerici iktidarlar, bazı yapıcı önlemler almak yerine, yükselen genel hoşnutsuzluğun örgütlenmesini ve seferber olmasını önlemek için anti-demokratik uygulamaları, baskı ve terörü yoğunlaştırarak, seri cinayetlere dek varmışlardır. Böylesi bir ortam içinde, işçileri temsil ettiğini söyleyen sendikaların, **Türk-İş'in sermaye yanlısı** tutumu, kendi adına davranacak, kendi istemlerini ileri sürecek, kararlı ve saygın bir örgüt özlemi içinde olan geniş işçi kitlelerinin tekelci sermaye, gerici ve faşizan siyasal iktidarlar ve Türk-İş karşısındaki tepkisini güçlendirmiştir.

5 — Dünya ve Türkiye'deki bu gelişim, ve edinilen 12 Mart «**deneyimi**», özellikle işçi sınıfının bu dönemleri yaşamış bölümü ve «sol» güçlerin bir kesiminin özellikle «taktik» düzeyde biraz daha ilerlemesini sağlarken, diğer bir kesimin de siyasal ve ideolojik düzeyde daha tutarlı bir noktaya getirmiş ve mücadelede sorumlu davranmaya ve uzun soluklu düşünmeye zorlamıştır. Acil görev olan faşist tırmanışa set çekmek ve demokratik hak ve özgürlükleri korunup geliştirileceği ilerici-halktan yana demokratik bir iktidarı işbaşına getirmenin geniş işçi ve emekçi kitleler tarafından kavranması, her türlü olumsuzluk ve sorumsuzluklara karşın, tekelci sermayenin aradığı büyük bir provokasyona düşülmesini engelleyen en belirleyici güç olarak ortaya çıkmıştır.

DİSK, özetlemeye çalıştığımız bu çok yönlü gelişim içinde ilerleyerek gelişmiş ve özellikle V. Genel Kurulundan sonra 9 yıllık kısa geçmişinin bugünkü aşamasına varmıştır. Kendi kitlesi, genel olarak işçi sınıfının nicel ve nitel gelişimindeki «konaklar» ilerici ve sosyalist kadroların gelişim ve değişimi, Türkiye ve dünyadaki yeni ekonomik ve siyasal koşullar DİSK'i doğal olarak etkilemiş ve DİSK bu son derece karmaşık sürecin içinden geçerek 1976'nın 1 Mayısında yüzbinlerce kişiyi, dünya işçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma gününde bir araya getirebilecek güce erişmiştir.

1 Mayıs gösterisinin gerçekleşmesiyle, özel olarak DİSK içi bütünleşmenin yeni ve daha ileri bir görünüm kazanması, genel olarak da sendikal birlik açısından çok önemli bir adım atılmıştır. Bu, bir kaç noktada somutlanabilir:

1 — Sendikal basın-yayın, DİSK Basın-Yayın ve Tanıtma Dairesinin hazırladığı yayınlardan kaynaklanmış ve etkin bir koordinasyonun sağlanmasıyla «sesimiz her yerde ve bir tek çıksın» sloganımız oldukça iyi bir şekilde hayata geçmiştir. Özellikle DİSK üyelerinin görüş birliği içinde, bilinçlice 1 Mayısa katılmalarındaki işlevi büyük olmuştur.

2 — DİSK örgütleri ve militanları, belki ilk kez, bu denli yoğun, sürekli ve merkezi bir propaganda çalışması içine girerek, önemli deneyler kazanmışlardır. 1 Mayıs hazırlıkları herkes için unutulmayacak bir sınav olmuştur.

3 — Burjuvazinin DİSK'e karşı ideolojik propagandası önemli ölçüde gerilerken, tereddüt içinde olan işçi ve emekçi kitleler DİSK'in mücadeleci, ama özellikle sorumlu, disiplinli bir örgüt olduğunu görmüşlerdir. Bir tek kişinin bile burnunun kanamasına el vermeyen bilinçli disiplin, üyemiz olan ve olmayan geniş kitlelerin, ilerici çevrelerin DİSK'e güvenini oluşturmuş ve güçlendirmiştir.

Temsilcilerini 1 Mayıs için çeşitli ülkelere göndermesine karşın, işçi sınıfımızın bu uluslararası işçi gününü kutlamasına karşı bir tutum içinde olması Türk-İş'in sınıf uzlaşmacısı ve sermaye dümeninde bir örgüt olduğunu bir kez daha göstermiştir. Tüm bu faktörler birleştiğinde, DİSK'in, işçi sınıfının sendikal birliğini sağlayacak tek örgüt olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. **Bundan böyle yapılacak olan, sendikal basın - yayını, eğitimle ve diğer yollarla güçlendirmek DİSK içi bütünleşmeyi ve dışımızdaki ilerici nitelikteki sendikaların DİSK'te birleşmesi doğrultusunda çalışmaları yoğunlaştırmaktır.** 1977'nin 1 Mayısı, bu çalışmaların değerlendirilmesinin yapılacağı ve varılan noktayı gösterecek bir tarih olacaktır.

1 Mayıs gösterisinin bir diğer özelliği de, çok sayıda ilerici demokratik kitle örgütünü biraraya getirmiş olmasıdır. DİSK'in çağrısı üzerine yapılan toplantıda bu örgütlerin, örgütümüzün sorumluluğu ve işçi sınıfının disiplini altında düzenlenen 1 Mayısa ve hazırlanan sloganlara katılması gösterinin birlik özünü ve niceliğini güçlendirmiştir. Bunun asıl vurgulanması gereken yanı, somut istemler için ilk kez bu denli geniş bir demokratik eylem birliğinin, hem de işçi sınıfının etrafında ve onun öncü sendikal örgütü DİSK'in çağrısıyla gerçekleşmiş olmasıdır. Ancak, bu ileri adımın bir ortak program etrafında kalıcı ve sürekli bir şekilde oluşturulmasının da başarılması gerekiyor. Acil ortak istemler genel olarak, faşizme karşı her örgüt tarafından belirlenmiştir. **Bizce önemli olan: 1 — Bunların gerçekleşmesini sağlamak için verilecek mücadelenin biçimini ve katılacak örgütlerin gücü oranında hak ve görev bölümünün doğru saptanması; 2 — Örgütlerin örgütsel, siyasal ve ideolojik bağımsızlıklarına karşılıklı saygı duyulması; 3 — Her kuruluşun, alınan ortak kararlara bağlı kalmasını ve sorumluluğun paylaşılmasını sağlamaktır.**

1 Mayıs günü, **«günümüzde artık eylem ve örgüt birliği mutlaka sağlanmalıdır. Tırmanan faşizm tehlikesine set çekmek, MC iktidarını Anayasal ve demokratik yoldan düşürmek, ancak en geniş kitlelerin birlik içinde örgütlü mücadelesiyle olanaklıdır»** diyen DİSK Genel Başkanı K. TÜRKLER, **«ilerici, demokratik, emekçi halkımızdan yana ve ulusal bir iktidar için birleşelim»** çağrısını yaparak acil görevi ve bu görevin başarısının **temel** koşulunu bir kez daha belirtti. 1 Mayıs günü yüzbinlerin bilinçli ve disiplinli gösterisi, gerçekten de tekelci sermayenin emrindeki eli kanlı MC iktidarında somutlanan faşizm tehlikesine karşı set çekebilecek tek gücün **örgütlü kitlelerin ortak mücadelesi** olduğunu görülmedik bir şekilde somutladı.

K. TÜRKLER'in **«bugün, yüzbinlerce kadın ve erkek emekçinin, memuru, aydının, öğrencinin DİSK'in çağrısına cevap vererek 1 Mayıs'ı kutlamaları, örgütümüzün birleştirici, mücadeleci ve sorumlu siyasetinin yeni ve tarihsel»** diye belirlediği, bu büyük başarı, bir yandan MC iktidarını biraz daha sıkıştırıp, geriletirken, bireysel, grupçu ve işçi sınıfının örgütlü hareketinden kopuk girişimlerin hiç bir zaman kalıcı ve sürekli olamayacağını, tersine bir takım provokasyonlara gerekçe oluşturabileceğini gösterdi.

1 Mayıs, özellikle V. Genel Kurulundan yana dış ilişkilerini hızla geliştiren DİSK'in uluslararası işçi dayanışması karşısındaki tutarlı ve olumlu tutumunu en somut bir şekilde belirttiği bir gün olmuştur. «Şu anda kalbimiz, ülkemizin dört bir yanında, tüm dünya ülkelerinde yüz milyonlarca emekçiyle birlikte atıyor. Bugün, sermaye ve zulüm dünyasına karşı bir tek ses, tek bir yumruk olan emek dünyasının birlik, mücadele ve dayanışma günü» diyen K. TÜRKLER, işçi sınıfımız adına DİSK'in, her şeyden önce çeşitli ülkelerin sınıf ve kitle sendikalarıyla geliştirilen ilişki ve dayanışmasını dile getirdi. Bu ilişkiler, DİSK'in ulusal düzeyde, sınıf uzlaşmacılığı yapan Türk-İş'e karşı olan tutumunun uluslararası düzeyde doğal bir uzantısıdır.

1 Mayıs aşamasından sonra, artık gündeme açıkça getirilmesi gereken konu, kanımızca DİSK ve özellikle DİSK'e bağlı sendikaların, ülkemizde yürüttükleri sınıf sendikacılığı ilkesini benimseyen «uluslararası sendikal örgütlerle kalıcı ve sürekli bağlar kurması» sorunudur. **K. TÜRKLER,** bu görüşü konuşmasının sonunda şöyle vurgulamıştır: «Yaşasın Türkiye ve dünya işçilerinin devrimci sendikal birliği».

1976 1 Mayıs'ının işçi sınıfımızın, emekçi ve çalışan kitlelerin ilerici örgütlü güçlerine sağladığı, belki de en önemli kazanım, gerekli koşullar yaratıldığında ve zamanı doğru olarak saptandığında yasa dışı yasaklamaların zorlanabileceği ve etkisiz, geçersiz bırakılabileceğidir.

1 Mayıs bayrağını ellerinden düşürmeyen ve tüm yaşamlarını işçi sınıfının ve emekçi halkın bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm mücadelesine adayan, tüm devrimci yiğit arkadaşlarımızı, saygı, sevgi ve içtenlikle bir kez daha selâmlıyoruz.

1 MAYIS 1920-1976

GELENEĞİMİZ SÜRÜYOR !..

Türkiye işçi sınıfı, dil ile kolayca söylenebilen tam 51 yıllık bir aradan sonra 1 MAYIS'ını yeniden kutladı. Üstelik bu yığınsal gösteri tarihinin en görkenli kutlaması oldu. Dünya işçi sınıfının «birlik, mücadele ve dayanışma günü» ne katılmak üzere İstanbul'un Taksim alanına akan geniş kitle üzerine, sayıca bir tahmin yapmanın güçlüğü ortadadır. Çeşitli basın organları, bunu «binlerce», «onbinlerce», «yüzbinlerce», «200 binin üzerinde», «300 bini aşkın» şeklinde değerlendirdiler. Biz, örgütümüzün düzenlediği 1 MAYIS EMEK BAYRAMI gösterisinin sayısal gücü üzerine bir rakam vermenin önemli bir yararı olduğuna inanmıyoruz. Ancak dost ve düşmanın onaylaması gereken gerçek, Taksim alanının, tüm tarihimiz boyunca, böylesi bir kalabalık görmediğidir.

Bize göre tarihsel önemi olan olgu, bu «muhteşem» gücü, 1 Mayıs günü Taksim alanında birleştiren özdür. Elinde sınıf pusulası olanlar için 1 Mayıs 1976 gösterisinin gerçekleşmesi, temelde, işçi sınıfının kurtuluş savaşı yıllarından bu yana sürdürdüğü ve süreç içinde gelişip güçlenen örgütlü ve bilinçli mücadelesinin bir ürünüdür. 51 yıl sonra kitlesel olarak yeniden kutlanan 1 Mayıs günü Anadolu'nun dört bir yanından gelen yüzbinleri tek bir ses ve tek bir yürek yapan; bağımsızlık, demokrasi, barış ve toplumsal ilerleme yönünde gelişen işçi ve halk mücadelesinin günümüzde ulaştığı örgütsel siyasal, ideolojik ve nicel düzeyi, gücüdür. Dostlara ve memlekete umut salan bu muhteşem tablo, Türkiye işçi sınıfın tarihsel mücadelesinin ve 1967'de 30 bin işçi tarafından kurulup günümüzde 400 bini aşıp-geçen DİSK in, sınıf ve kitle çizgisinin, birleştirici - mücadeleci ve sorumlu siyasetinin yeni ve tarihsel bir başarısıdır.

DÜNYADA 1 Mayıs'ın örgütleyicileri sendikalardır. DİSK, bu yerleşen olguyu, 1976 yılının 1 Mayıs'ında, özellikle 5. Genel Kurulundan sonra izlediği kararlı ve tutarlı çabalarıyla ülkemizde de hayata geçirmiştir. Dostlarımızın ve düşmanlarımızın, örgütümüzün eriştiği boyutları değerlendirirken 17 gün içinde başarılan iki büyük gösterinin; sonsuz, alışılmadık nitelikleri ve içeriğini göz önüne almaları gerekiyor. Genel Sekreterimiz, işçi sınıfımızın değerli evladı, büyük insan İbrahim GÜZELCE'nin 14 Nisan'da yapılan cenaze törenine, o günün çalışma günü olmasına karşın 50 binin üzerinde üyemiz ile ilerici yurtsever ve demokrat katıldı. İşçi sınıfının içinden çıkan büyük insan GÜZELCE, son bir kez daha selamlandı. Bu anlamlı tablo, 17 gün sonra, yine örgütümüz tarafından düzenlenen muhteşem 1 Mayıs gösterisi ile tamamlandı. Ülkemizde bu denli kısa bir süre içinde, **bu nitelikte** böylesi büyük ve başarılı iki gösteriyi gerçekleştirebilecek bir ikinci örgütün olmadığını söylemek gerek.

Bunun nedenlerine üç noktada yaklaşmak gerekiyor. Birinci neden sendikaların siyasal ve ideolojik görüş, dinsel ve felsefi inanç ve ulus ayırımı yapmadan tüm emekçileri **«ortak istem ve çıkarları»** etrafında örgütleyen, yönlendiren kitle örgütleri nitelikleridir. İşçi sınıfı bilimini rehber edinmiş

51 yıllık aradan sonra yeniden örgütü ve yığınsal olarak kutlanan 1 Mayıs'ı düzenleyen Konfederasyonumuzun, bu amaçla yayınladığı yayınların toplam tirajı 577 bini buldu. DİSK Örgütümüzün Basın, Yayın ve Tanıtma Dairesi tarafından hazırlanan yayınlar üye sendikalarımıza iletilerek, işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü için «sesimiz her yerde bir tek çıksın» belgisi, büyük oranda hayata geçirildi.

1 MAYIS

DİSK
TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

DİSK AJANSI
özel sayı

1 MAYIS'I KUTLUYORUZ!.

1 mayıs'ın işçi bayramı olarak kutlandığı ülkeler

DİSK Sendikaları tüm yayınları ile 1 Mayıs'ı duyurdu. Tek bir ses halinde yapılan yayınlar tüm işyerlerinde ve mitingde dağıtıldı. Tekelci sermaye güdümündeki kimi basının 1 Mayıs'a saldırılarını sendikal yayınlar karşıladı. 1 Mayıs Birlik, Mücadele ve Dayanışma günü en geniş kitlelere anlatıldı. DİSK'e katılma hazırlığı yapan sendikaların yayınlarıda aynı doğrultuda oldu.

SENDİKA
GIDA SANAYİİ İŞÇİLERİ SENDİKASI ORGANIDIR
BESİN-İŞ
TÜMKA-İŞ
BAYSEN-İŞ
1 MAYIS
YENİ SES
HÜRCAM-İŞ
MADEN-İŞ
Bahar ve Çiçek Bayramı DEĞİL!..
BİRLİK MÜCADELE DAYANIŞMA GÜNÜ
1 MAYIS
TURİZM-İŞ

ve «sınıf sendikacılığı» temel üzerinde yükselen konfederasyonumuz, özellikle günümüzde yalnızca sömürü düzeninin sonuçlarına değil, nedenlerine de karşı mücadele veren üyelerinin sorumlu, inançlı ve kararlı savaşımları ile yol alıyor. İşçi sınıfımızın ortak istemleri için yürütülen mücadele, işçiler arasındaki ideolojik ve siyasal yakınlaşmayı sağlıyor. Sömürü düzeninin devam için yaratılan karanlıklardan sıyrılan işçiler, örgütlü siyasal mücadeleyi güçlendiriyorlar.

İkinci neden, «Bütün ülkelerin işçileri Birleşin» sloganının dünya işçi sınıfının elinde bayraklaşmasında ifadesini bulmaktadır.

Emperyalist tekelci kapitalizmin dünyayı haraca kesmesi, uluslararası tekellerin bütün dünya halklarını amansızca sömürmesi; sömürüsüz ,baskısız, savaşsız dünya için sürdürülen mücadelenin uluslararası bir nitelik kazanmasını hızlandırmıştır. Emperyalizm'in kan, ateş, ölüm saçarak dünya halkları üzerinde askeri, siyasi, ideolojik ve sosyal bir baskı sultası kurması, geri bıraktırılmış ülkelerde ulusal kurtuluş savaşlarını, kapitalist ülkelerde sınıf mücadelesini şiddetlendirmiştir. Şiddetlenen bu mücadelenin sosyalist sistemle sağladığı bütünlük. emperyalist kapitalist ülkelerin dünya jandarmalığına kesin darbeler indirmeye başlamıştır.

Ulusal kurtuluş savaşlarının, kapitalist ülkelerin işçi sınıflarının ve sosyalist ülkelerin, emperyalist kapitalist sömürüye, baskıya ve zulme karşı sürdürdükleri mücadelede kazandığı zaferler, emek dünyasının uluslararası birlik ve dayanışmasının kurulup giderek güçlenmesini sağlıyor.

Bugün dünyadaki bütün ülkelerin işçi sınıfları ekonomik ve siyasi örgütleriyle, birlik ve dayanışma içinde sömürüsüz, baskısız, savaşsız bir dünya için ortak mücadele sürdürmektedirler. Bu mücadelede kazanılan her başarı, elde edilen her mevzi bir çok kapitalist ve geri bıraktırılmış ülkede demokratik dönüşümleri hızlandırmakta, emperyalizme, faşizme karşı barış, özgürlük, demokrasi için mücadele eden güçleri toplumsal ve siyasal bir çizgide birleştirmektedir.

Türkiye işçi sınıfı ile birlikte diğer sosyal sınıf ve tabakaların ilerici demokratik örgütleri, emperyalizme ve faşizme karşı sürdürdükleri mücadeleyle, demokratik bir düzenden, özgürlük ve barış içinde bir gelişmeden yana olmalarıyla kaçınılmaz bir şekilde uluslararası mücadelenin bir parçasını oluşturmaktadırlar. Sömürüye, baskıya ve zulme karşı sürdürülen mücadelenin kopuk ve bağımsız olması düşünülemez.

1 Mayıs 1976'da, Konfederal düzeyde yayınlanan yayınlar dışında, üye örgütlerimizin çabaları, toplam tirajı 1 Milyona ulaştırdı. 1 Mayıs'ın anlamı, özü, sınıfsal temeli yurdun dört bir yanına ulaştırıldı. Elden ele, dilden dile yayılan yayınlar ile 1 Mayıs günü Taksim alanında toplanan mahşeri kalabalığın bilinçli ve kararlı niteliği arasında sıkı bir bağ vardır.

emek
MADEN-İŞ
TEKSTİL
bütün ülkelerin işçileri birleşin
YENİ HABER İŞ
MAYIS
LASTİK-İŞ
DERİ VE K
Yeni
1 MAYIS
tek-iş'in
Bütün Dünya İşçil...
HÜRCAM-İŞ

Sayıları kaçtı? Nereden gelip, nereye gidiyordu bu denli büyük kalabalık? Kimdi bu insanlar, adlarını bilen var mı? Onlar, çok uluslu ve yerli tekellerin reklâmlarının çevrelediği alanda yerlerini alan yüzbinler, kürsüden yükselen sese kulak veriyorlardı: «İşçiler geliyor».

Ülkemizde kısa zamanda işçi sınıfının iki büyük kitlesel gösteriyi başarmasının temel nedenlerinden biri de sömürüsüz, baskısız, savaşsız bir dünya için sürdürülen uluslararası mücadelenin, ülkemizdeki barıştan, özgürlükten, demokrasiden yana olanları güçlendirmesi, karşıtlarını geriletmesidir.

Üçüncü neden, bu gelişim içinde, faşizme ve onun nedenlerine karşı tüm ilerici güçlerin arasında giderek artan yakınlaşmadır. Örgütümüzce düzenlenen her iki yığınsal gösterinin yanısıra Ankara ve İskenderun mitingleri, ilerici güçlerin bölücü, maceracı, goşist ve sekter akımlara rağmen somut birliklerini sağladıkları alanları oluşturdu. Bu siyasal özün yanısıra, gelişimler, kitlelerin işçi sınıfı ideolojisi doğrultusunda giderek artan bir hızla birleştiğini göstermektedir.

Çünkü, İşçi sınıfımız ve tüm halkımız çetin günler yaşıyor. İşbirlikçi büyük burjuvazi, gerici egemen güçler ve onların iktidarı halkımıza meydan okumakta, adım adım faşizme gitmektedir. Bu gerici faşist karması güçlerin yürüttüğü kanlı terör, zorbalık ve sömürü, amansızdır! İlericilikle gericilik, demokratik istemlerle faşist gidiş, emekle sermaye arasında sertleşen savaşımın alanı boydan boya tüm ülkedir. Mücadele serttir, kıran kıranadır.

İşçi sınıfımız, halkımız mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs'ı iste bu koşullarda karşılıyor.

Ülkemizde faşizmin tırmanma süreçleri, bu gelişim, tarihsel deneyimlerin de gösterdiği bir yol izlemektedir. Faşizm bir gecede

BARIŞ, ÖZGÜRLÜK, DEMOKRASİ VE DAYANIŞMA İÇİN...

BU YIL 1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMI TÜRKİYE'DE DE KUTLANIYOR

Politika

1 MAYIS VE DİSK

Neden 1 Mayıs 1976

Sermayenin kiralık kalemleri işçi sınıfına sövdüler. 1 Mayıs'a, işçi sınıfımızın dünya emekçileriyle olan dayanışmasını belirttiği bu büyük güne saldırdılar. Engelleyemediler. 1 Mayıs üzerine kitleleri bilinçlendirmeyi görev bilen sendikal yayınların yanında ilerici basın da yer aldı. Yine tarihimizde ilk kez bir günlük gazete, «POLİTİKA» 60 bin tirajlı 1 Mayıs eki basarak bu çabaya katıldı.

gelmemektedir. Faşizm uzunca süren bir birikimden sonra özellikle sömürü düzeninin bunalım dönemlerinde hızla, çığ gibi gelişmektedir. Yurdumuzda faşist tehlike, özellikle MC iktidarının kurulmasından sonra alabildiğine artmıştır. Faşizm değişik kollardan tırmanmaktadır. Bir yanda gizli silâhlı çeteler her gün ölüm yağdırır, kanlı saldırı ve silâhlı baskınlar düzenlerken, öte yanda devleti içerden faşistleştirme çabaları sürmektedir. Bu gidişin omurgası ise dört başlı MC iktidarı olmaktadır. Plân açıktır. Emperyalizm, işbirlikçi tekelci sermaye; ülkemiz ve halkımız üzerinde hegemonyalarını sürdürmek için, burjuva demokrasisi ve çıplak terörü birleştiren faşist biçimi bir yapı oluşturmak istemektedir.

Yine dünya devrimci deneyimi gösteriyor ki, faşizm, kapitalizmin politik, ekonomik, toplumsal bunalım dönemlerinde ve özellikle işçi sınıf hareketinin yükseldiği dönemlerde başkaldırmaktadır. Türkiye'deki gelişim bu genel kurala da uygundur.

Ülkemizde çelişkiler keskinleşmiş, sınıf mücadelesi yeni boyutlar kazanmıştır. İşçi sınıfının yığınsal örgütlü, disiplinli eylemleri yeni bir aşamaya yükselmiştir. İşçi sınıfı içinde birlik eğilimleri belirgin nitelik almıştır.

İşçi sınıfının ekonomik ve politik birliği yönünde somut adımlar atılmıştır. İşçi hareketinin yanısıra, köylü yığınlarının toprak ve özgürlük mücadelesi gelişmiş, gençlik ve kadın hareketleri gerçek yörüngesine oturmaya başlamıştır.

İşbirlikçi burjuvazi, egemen güçler bu gelişimin önüne kanla, zorbalık geçmek istemektedir. Kendi-

6. Filo'ya, ABD emperyalizmine karşı büyük yürüyüş; «KANLI PAZAR» ın kitlesi de buradan geçmişti. 16 Şubat 1969 günü. Bu yokuşta ilericiler' coplanmış, aynı gün Vedat DEMİRCİOĞLU vurularak öldürülmüştü. Bugün yüzbinler, işçiler, emekçiler çıktı bu yokuşu... İşçi sınıfının çelik disiplini, kararlı gücüyle.

lerinin yarattığı bunalımların içinden şiddet yoluyla, halka karşı harp açarak çıkmak istiyorlar. Bu nedenle faşizmi yerleştirmeye, kurumlaştırmaya çalışıyorlar.

Tehlike ortadadır. Bu gidişi durdurmak, faşizme tırmanışa araç olan gerici faşist karması MC iktidarını **demokratik** yöntemlerle alaşağı etmek, yerine **halktan, özgürlük ve barıştan yana** bir iktidarın kurulmasına çalışmak tarihsel bir görevdir. Bu demokratik ve ulusal bir hedeftir, bu hedefi başarmada tutulacak yollar, tüm mücadele yöntemleri demokratiktir.

Bu görevi başarmanın başlıca koşulları, işçi sınıfının sendikal ve politik birliğinin güçlenmesi ve bütün ilerici güçlerin tek mücadele çizgisi üzerinde elele vermeleridir. Emperyalizme, faşizme, baskıya, zorbalığa, sömürüye karşı olan güçlerin, demokratik partilerin, örgütlerin ve toplumsal tabakaların sıkı işbirliği ülkemizin ve halkımızın **geleceği için** tarihsel bir zorunluluktur.

Ülkemizde halkın örgütlü güçleri arasındaki birlik eğilimleri oldukça güçlenmiştir. Demokratik hak ve özgürlük mitingleri, faşizmi protesto gösterileri, barış ve özgürlük çıkışları, grev savaşımları yığınlar arasında halkın değişik sınıf ve katmanları arasında güç ve eylem birliğinin geliştiğini gösteren işaretlerdir.

Ancak bu sorun, faşizme karşı halkın güçbirliğinin örgütlenmesi sorunu, çözümlenmiş olmaktan henüz uzaktır.

Özellikle yukarıdan bir eylem birliğinin gerçekleştirilmesi sorununun çözümü devrimci hareketin önünde durmaktadır.

Bu konuya genel hakları ile değinmek gerek.

Yukarıdan eylem birliği, ilerici demokratik parti ve öteki örgütler arasında somut bir mücadele programı çerçevesinde yapılan anlaşmadır. Bu mücadele programı böylesi bir güçbirliği içinde yer alan örgütlerin ortak taleplerini içerir.

Faşizmin gelişmesi, toplumsal yaşamın tüm alanlarında gericiliğin artması, ekonomik, politika ve toplumsal yapının sürekli bir bunalımın içine düşüşü, ahlâki çöküntü, geniş yığınları birleştirecek objektif bir temel hazırlamaktadır.

Doğaldır ki, anti-emperyalist, anti-faşist güçbirliği içinde yer alacak değişik sınıf ve tabakaların, halk yığınlarını temsil eden değişik siyasal, sendikal, mesleksel örgütlerin kendilerine özgü amaçları, özlemleri vardır. Ve bu uğurda yürüttükleri savaşımları vardır.

Örneğin işçi sınıfının partisi, işçi sınıfının ve tüm halkın iktidarını gerçekleştirmek, sosyalizmi kurmak için uğraşır.

İşçi sınıfının ekonomik, sınıf ve kitle örgütleri olan sendikalar daha değişik bir yapı ve mücadele programına sahiptirler. Bunun yanısıra, orta tabakaları, burjuvazinin ulusal, sola açılan kolunu temsil eden politik akımlar vardır. Gençliğin, kadınların kendi yığınlarının özlemlerini dile getiren, çıkarlarını koruyan örgütleri vardır.

Ancak tüm bu yığınları ve örgütlerini birleştiren toplumsal ve politik çizgi, emperyalizme, faşizme karşı olmaları, demokratik bir düzenden, özgürlük ve barış içinde bir gelişmeden yana olmalarıdır.

O halde, güçbirliğinin ilk, vazgeçilmez koşulu, böylesi bir güçbirliğine gidecek örgütlerin somut bir programla ortaya çıkmalarıdır. Hedeflerini açıklıkla ortaya koymayan, somut tavırlarını berraklaştıramayan, yıkılması gerekeni söyleyip, yapılması gerekeni göstermeyen, böylece yığınları somut siyasal hedeflerden yoksun bırakan örgütler, güçbirliğinin oluşmasını objektif olarak engellemektedirler.

Gerek bilim ve tarihsel gelişimin gerekse Türkiye'deki mücadelenin gösterdiği bir gerçek vardır. Emperyalizme, faşizme karşı en tutarlı güç işçi sınıfıdır. Çünkü işçi sınıfı proletarya; gerçek özgürlüğe, toplumun mutlu geleceğine sonuna kadar gitmeye hazır; kaybedecek şeyi olmayan yegâne sınıftır. Anti-faşist mücadelenin tam başarıya ulaşması, demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması, toplumsal ilerleme yolunun açılması ileri demokratik bir düzene geçilmesi işçi sınıfının mücadelede önder duruma gelmesiyle olur.

Güçbirliğinin oluşmasında bir temel ilke, katılan örgütlerin ideolojik benliklerini ve örgütsel bağımsızlıklarını korumalarıdır. Or-

Türkiye işçi sınıfını dünya işçilerinden koparmayı denediler. Uzun yıllar sürdü bu engelleme. Fakat dayanışma bilincinin bayrağı yere düşmedi. 1 Mayıs'da yüzbinler taşıdılar, bu bayrağı, haykırdılar bu sloganı: «Bütün ülkelerin işçileri birleşin». Ve 1 Mayıs için DİSK yöneticileri Moskova'ya, Suriye'ye, Sofya'ya... gittiler.

tak bir mücadele programı etrafında birleşme, bir örgütün kendi koşullarını diğerlerine kabul ettirmesi için bir araç olamaz.

Güçbirliğine gidişte bir yanda bu gidişi engelleyen, ters maceracı, sekter ve opotünist akımlar, öte yanda ise köklü anti-emperyalist, anti-tekel dönüşümler konusunda somut, ciddi ve süregen bir tavır alamayan ve kendi dışındaki sol güçleri önemsememeye yatkın eğilimler vardır. Bu eğilimlere karşı mücadele ise faşizme ve onu destekleyen emperyalizme karşı mücadeleden ayrılmaz. Çünkü bu akımlar, halkımızın bugün hayati ihtiyacı haline gelmiş olan anti-emperyalist ve anti faşist güçbirliğinin doğmasını önlemekte, baltalamaktadırlar.

Özetle, köklü ulusal ve demokratik dönüşümler, ileri demokrasi için zorunlu güçbirliği, somut bir program etrafında, somut siyasi hedefler için ve engelleyici her tür eğilim ve akımlara karşı mücadele içinde ve ancak işçi sınıfının öncülüğünde gerçekleşecektir. Bu güçbirliğinin gerçekleşmesi ve hayata geçmesi ise hayatın tüm alanlarını kapsayan mücadeleler ve yığınsal çıkışlarla olacaktır.

İşte 1925'ten tam 51 yıl sonra, 1976'da, 1 Mayıs'ın coşkuyla, örgütlü olarak yeniden kutlanması, bir yandan işçi sınıfımızın 56 yıllık geleneğinin sürdürülmesinde, öte yandan bağımsızlık, demokrasi, barış ve toplumsal ilerleme yolunda, emperyalizme ve faşizme karşı güçbirliğinin mücadele alanlarında gerçekleşmesinde yeni, somut bir adım olmaktadır.

DİSK GENEL BAŞKANI KEMAL TÜRKLER'İN 1 MAYIS KONUŞMASI

Örgütümüzün bu adımlarını Genel Başkan Kemal Türkler, tek bir ses ve tek bir yürek olan yüzbinlere, şu konuşması ile iletmiştir.

Birlik, mücadele ve dayanışma günümüze katılan DOSTLAR VE DEĞERLİ KONUKLAR, AYDINLAR;

Tüm dünya işçilerinin yanında yerini alan TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI, Savaşa karşı barış, faşizme karşı demokrasi özlemini haykıran EMEKÇİ HALKIMIZ, sömürüsüz ve baskısız, özgürlük ve kardeşlik dünyası için savaşan dünya işçileri.

Selam sizlere,

Selam olsun, işçilerin, emekçilerin, tüm çalışanların birlik ve dayanışma günü 1 Mayıs bayrağını yere düşürmeyen işçi sınıfımızın yiğit savaşçılarına! Selam olsun sana, büyük insan, işçi sınıfımızın savaşçı neferi merhum DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE!

İşçiler, köylüler, memurlar, esnaflar, teknik eleman ve tüm aydınlar, Dostlarım, kardeşlerim,

Bugün ve şu anda Türkiye işçi sınıfının, emekçi halkımızın kalbi burada, en büyük sanayi kentimiz olan İstanbul'un Taksim alanında atıyor. Şu anda kalbimiz, ülkemizin dört bir yanında, tüm dünya

ülkelerinde yüz milyonlarca emekçiyle birlikte atıyor. Bugün, sermaye ve zulüm dünyasına karşı bir tek ses, tek bir yumruk olan emek dünyasının birlik, mücadele ve dayanışma günü.

Bugün 1 Mayıs İşçi Bayramı. Çok uzun yıllardan sonra ilk kez bugün, kitlesel bir şekilde dünya işçilerinin birlik, mücadele ve dayanışma gününü kutluyoruz.

Bayramımız, hepimize, Türkiye ve dünya işçi sınıfına kutlu olsun.

İşçiler, emekçiler, tüm ilericiler,

Türkiye burjuvazisi 1 Mayıs'ların kutlanmasını engellemek için elindeki tüm baskı olanaklarını seferber etti. Her - Mayıs'tan ön-

Bir bayrak ormanıydı bu. İşçi sınıfımızın ulusal ve uluslararası istemlerini, özlemini simgeliyordu. Ayyıldızlı, üzerinde DİSK'in ve sendikalarımızın simgeleri bulunan bayraklar. Uluslararası dayanışmamızı dile getiren 1 Mayıs belgileri, işçi bayrakları dalgalanıyordu soldan sola.

ce, hiç bir gerekçe göstermeden, örgütlü, bilinçli işçi önderlerini tutukladı. Pek çoğunu işkenceden geçirdi. Her 1 Mayıs öncesinde olağanüstü tedbirler alarak yılgınlık, korku ve terör yaratmaya çalıştı. Sermaye sınıflarını bu denli korkutan olgu, 1 Mayıs'ın özünde yatmaktadır. Çünkü, 1 Mayıs, her şeyden önce, her ülkede, ve tüm dünyada işçilerin, sermaye egemenliğine ve zulme karşı birlik ve mücadelelerinin bayrağıdır.

Doğuşundan günümüze kadar 1 Mayıs'ın esas sloganı «Bütün ülkelerin işçileri birleşin» olarak kaldı. Dünya çapında ilk kutlanma tarihi olan 1890 yılından bu yana güncelliğini yitirmeyen 1 Mayıs, her yıl daha geniş işçi ve emekçi kitleleri tarafından gittikçe büyüyen gösterilerle kutlandı. 1 Mayıs'ı bu denli unutulmaz ve birleştirici kılan nedenlerin temelinde, emek dünyasının, sermaye, sömürü, kâr ve baskı dünyasına karşı sürdürdüğü yiğit mücadele yatar. Dün olduğu gibi, bundan sonra da hiç bir güç, 1 Mayıs'ın tüm dünya işçileri tarafından birlik ve dayanışma içinde, büyük bir coşkuyla kutlanmasını engelleyemeyecektir. İnsanlığın üçte birinin sömürü ve zulümden kurtulduğu, özgürlüğün ekmek kadar kutsallaştığı günümüzde, 1 Mayıs'ta alanları dolduran her ülkenin işçi sınıfı, sadece, dünya işçilerinin ortak istemlerini haykırmakla kalmıyor, 1 Mayıs'ı mücadelesiyle yaratan, 8 saatlik işgünü için 1886 yılında genel greve giden ve bu uğurda kurbanlar veren Amerikan işçi sınıfının yiğit önderlerini saygıyla anıyor. Bugün, tüm Türkiye işçi sınıfının kalbinin attığı bu alanda toplanmış olan yüzbinler, 1886 yılının Şikago kurbanlarını, bugüne değin sömürüsüz ve savaşsız bir dünya için mücadele vermiş olan ülkemizin ve diğer ülkelerin işçi önderlerini, yiğit neferlerini büyük bir coşku ve saygıyla selamlıyoruz.

Dostlarım,

Az önce belirttim. Dişine, tırnağına kadar örgütlü, bankalarda, şirketlerde, siyasal iktidarda örgütlü olan sermaye sınıfları, işçi sınıfının, emekçi köylülerin, tüm çalışanların örgütlenmesini, birleşmesini engellemeye çalışıyorlar. İşte bu yüzden, işçilerin emekçilerin birleştiğinde ne muazzam bir güç olduğunu gösteren 1 Mayıs'ı karalamak, saptırmak istiyorlar. Parababalarının kiralık kalemleri, bu uğurda sayfa, sayfa yalanlar yazdılar, yazıyorlar ve yazacaklar. Fakat, hiç bir baskı ve zulüm, yalana dayalı bölücü hiçbir ideolojik kampanya 1 Mayıs'ı saptıramadı: 1 Mayıs'ı unutturamadı. Bunun somut kanıtı, şu anda burada, **«1 Mayıs, işçinin, emekçinin bayramı»** diye haykıran yüzbinlerdir.

1 Mayıs'ın doğuşu, gelişimi, dünyada ve ülkemizde kutlanışı üzerine DİSK ve örgütümüze bağlı sendikalar çeşitli broşür ve bildiriler yayınladılar. Kulaklarını, kafalarını ve yüreklerini işçinin sesine kapayan, fakat paranın padişahlığına kiralayanlar da çok iyi biliyorlar ki, 1 Mayıs'ı doğuran olaylar bundan tam 90 yıl önce olmuştur.

Dünyada ilk kez, 1 Mayıs 1886 tarihinde devrimci işçilerin önderliğindeki Amerikan işçi sınıfı 8 saatlik iş günü için ülke çapında genel greve gitmiştir. **«Ekmek ve suyla yaşamayan bir insan zaten yaşamaya layık değildir», diyen Amerikan kapitalist tekelleri ve onların devleti, tüm güçlerini seferber ederek genel greve saldırttı. Atlı ve silahlı polislerin, jandarmaların, grev kırıcı birliklerin, ajan ve bozguncuların plânlı saldırısı, Şikago'nun 20 bin grevci işçisi üzerinde en üst noktasına ulaştı. 3 ve 4 Mayıs günleri birçok işçi öldürüldü, yaralandı ve tutuklandı. Amerikan burjuvazisinin işçi sınıfına karşı yöneltti̇ği bu kanlı zulüm bütün dünyada nefretle karşılandı. Çeşitli ülkelerde milyonlarca işçi bir yandan 8 saatlik işgünü için mücadeleyi yükselttiler, aynı anda da idama mahkum edilen 4 işçi liderini kurtarmak için dünya çapında eylem birliği yaptılar. Fakat, kan ve kâr kokan Amerikan parababalarına kurban gerekiyordu. 11 Kasım 1887 günü asılarak öldürülen bu 4 yiğit işçinin arasında bulunan Parsons'un son sözleri şöyle oldu: «Bütün dünya biliyor suçsuz**

Onlar ki toprakta karınca,
suda balık,
havada kuş kadar
çokturlar;
korkak,
cesur,
hakim
ve çocukturlar
ve kahreden yaratanki onlardır,
destanımızda yalnız onların
maceraları vardır.
. . . .
En bilgin aynalara
en renkli şekilleri aksettiren
onlardır.
Asırda onlar yendi, onlar yenildi.
Çok sözler edildi onlara dair
ve onlar için:
zincirlerinden başka kaybedecek
şeyleri yoktur,
denildi.

olduğumu. Eğer asılırsam, cani olduğumdan değil, sosyalist olduğumdan asılacağım.»

Daha ilk yılında, 1 Mayıs, kendiliğinden uluslararası bir işçi günü olmuştu. Daha ilk yılında, 1 Mayıs, işçi sınıfının mücadeledeki kararlılığını ve birliğini dile getirdi. Daha ilk yılında, 1 Mayıs burjuvazinin vahşetine karşılık, işçilerin sömürüsüz ve baskısız bir dünya için dayanışmalarını dile getirdikleri bir gün oldu. 1889 yılında, dünya işçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günü olarak ilân edilen 1 Mayıs, 1890 yılından bu yana sürekli olarak kutlanmaktadır.

1 Mayıs'ı, değil Türkiye'nin sermaye sınıfları, emperyalist tekeller bile saptıramadı, unutturamadı. Artık çok gerilerde kalan, DİSK'in olmadığı yıllarda bile, işçiler 1 Mayıs'ı yaşatmasını bildiler. Bunun en somut, en açık, en muhteşem belirtisi olan 1 Mayıs 1976, işçi sınıfımızın mücadele tarihinde şanlı yerini alacaktır.

İşçi ve emekçi kardeşlerim, tüm ilericiler,

1 Mayıs hiç bir zaman eskimeyen, her yıl daha da zenginleşen bir gündür. Her yılın 1 Mayıs'ı, dünyadaki ve her ülkedeki ekonomik ve siyasal gelişim ve değişimin izlerini taşır. Bugün bizim yaptığımız gibi tüm dünyada, işçiler, içinde yaşadığımız duruma uygun ve yarınki istemlerini dile getirirler.

1976'nın 1 Mayıs'ı bizlerden, yani emekçilerden, halklardan yana değişen bir dünyada kutlanıyor. İnsanlığın üçte biri sermayenin egemenliğinden kurtuldu. Sömürge ülkelerin sayısı parmakla gösterilecek kadar azaldı. Daha son yıllara kadar, bir sömürge ülkeler kıtası olan Afrika'da en son Gine, Mozambik, Angola halkları bağımsızlıklarını kazandılar. Ulusal kurtuluş için savaşan halklar, aynı anda emperyalizmin ekonomik yağma ve sömürüsüne karşı yiğit bir mücadele veriyorlar. Japon, sonra Fransız ve en son da Amerikan emperyalizmini büyük bir bozguna uğratan Vietnam halkı, yeni sömürgecilerin böldüğü ülkesini birleştiriyor. Orta-Doğu'nun Arap halkları, Amerikan emperyalizminin beslediği İsrail saldırganlığına karşı işgal altındaki toprakları için savaşını sürdürüyor. Cezayir, Suriye, Irak gibi ülkelerde, emekçi kitleler emperyalizmin ekonomik saldırısına karşı, kendi doğal zenginliklerini millileştiriyor ve ekonomik bağımsızlıkları, toplumsal ilerleme için savaşıyorlar. Kapitalist ülkelerin içine düştüğü derin buhranın hem neden, hem de sonuçlarına karşı mücadeleyi yükselten örgütlü işçi sınıfları tekellerden yana olan iktidarların yerine ilerici ve **demokratik hükümetler istiyorlar. Sosyalizmin başarıları emekçi kitlelere gerçek çıkış yolunu gösteriyor.**

Sosyalist ülkelerin başını çektiği barış ve yumuşama politikası yeni başarılar elde ederek, emperyalizmin savaş kışkırtıcılığını frenleyerek, geriletiyor. 1975'in yazında Helsinki'de toplanan Avrupa Ortak Güvenlik ve İşbirliği Konferansı kararları sosyalist sistemin ve barıştan yana olan tüm insanlığın büyük bir başarısıdır.

Siyasal güçler dengesi dünya çapında bağımsızlıktan, demokrasi, barış ve toplumsal ilerlemeden yana güçler ve halklar lehine hızla değişiyor. Fakat, gerileyen emperyalist sistemin saldırganlığı artıyor. Sosyalist sisteme ve halkların mücadelesine karşı silahlanmayı ve soğuk savaşı kışkırtıyor. Bugün girişemediği dünya savaşının yerine, bölgesel savaşları alevlendiriyor. Böylece, Orta-Doğu'da, Kıbrıs'ta olduğu gibi, halkları bölmek, parçalamak ve yeni askeri üsler elde etmek istiyor. Başta Amerika olmak üzere, emperyalist devletler bir çok ülkede gerici ve Faşist hükümetleri destekliyorlar, besliyorlar. Şili'de olduğu gibi, halkın gerçek ve yasal temsilcilerini devirip, eli kanlı tekellerin iktidarını kurmak için faşist güçlerle işbirliği yapıyorlar.

Kardeşlerim,

Bugün, ülkemizde de Amerikan emperyalizminin desteklediği, faşizme fırsat arayan, vatan ve halk düşmanı bir iktidar var. Adına Milliyetçi Cephe denen bu yasa dışı

Genel-İş Sendikası üyesi işçiler 1 Mayıs'a coşku ile katıldılar. 1 Mayıs öncesi ve 1 Mayıs günü, Genel-İş, yayınlarıyla da birlik-dayanışma mücadele gününe aktif olarak katıldı. Genel-İş Sendikası DİSK'e bütünleşme hazırlıklarıyla, katıldığı 1 Mayıs İşçi Bayramı ile «İşçi Sınıfının Birliği» yolunda önemli adımlar atıyor.

ve azınlık iktidarı işbaşında. Bu dönem içinde hayat pahalılığı ve işsizlik durmadan arttı ve artıyor. İşçi ücretleri, memur maaşları ve köylü gelirleri sürekli olarak düşüyor. Buna karşılık yerli ve emperyalist sermayeli tekelci kapitalistlerin kârı gittikçe akıl almaz bir hızla artıyor. İşçi, köylü, memur, esnaf, küçük üretici, yani nüfusumuzun büyük çoğunluğunu oluşturan, tüm değer ve zenginlikleri yaratan emekçi halkımızın yaşama ve çalışma koşulları ağırlaşıyor, hayat çekilmez hale geliyor.

Çalışma ve toplumsal yaşamımızda son derece önemli bir yeri olan emekçi kadınlarımız köle muamelesi görüyor. Kâğıt üzerindeki yasalar bile uygulanmıyor. Fakat, özellikle DİSK'e bağlı sendikalarımız bu soruna sahip çıkarak, örneğin eşit işe eşit ücret ve işyerlerinde çocuk yuvası, kreş açılmasını istiyorlar.

Emekçiden yana, ilerici, ulusal ve demokratik bir hükümet isteyen geniş emekçi kitlelerin demokratik, sendikal ve siyasal hak ve özgürlükleri koruma ve genişletme mücadelesi gelişiyor. Bu savaşımı ezmek, geriletmek ve emekçi halkımızı parçalamak için büyük sermayenin emriyle hareket eden MC iktidarı, elindeki tüm güçleri seferber ediyor. Cinayetleri, adam kaçırmaları, baskınları besliyor, kışkırtıyor. Fakat, her şeye rağmen sömürüsüz ve özgür bir Türkiye için mücadelenin, ancak birlik içinde başarıya ulaşacağı hızla kavranıyor. Biz, sadece işçi sınıfının değil, yoksul köylülerin, tüm çalışanların örgütlü mücadele birliğinden tüm halkımızın ilerici demokratik kitle örgütlerinde birleşmesinden yanayız. İşçi sınıfımız, örgütlenme ve örgütlü mücadele konusunda tüm emekçi katmanlara örnek oluyor. DİSK, işçi sınıfının devrimci sendikal birliğini sağlamak için mücadele ediyor. Artık DİSK, dost ve düşmanın hesaba katmak zorunda olduğu, güçlü, mücadeleci, kararlı ve sorumlu bir demokratik sınıf ve kitle örgütü olarak işçi sınıfımızın tek gerçek (sendikal) temsilcisi olmuştur. DİSK, sınıf ve kitle politikası temeli üzerinde, siyasal görüş ayrımı yapmayan tüm işçilere açık bir örgüttür. DİSK, taşıdığı sınıfsal ve tarihsel sorumluluğun bilincindedir.

Bunun gereği olarak, sağ ve soldan alacağı hiç bir ders olmadığı gibi, hiç kimseye de ders vermeye niyetli değildir. İşçi sınıfının bilimini rehber edinmiş olan, Sosyalizmden yana olduğunu açıkça vurgulayan DİSK, Genel Kurulunun kendisine çizdiği yoldan emin adımlarla ve hızla ilerlemektedir. Bugün, yüzbinlerce kadın ve erkek emekçinin, memurun, aydının, öğrencinin DİSK'in çağrısına cevap vererek 1 Mayıs'ı kutlamaları, örgütümüzün birleştirici, mücadeleci ve sorumlu siyasetinin yeni ve tarihsel bir başarısıdır. Bu başarıyı hazmedemeyenler, soğukkanlılıklarını yitirerek bölücülük tuzağına düşmekte ve işçi sınıfından itibar görmemektedirler. Bu arada, işçi hareketine ters ve yabancı, maceracı ve bozguncu bazı akımlar da, attıkları sloganlar ve davranışlarıyla sermaye sınıflarının ekmeğine yağ sürüyorlar. Bu gibi akımları etkisizleştirecek olan da, yine örgütlü demokratik kitle hareketleridir.

Günümüzde artık eylem ve örgüt birliği mutlaka sağlanmalıdır. Tırmanan faşizm tehlikesine set çekmek, MC iktidarını Anayasal ve demokratik yoldan düşürmek, ancak en geniş kitlelerin birlik içinde örgütlü mücadelesiyle olanaklıdır. Parlemento içi muhalefeti de içeren bu mücadele birliği, ortak bir istem programı üzerine oturmalıdır. DİSK'in demokratik istemleri bellidir.

İşçi sınıfına zincir vurmaya çalıştılar. Ücretli köleliğin ve özgürce düşünme ve örgütlenme yasağının zincirini. Ama, bilmiyorlarmı ki bu baylar, yaşam zincirlenemez. «Geliyoruz zincirleri kıra kıra hey» diye haykıran emekçi halkımız «141-142'ye HAYIR» diyor. «141-142 kalksın» diyor. İşçi sınıfına, emekçi halka özgürlük! Örgütlenmede özgürlük, basın-yayında özgürlük! Düşüncede özgürlük!

1 Mayıs'ın diğer bir özelliği de geniş emekçi kitleleri ortak istemleri etrafında bir araya getirmesidir. Şu alanı çevreleyen, ellerde taşınan pankartlar ekonomik ve demokratik istemlerimizi dile getiriyor.

DİSK'in en acil istemlerini bir kez daha tekrarlamakta yarar görüyorum:

— Referandum hakkı yasalaşmalıdır.

— Grev hakkına konan sınırlamalar kaldırılmalıdır.

— İşçileri, açlığa, sokağa atmak demek olan lokavt yasaklanmalıdır.

— Genel grev ve dayanışma grevi hakkı yasalaşmalıdır.

— Tüm çalışanlara, grevli ve toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı tanınmalıdır.

— Kadın ve genç işçiler için, eşit işe eşit ücret sağlanmalıdır.

— Tüm çalışanlar ve özellikle emekçi köylüler, sosyal güvenliğe kavuşturulmalıdır.

— Ücret kaybı olmadan, 40 saatlik iş haftası ve yılda 1 aylık ücretli tatil gerçekleştirilmelidir.

— Tüm çalışanlar için işsizlik sigortası yasalaşmalıdır.

— Ücretler ve tüm emekçilerin gelir düzeyi yükseltilmeli, orman ve tarım işçileri için gelir garantisi sağlanmalıdır.

Kardeşler,

Bugün, sermaye dünyasının sömürülen, ezilen emekçilerinin ortak istemlerinin başında barış, genel silahsızlanma, özgürlük ve demokrasi geliyor. Her ülkenin kendine özgü koşulları bu istemleri biçimlendiriyor. Örneğin, İspanya halkı, faşizmin zindanlarından kurtulup, demokrasiye varmak için demokratik genel seçimler ve temsil yetkisi olan tüm partilerin katılacağı geçici ortak bir hükümet istiyor. Türkiye işçi sınıfı emekçi halkımız, bizler, ulusal onurumuz ve bağımsızlığımız için ikili anlaşmaların yırtılmasını, üslere el konulmasını, NATO ve CENTO dan çıkılmasını isterken, aynı anda, bölgede ve dünyada barış mücadelesine katılmış oluyoruz. Ülkemizde özgürlük isterken, Türk

1 Mayıs'a Türkiye'deki ilerici Kıbrıslılar'da örgütlü olarak katıldılar. «Bağımsız Kıbrıs», «Kıbrıs Nato Üssü Olamaz» sloganları ile yürüyen Kıbrıslı yurtseverler miting alanındaki yüzbinler sevgi ile karşıladı. «Kıbrıs Türk Amme Memurları Sendikası» adına Genel Başkan Erdal Hüseyin bir telgrafla büyük bayramımızda dayanışmalarını belirtti.

«Halkımızın ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinin yanındayız» pankartını taşıyan İLERİCİ GENÇLER DERNEĞİ, gençler haykırıyor: «İşçi-gençlik el ele». Yarının mutlu ve özgür Türkiyesi'nin mimarları, alana yeni bir dinamizm katıyor.
Ve gençler, tüm emekçiler birlikte yükseltiyorlar seslerini: «Faşizme geçit yok». Ve İlerici Gençler Derneği Sanat Kolu, yol boyunca sokak tiyatrosundan görüntüler sergileyerek, işçilerle elele, kolkola seslerini yankılatıyorlar: «Yaşasın DİSK!»

Ceza Kanununun faşist 141 ve 142 nci maddelerinin iptali ve Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kaldırılması için mücadele ediyoruz. Doğal kaynaklarımızın, bankaların, sigortaların, iç ve dış ticaretin millileştirilmesini isterken, ülkemizin ekonomik bağımsızlığı ve emekçi halkımızın refahı için savaşıyoruz.

İşçi sınıfımızın, emekçi halkımızın tüm bu sosyal, demokratik ve ulusal istemlerinin gerçekleşmesi için faşizme özlemini saklamayan tekelci sermayenin iktidarı Milliyetçi Cephenin demokratik yoldan düşürülmesinin şart olduğunu görüyoruz. Bugün birkez daha, tüm ilerici, demokratik ve ulusal güçleri, örgütleri acil görevimiz için ortak mücadeleye çağırıyoruz. Bu acil görev, eli kanlı, vatan ve emekçi düşmanı MC iktidarının Anayasa dışı saltanatına Anayasal ve demokratik yoldan son vermektir.

Kardeşlerim...

Şu anda sizlere, üzerinde «TÜM ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN» yazılı bez pankartın önünden sesleniyorum. «Bütün ülkelerin işçileri birleşin» sloganı 1 Mayıs'ın temel anlamını yansıtan bir slogandır. Bugün, çeşitli uluslardan yüz milyonlarca emekçinin aynı anda, aynı istemleri, sömürüsüz ve savaşsız bir kardeşlik dünyası özlemini haykırmaları bunun somut bir kanıtıdır. Ancak, dünya işçi ve emekçilerinin birliğinin sürekli, kalıcı ve güçlü olması için mücadelemizi yükseltmeliyiz. Bunun için de, emekçilerin birlik, mücadele ve dayanışmasını herşeyden önce kendi ülkemizde gerçekleştirmeliyiz.

— Faşizme karşı, demokrasi ve özgürlük için birleşelim.

— Aşırı sömürü ve kâr düzeni kapitalizme karşı birleşelim.

— Savaş kışkırtıcısı, yağmacı, halkımızın ve dünya halklarının baş düşmanı emperyalizme karşı birleşelim.

— Savaşa karşı dünya barışı için birleşelim.

— Bağımsız, sömürüsüz ve demokratik Türkiye için birleşelim.

Toplumumuzun çilekeş insanları, fabrikada, tarlada, evde emekçi, kadınlar kendi örgütlerinde, sendikalarda hızla örgütleniyorlar. Onlar da, işçi sınıfı ve halkımızın yanında yer almanın gerekliliğini kavrıyorlar.
«Sömürüsüz ve Savaşsız bir dünya». «1 Fantom = 20.000 çocuğa yuva». «Eşit işe eşit ücret» pankartlarını taşıyan İLERİCİ KADINLAR DERNEĞİ alana girerken, yüzbinlerin coşkusu, üzüntü ve hiddeti birleşerek dökülüyor ağızlardan: «Katil iktidar».
Analardır adam eden insanı
Sizi de bir ana doğurmadı mı?
Analara kıymayın efendiler

Onlar ümidin düşmanıdır sevgilim
Akar suyun
Meyve çağında ağacın
Serpilip gelişen hayatın düşmanı
Çünkü ölüm vurdu damgasını
alınlarına
—Çürüyen diş dökülen et—
Bir daha geri dönmemek üzere
yıkılıp gidecekler
Ve elbette sevgilim elbet
Dolaşacaktır elini kolutnu sallaya
sallaya
Dolaşacaktır en şanlı elbisesiyle
İşçi tulumuyla
Bu güzelim memlekette hürriyet
Hazım Hikmet

— İlerici, demokratik emekçi halkımızdan yana ve ulusal bir iktidar için birleşelim.

— Emekçi halkımıza ve demokrasiye düşman tekelci sermayeye ve MC iktidarına karşı birleşelim.

Bu birleşmede, dayanışma içinde mücadele temel ilkemiz olacaktır.

Kardeşlerim,

İster kapitalist, ister sosyalist olsun, dünyanın pek çok ülkesinde 1 Mayıs yasalara dünya işçilerinin birlik, mücadele ve dayanışma günü, yada emek bayramı olarak geçmiştir. Ülkemizde ise, 1 Mayıs, «Bahar ve Çiçek Bayramı» şeklinde yasalaşmıştır. Özellikle ulusal bayramların ülke yaşamında derin izler bırakan son derece önemli nedenleri vardır. Örneğin 23 Nisan 1920 tarihinde emperyalist orduların işgali altındaki ülkemizde ilk Millet Meclisi kurulmuştur. Buna karşılık, «Bahar ve Çiçek Bayramı» nın toplumsal yaşamımızı etkilemiş olan hiç bir önemli nedeni veya gerekçesi yoktur. 1 Mayıs'a Bahar Bayramı denmesinin nedeni olsa olsa, Türkiye işçi sınıfının bu günü işçi bayramı olarak kutlamasını önlemek, engellemek olabilir.

Günümüzde, 1 Mayıs'ı emek bayramı olarak kutlamayan, sadece faşist rejimli ülkelerdir. Bugün burada tarihimizin en büyük 1 Mayıs gösterisini, gerçekleştirdikten sonra, ülkemizde de artık 1 Mayıs'ı işçi bayramı olarak yasa değişikliği zamanı gelmiştir. DİSK'in bu konuda yasa değişikliği önerisinin başta işçi sınıfımız olmak üzere, tüm emekçiler ve ilerici güçler tarafından desteklenceğine eminiz.

İşçi ve Emekçi Kardeşlerim, Dostlar,

Her türlü zulüm ve teröre rağmen yıllardır 1 Mayıs bayrağını yere düşürmeyen, sömürüsüz ve baskısız, özgür ve demokratik bir Türkiye için, barış dünyası için, sosyalizm için savaşmış, canlarını vermiş tüm işçi sınıfı önderleri ve neferlerini bu tarihsel günümüzde saygıyla, sevgiyle ve büyük bir coşkuyla anıyoruz. Padişahlık yönetimine karşı, Cumhuriyet için ve emperyalist işgale karşı ulusal bağımsızlık için tüm emekçi halkımızın katıldığı ulusal kurtuluş savaşımızın lideri M. Kemal ATATÜRK, 11 Nisan 1976 Pazar sabahı aramızdan ayrılan büyük insan, işçi sınıfının yiğit neferi, DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE, ülkemizde ve tüm Dünyada, sömürüye, emperyaliz-

Taksim alanı dolu. Meydan tıklım tıklım. 1 Mayıs 1976 günü, tüm ilerici güçlerin heybetli gösterisi Emek düşmanlarına korku salıyor. Alan dolu.
Yüzbinler tek bir yürek, tek bir ses, diye bağırıyor. Ve Genco ERKAL, Nazım'dan şiirler okuyor yüzbinlere... Yüzbinler tek bir yürek, tek bir ses, Genco ile birlikte söylüyorlar: «Akın var.. Güneşe akın.. Güneşi zaptedeceğiz. Güneşin zaptı yakın.»

me karşı, bağımsızlık, demokrasi, özgürlük, barış ve toplumsal ilerleme için verilen halk kurtuluş savaşlarında veya aynı amaç uğrunda hayatlarını veren tüm şehitlerin anısı için hepinizi saygı duruşuna çağırıyorum.

Yaşasın 1 Mayıs, Türkiye ve dünya işçi ve emekçilerinin birlik, mücadele ve dayanışma günü!

Yaşasın halklar arası kardeşlik ve dostluk!

Yaşasın dünya anti-emperyalist güçlerinin birliği!

Yaşasın barış mücadelesi!

Yaşasın Türkiye ve dünya işçilerinin devrimci sendikal birliği!

Yaşasın Türkiye işçi sınıfı ve DİSK!

Kahrolsun emperyalizm, faşizm ve gericilik!

DİSK Genel Başkanı TÜRKLER'in konuşması sonunda dile getirdiği uluslararası belgiler, aynı anda hemen hemen tüm ülkelerin emekçileri tarafından ve ortak istem olarak haykırılıyordu. 1 Mayıs gösterilerini örgütleyen sendikalar demokrasi - barış ve ilerleme yolunda işçi sınıfının uluslararası birliğini ve dayanışmasını vurguluyorlardı.

150 milyondan fazla kapitalist ve sosyalist ülke emekçilerini birleştiren Dünya Sendikalar Federasyonu, 1 Mayıs öncesi tüm ülkeler emekçilerine şu çağrıyı yapıyordu :

1 MAYIS 1976

1 Mayıs'ı yaşıyoruz
Bu alan
1 Mayıs'a dar.
Nasıl parlarsa parlasın güneş
Nice vurulmuşların asılmışların ölüm soğukluğu
Konmuş doruklara
Ta doruklara düşmekte kar.
Son törenimizden beri
Susturulmuşuz 52 yıl
İşte yeni ilkyazında
İşte DİSK'in genç bayrakları
Konuşan
Haykıran bayrakları
Birer çiçek
Görmüyor musunuz
Gözlerimizde
Bakışlarımızda açar.
En güzel sesi
Nedir bütün doğanın
En güzel sesi nedir ey?
İşte ağzımızla sımsıcak
İşitmiyor musunuz:
Alacağını arıyanların ağzında gürül gürül
Yarının gerçeği ışıldar.
Neden durdurulamaz
Devrim yollarındaki sel? Besbelli:
İşçi olsun köylü olsun emekçi olsun
Öğretmen yazar düşünür... öğrenci olsun
Çalışanların hepsi
Gövdesinden dışarı taşar.
1 Mayıs'ı yaşıyoruz
Yeryüzünde
Türkiye'ye
Yüreğine benzeyen
Bu alanda kaç kişi var?
190 bin mi 200 bin mi 250 bin mi
Milyarlarca mı?
Hayır
48 kişi daha ekle
Daha kanı kurumamış
Daha dünlerde yokedilmiş 48 kişi
1 Mayıs aydınlığına dimdik
Kara resimleriyle
Kara soluklarıyla katılanlar!
1 Mayıs'ı yaşıyoruz
Bu alan
1 Mayıs'a dar.

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

YÜRÜDÜ

Bir Mayıs ayında Bahar gününde
İşçi çilesinden bıktı yürüdü
Vahşilerin kaba gücü önünde
Şöyle alaylıca baktı yürüdü

Aç gözünü gafil, halkını tanı
Faşist baskılardan çok yandı canı
Toprağı suladı gençlerin kanı
Kurtuluşa doğru aktı yürüdü

Yiğitler devrimin atına bindi
Gerçeğe inandı kaderi yendi
Gökteki bulutlar hep yere indi
Karanlığa şimşek çaktı yürüdü

Çağladı selleri ırmaklar coştu
Kabardı dalgalar denizi aştı
İşçi köylü aydın birlikte koştu
Haksızlığa yumruk sıktı yürüdü

Zulüm zincirini kırdı elleri
Hasret ile kucakladı belleri
Özgürlük bağının gonca gülleri
İnsanlık adına koktu yürüdü

Yakındır ey SAYDAM aydınlık günler
Halkımın sesinden yerle gök inler
Bir değil beş değil nice yüz binler
Davasına sahip çıktı yürüdü.

Selami SAYDAM
Dev. Halk Ozanı

DÜNYA SENDİKALAR FEDERASYONU'NUN 1 MAYIS ÇAĞRISI...

Emekçilerin çıkarlarını savunmak için

DAYANIŞMA, BİRLİK, MÜCADELE!

Tüm dünya ülkelerde, emekçiler 1 Mayıs'ı kutlamaya hazırlanıyorlar.

1976 yılının 1 Mayıs'ı, ciddi toplumsal sorunların ve gittikçe şiddetlenen sınıf mücadelelerinin belirlediği bir uluslararası konumda kutlanacak. Bu durumun belirleyici nitelikleri şunlardır:

- **Kapitalist ülkelerde buhranın derinleşmesi ve istemler mücadelesinin gelişmesi. Artık emekçiler, hükümetlerin tüm sosyal ve ekonomik politikalarına karşı çıkıyor ve demokratik değişimler istiyorlar;**
- **Yeni - sömürgeciliğin uluslararası buhranını belirleyen üçüncü Dünya ülkelerinin tam bir ekonomik ve siyasal bağımsızlık mücadelesi yükseliyor;**
- **Yumuşamayı frenlemek, barış içinde bir arada yaşama siyasetini sabote etmek, emekçileri ve halkları sömürmek ve egemenlikleri altında tutmaya devam etmek için emperyalizm yeni oyunlar peşinde koşuyor;**
- **Kapitalizmin buhranı karşısında iki sistem arasındaki çelişkiyi açığa vuran sosyalist ülkelerin başarıları gelişiyor.**

Bu yıl 1 Mayıs toplantı ve gösterilerinin içinde yer alacağı bu uluslararası konum, sorunlar ötesinde tüm dünya emekçilerinin çıkar ve özlem ortaklığının simgesi olan bu geleneksel işçi gününün birleştirici niteliğini açıkça ortaya koyuyor.

Tüm ülkelerin erkek ve kadın emekçileri!

Dünya Sendikalar Federasyonu, sizleri, 1976'nın 1 Mayıs'ını, mutluluk, ilerleme, özgürlükler ve barış için mücadele ortaklığı içinde büyük bir uluslararası dayanışma, birlik ve eylem günü yapmaya çağırıyor.

DAHA İYİ YAŞAM VE ÇALIŞMA KOŞULLARI İÇİN, ANTİ - TEKELCİ VE TOPLUMSAL İLERLEMEYİ SAĞLAYACAK DEMOKRATİK BİR SİYASET İÇİN!

Gelişmiş veya gelişmemiş tüm kapitalist ülkelerde milyonlarca erkek ve kadın işçi ekonomik buhranın ağır sonuçlarıyla karşı karşıyalar; satın alma güçleri geriliyor, çalışma ve yaşama koşulları ağırlaşıyor, büyük bir hızla artan işsizlik sürekli bir olgu haline geliyor, demokratik ve sendikal hak ve özgürlüklere karşı saldırılar artıyor. Her ülkede tekellerin ve çok uluslu büyük şirketlerin hizmetindeki iktidarın ekonomik ve sosyal siyasetinin doğurduğu buhranın tüm ağırlığını emekçilere yüklemek için büyük sermayenin hükümetlerinin giriştiği emekçi düşmanı geniş bir saldırı devam ediyor.

1 Mayıs'ta

- İş garantisi ve işsizlere iş için;
- Satın alma gücünün yükseltilmesi için;
- Ulusal tekellerin ve çok uluslu şirketlerin gücünün sınır-

«11 Nisan 1976 Pazar sabahı aramızdan ayrılan büyük insan, işçi sınıfının yiğit neferi, DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE, ülkemizde ve tüm dünyada, sömürüye, emperyalizme karşı, bağımsızlık, demokrasi, özgürlük, barış ve toplumsal ilerleme için, halk kurtuluş savaşlarında veya aynı amaç uğrunda hayatlarını veren tüm şehitlerin anısı için hepinizi saygı duruşuna çağırıyorum.»

landırılması ve denetimi için;

- Sendikaların işyerinde ve toplumdaki hak ve yetkilerinin genişletilmesi istemleri etrafında birleşin.

Anti-tekelci ve demokratik bir siyaseti dayatmak için birleşin!

SÖMÜRGECİLİĞE, YENİ SÖMÜRGECİLİĞE VE IRKÇILIĞA KARŞI! YENİ BİR ULUSLARARASI DÜZEN İÇİN!

Hala daha emperyalizmin egemenliğinde olan gelişme yolundaki ülke emekçileri ve halkları, kapitalist buhranın en önde gelen kurbanları arasındadır. Bu durum kendisini, ölçüsüz bir enflasyon, kitlesel işsizlik ve aşırı bir sefalet şeklinde göstermektedir. Çok uluslu tekellerin egemenliği, emekçilerin sömürülmesini ve bu ülkelerin doğal zenginliklerinin yağmasını şiddetlendiriyor.

Bu halkların ulusal kurtuluşu için işçi ve halk mücadelesi yükseliyor. Tam bir ekonomik bağımsızlık kazanmak, sömürgeci, yeni-sömürgeci ve ırkçı yapıları kırmak ve yeni bir ekonomik dünya düzeninin yerleşmesini sağlamak istiyorlar.

Tüm dünya ülkelerinde emekçileri ve sendikaları şu istemler için güçlü seslerini yükseltmelidirler.

- **Çok uluslu şirketlerin işyerlerinin denetimi ve millileştirilmesi de dahil olmak üzere, her devletin, ülkesinin doğal kaynakları ve tüm ekonomik faaliyetleri üzerinde tam ve sürekli bir egemenlik kurma hakkına saygı için;**
- **Hala daha;** sömürgeci, yeni sömürgeci ve ırkçı **baskı ve sömürüyle karşı karşıya olan tüm ülkelerin ulusal kurtuluşu ve tam bir bağımsızlığı için;**
- **Aşağılık ayrımcı - ırkçı rejime karşı Güney Afrika emekçilerine halklarıyla dayanışma için!**

GERİCİLİĞE VE FAŞİZME KARŞI! BASKININ KURBANLARIYLA DAYANIŞMA! HAK VE ÖZGÜRLÜKLER İÇİN!

Gericilik ve faşizme, halen, dünyanın çeşitli ülkelerinde hüküm sürüyor.

Şili'de, Pinochet'nin faşist cuntası, sadece, emekçilere ve halka karşı sürdürdüğü düzenli bir terör, zulüm ve cinayet siyasetinin uygulanmasıyla ayakta durabiliyor;

Brezilya'da, Uruguay'da, Guatemala'da, Bolivya'da, Paraguay'da, Endonezya'da, İran'da, gerici diktatörlük rejimleri, sendikacıları ve demokratları işkenceden geçiriyorlar, öldürtüyorlar ve temel hak ve özgürlükleri ayaklar altına alıyorlar;

Sudan'da, Kuzey Yemende, Ürdün'de, Bahreyn'de, Güney Kore'de işçi düşmanı ve anti-demokratik baskı şiddetlendi;

İspanya'da yeni hükümet, İspanyol halkına verilmeyen af ve özgürlükler için gelişen işçi ve halk mücadelesini durdurmak için eski Frankocu rejimin aynı şiddet yöntemlerini ve polis baskısını uyguluyor;

Portekiz'de, gerici güçler durumu karşıtırmak için ellerinden geleni yapıyorlar ve toprak reformuna, millileştirmelere, faşizmin devrilmesiyle elde edilen tüm siyasal ve toplumsal kazanımlara saldırıyorlar.

1 Mayıs'ta tüm dünya emekçileri ve sendikalar, faşizme ve gericiliğe karşı mücadele veren emekçiler ve halklarla en kararlı dayanışmalarını dile getirecekler;

- Emekçilere ve demokratlara karşı baskının durması için,
- Siyasal veya sendikal nedenlerle tutuklanmış tutukluların serbest bırakılması için,
- İnsan haklarına saygı için,
- Sendikal ve demokratik hak ve özgürlükler için!

BARIŞ, İŞBİRLİĞİ VE SİLAHSIZLANMA İÇİN

Son zamanlarda, yumuşama ve uluslararası işbirliği sürecini yavaşlatma girişimleri yoğunlaştı.

Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin kararlı eylemi ve dünya kamu oyunun baskısı ile ilerleme kaydeden barış içinde birarada yaşama siyaseti, **emperyalizmin gönüllüce onayladığı bir olgu değildi.** Bu; ilerleme, demokrasi ve barış güçlerinden yana olan uluslararası düzeydeki yeni güçler den-

gesinin emperyalizme dayattığı bir durumdu.

Emperyalizm, öncelikle ABD, dünyanın jandarması olarak kalmak ve egemenliğini dayatmak için soğuk savaş siyasetine geri dönüş görüşünü terketmedi.

Böylece, gerilimi sürdürmek, silahlanma yarışı ile askeri bloklar siyasetini kışkırtmak, Orta-Doğu, Kıbrıs ve Kore'de olduğu gibi savaş tehlikesiyle dolu uluslararası çatışmaların çözümünü kundaklamak için tüm olanaklarını kullanıyorlar.

1 Mayıs'ta, emekçiler ve sendikaları, tüm ülkelerde, var güçleriyle, gerilim ve savaş yuvalarını söndürmek ve yumuşama, işçi sınıfı ve halkların çıkarlarına cevap veren uluslararası işbirliği ve barış siyasetini ilerletmek için sürdürdükleri eylemi geliştirmedeki kararlılıklarını belirtecekler:

- **İsrail birliklerinin işgal altındaki Arap topraklarından çıkması için;**
- **Demokratik kazanımları korumak ve genişletmek ve emperyalizmin ve İsrail'in saldırgan güçlerinin isteği olan Lübnan'ın paylaşılmasını engellemek için; iç ve dış gericiliğe karşı mücadele eden ilerici Lübnan güçlerini desteklemek için;**
- **Filistin'in, Arap halkının, kendi geleceğini kendisinin belirlemesi ve kendi ulusal iktidarlarını kurma haklarının tanınması için;**
- **Kıbrıs'ın bağımsızlığına, egemenliğine, bağlantısızlık statüsüne ve toprak bütünlüğüne saygı için;**
- **Birleşmiş Milletler bayrağı altında Güney Kore'de üslenmiş yabancı birliklerin çekilmesi ve ülkenin bağımsızlık ve barış içinde birleşmesi için;**
- **Barış içinde birarada yaşama, silahsızlanma, askeri blokların ve yabancı topraklardaki üslerin tasfiyesi, uluslararası sorunların barışçıl yollardan halkların bağımsızlığı ve egemenliğine gölge düşürmeden çözülmesi için!**

Yaşasın 1 Mayıs 1976!
Yaşasın tüm dünya emekçilerinin birliği!
Yaşasın uluslararası işçi dayanışması!

1 MAYIS

Yürü şanlı emekçiler ordusu
Toprağı ve insanı kurtaralım
Bin yıllık hasreti gerçek kılalım
Ne açlık olsun, ne gözyaşı
Yaşanası bir dünya kuralım

Yüzyıllar önce dökülen kan
Şimdi bir güldür, büyür
Birleş devrim yolunda, güç ver
Bugünle yarının cengine
Zafer sosyalizmindir elbet

1 Mayıs'larda çarpan milyonla yürek
Söylenir türkümüz milyonla ağızdan
Karanlık bitti işte, gün doğuyor
Mutlu toprak, kurt-kuş, börtü-böcek
Yepyeni bir çağ, yepyeni bir yaşam

Çeliğin, ışığın, tarihin ustaları
Kara, sarı, ak, esmer dünya halkları
Doğrul sende halkım, gece dağılsın
Coştur davulunu, çek halayını
Bir perde kapanırken biri açılsın

Yürü şanlı emekçiler ordusu
Özgür yarınlara, güzel günlere
Bir yumruk gibi milyonla can
Ne açlık olsun, ne gözyaşı
Ne zincir, ne zulüm, ne zindan

Kemal BURKAY

DİSK, TÜRKİYE İŞÇİ SINIFININ YAKIN MÜCADELE HEDEFLERİNİ BİR KEZ DAHA BELİRTİYOR:

DİSK Genel Başkanı K. TÜRKLER'in konuşmasında kısaca değindiği istemlerimiz çeşitlidir. Türkiye işçi sınıfı, 1 Mayıs'ları hemen daima sömürü düzenine ve emperyalizme karşı verilen yüce mücadele ile bütünleştirmiştir. Tekellerin egemenliğine karşı; ekonomik, toplumsal ve siyasal dönüşümleri, ileri demokrasiyi gerçekleştirmek yolunda, işçi sınıfının ve emekçi halkımızın istemlerini saptayan DİSK, 1 Mayıs Emek Bayramı dolayısıyla bu istemleri bir kez daha ve önemle vurgulamayı görev bilmiştir. Bu istemler aynı anda, ilerici-halktan yana demokratik bir iktidarın başarması gereken görevleri belirlemektedir.

- **BİR MAYIS:** Dünya işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışma günü olan 1 Mayıs, «İşçi Bayramı» olarak resmen tanınmalı, yasalaşmalıdır.
- **40 SAATLİK HAFTA:** Ücret kaybı olmadan 40 saatlik çalışma haftası gerçekleşmeli, Cumartesi ve Pazar günleri tüm işçiler için de tatilden sayılmalı ve fazla mesailer yasaklanmalıdır.
- **HERKESE:** Ülkemizde 2,5 milyon açık işsiz bulunuyor. Tüm zenginliklerimiz planlı olarak ve halk yararına değerlendirilmeli, ulusal ağır sanayi kurulmalı ve herkesin güvenli bir iş sahibi olması koşulları yaratılmalıdır.
- **ÜCRET VE FİYAT:** Tüketimi ve dolayısıyla üretimi sınırlayan fiyat artışlarına bir son verilmeli, işverenlerin kâr hadleri kontrol edilerek özellikle işbirlikçi - tekelci sermayenin kâr oranları düşürülmeli, çalışmaların ücretleri ise insanca yaşama koşullarına uygun bir düzeye yükseltilmelidir.
- **EŞİT İŞE EŞİT ÜCRET:** Ayırımcı ücret politikasına son verilmeli, eşit işe eşit ücret prensibi uygulanarak hayata geçirilmelidir. Ücretler arasındaki adaletsizlik kaldırılmalı, gerek işçiler arasında ve gerekse kafa-kol emekçileri arasındaki ücret farklarını ortadan kaldıracak koşullara uygun prensipler izlenmelidir.
- **GENÇ İŞ GÜCÜ:** Genç emekçilerin mesleki ve teknik eğitimleri devletçe ele alınarak mutlaka gerçekleştirilmeli, mesleki eğitimini tamamlayan genç emekçiye işi hazır edilmelidir. Ayrıca 15 yaşından küçük olanların çalışmaları yasak edilmeli ve fakat yaşamları eğitim süresinde devletçe karşılanmalıdır.
- **TARIMDA GÜVENLİK:** Tarım işçileri işkanunu kapsamına alınmalı, böylelikle sendikalaşmalarına engel olan önlemler ortadan kaldırılmalıdır. Ayrıca tarımdaki açık, gizli ve mevsimlik işsizliği önleyecek tedbirler alınarak sayıları 2 milyonu geçen tarım işçilerinin sağlık, konut, asgari ücret, ulaşım ve iş garantisi sorunları çözümlenmelidir.
- **ÇALIŞMA KOŞULLARI:** Tüm işyerleri işyasası kapsamına alınmalıdır. Çalışma koşullarını hafifletici, insan sağlığı ve güvenliğini sağlayan tüm teknik buluşlar kullanılarak iş hızı azaltılmalı, iş kazalarının önlenmesi böylesi yollarla da gerçekleştirilmelidir.
- **TEFTİŞ CİDDİYETİ:** İş müfettişlerinin sayısı ve etkinliği arttırılmalı ve iş teftişi; sermayeye ve siyasi iktidarlarına karşı bağımsızlaştırılmalıdır.
- **ÇOCUK BAKIMI:** Emekçi ka-

AND

Biz tüm emekçiler
Biz tüm yurtseverler
Faşizme, emperyalizme
Ve sömürüye karşı
Bağımsız, demokratik
Ve ileri bir Türkiye için
Hiçbir şeyden korkmadan, bıkmadan
Usanmadan, yılmadan
Sonuna kadar mücadele edeceğimize
Emekçilik şerefimiz ve
Yurtseverlik namusumuz üzerine
And içeriz!

dınların çocuklarının sağlıklı bir şekilde yetişmesini sağlayacak kreş, çocuk yuvaları ve çocuk parklarının ihtiyaç gösteren her bölgede ve her işyerinde açılması sağlanmalıdır. Sendika temsilcilerinin de katılacağı komisyonların yöneteceği bu tesisler işverenlerce ve devletçe yapılmalı ve beslenmelidir.

● **VERGİ SİSTEMİ DEĞİŞMELİ:** Sömürüyü katmerleştirmeye yarayan bugünkü adaletsiz vergi sistemi kaldırılmalı, büyük sermayecilere sağlanan teşvik ve vergi iadesi uygulamaları sona erdirilmelidir. Ağırlık dolaylı (görünmez) vergilerden dolaysız vergilere kaydırılmalı, dolaysız vergiler gelirle orantılı (müterakki) olarak artmalıdır. Asgari ücretler 135 TL.'na yükseltilmeli ve vergi dışı bırakılmalıdır.

● **YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLER:** Federal Almanya ve diğer kapitalist ülkelere çalışmaya giden işçi kardeşlerimize ülkemizde çalışma olanakları yaratılmalı, oralardaki çalışma süreleri emeklilik için gereken süreden sayılarak, emeklilikleri o ülkelerde aldıkları son ücret üzerinden saptanmalıdır.

● **KÖYLÜ VE TOPRAK:** Topraksız ve az topraklı milyonlarca yoksul köylüye toprak sağlanmalı ve tarımla uğraşanların emeğinin değerlendirilmesi için gerekli tedbirler acilen alınmalı, gerçek anlamıyla demokratik olacak bir toprak reformu en kısa zamanda gerçekleştirilmelidir.

● **İŞ YASASI:** İş yasasının 13. ve 17 nci maddeleri başta olmak üzere anti-demokratik maddeleri iptal edilmeli, yasaya demokratik bir içerik sağlanmalıdır.

● **CEZA YASASI:** Ceza yasasından 141, 142, 146, 312'nci maddeler çıkartılmalı, yasa demokratik bir içeriğe ve uygulamaya kavuşturulmalıdır.

● **REFERANDUM:** Referandum yasalaşmalı, işçiler sendikalarını gizli oy ve açık sayımla seçme hakkına kavuşmalıdır.

● **SINIRSIZ GREV:** Sınırsız grev hakkı tanınmalı ve greve konan tüm kısıtlamalar kaldırılmalıdır.

● **GENEL GREV:** Genel grev hakkı tanınmalıdır. Tekellerin egemenliğini sarsmak ve yok etmek için ve tüm ülke çapında haklarımızı korumak ve geliştirmek için Genel Grev yasalaşmalıdır.

● **LOKAVT:** Lokavt yasaklanmalıdır. Lokavt Anayasa'da yoktur ve Anayasaya aykırıdır. İşverenlerin bir sınıf olarak, işçi sınıfı üzerinde sınıfsal bir tahakküm kurmasına yol veren bu düzenin bir yüzü de lokavt uygulamasında görülmektedir. Lokavt suç sayılmalı ve yasadan çıkartılmalıdır.

● **SSK'NIN DURUMU:** SSK demokratikleştirilmeli, işverenlerin para kaynağı olmaktan kurtarılmalı ve ilerici bir yönetime kavuşturulmalıdır.

● **İŞÇİ - MEMUR:** İşçi - Memur ayrımına son verilmeli, ücret veya maaş karşılığı çalışan ve üretim aracına sahip olmayan tüm çalışanlara grevli ve toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı tanınmalıdır.

● **İŞ KOLLARI:** İş kolları Yönetmeliği uluslararası normalara göre yeniden düzenlenmeli ve yürürlükteki 34 işkolu, 16 işkoluna indirilmelidir.

● **SSK'NIN KAPSAMI:** Çalışanlar, tüm emekçiler SSK kapsamına alınmalı, işsizlik sigortası yasalaştırılarak işsizlere asgari ücret düzeyinde ödeme yapılmalıdır.

● **DGM:** Sıkıyönetim dönemindeki askeri mahkemelerin uzantısı niteliğindeki Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmalıdır.

● **DERNEKLER:** Dernekler yasasındaki ve Toplantı - Gösteri yürüyüşleri yasasındaki demokratik olmayan maddeler temizlenmeli, söz konusu yasalara da demokratik bir içerik kazandırılmalıdır.

● **DEVLET KADEMELERİNDE:** Gerici ve FAŞİST nitelikli kişilerin devletin çeşitli kademelerindeki görevlere plânlı olarak yerleştirilmeleri derhal önlenmeli, bu nitelikli kişilerin görevlerinden geri alınarak daha başka yerlerde çalışmaları sağlanmalıdır.

● **BASKI VE ŞİDDETE SON:** Tüm ilerici güçlere uygulanan baskı ve şiddet son bulmalı, can güvenliğini sağlanmalı, işkence gibi insanlık dışı uygulamalara son verilerek tüm siyasi tutuklular serbest bırakılmalı.

● **TRT'NİN BAĞIMSIZLIĞI:** TRT, bağımsız-özerk bir kuruluş durumuna getirilerek, halktan yana demokratik bir işlerliğe ve yönetime yeniden kavuşturulmalıdır.

● **NATO VE CENTO:** Emperyalizmin askeri - ekonomik - siyasal örgütlerinden, NATO'dan, CENTO'dan çıkılmalı, bugüne kadar imzalanan ikili anlaşmaların tümü iptal edilmeli. AET (Ortak Pazardan ayrılmalıdır.

● **SALDIRMAZLIK ANLAŞMALARI:** Bütün komşularımızla saldırmazlık anlaşmaları imzalanmalı, barış için ve silahlanmaya karşı olarak dünya demokratik güçleri yanında ve aktif olarak yer alınmalıdır.

KUTLAMALAR

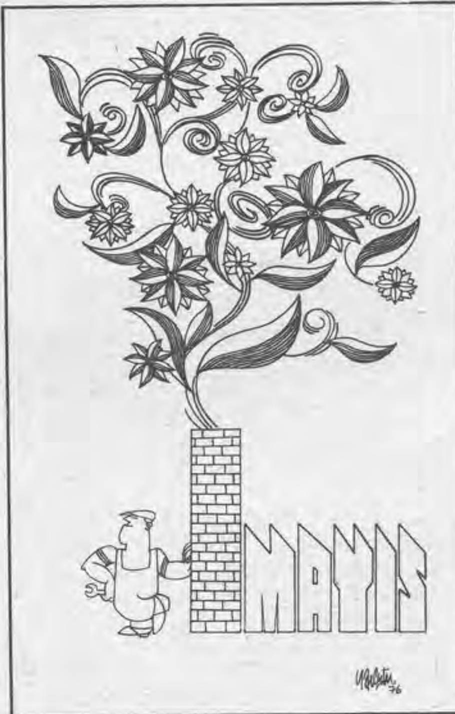
Yüzbinlerin katıldığı 1 Mayıs, yurtta ve dünyada olumlu yankılar uyandırdı. Örgütümüzce düzenlenen ve tüm ilerici güçlerin katıldığı gösteriden önce ve sonra pek çok kutlama mesajı alındı.

Özellikle Avrupa'nın pek çok ülkesinde çalışmak durumunda olan işçi kardeşlerimiz 1 Mayıs'ı bulundukları yerlerde her ulustan emekçilerle birlikte coşkuyla kutlarlarken, aynı anda DİSK'e başarı ve kutlama mesajları yolladılar. «Türkiye'de 1 Mayıs eylemlerinin desteklenmesi» için geniş kampanyalar yürüttüler. Türkiye Barış ve Özgürlük Komitesi (TBÖK) Koordinasyon Kurulu, yayınladığı Bildiride, Avrupa'da kutlanan 1 Mayıs gösterilerinin bu yıl daha coşkulu olduğunu, geçen yıla oranla daha çok yurttaşımızın alanları doldurduğunu, belirtti.

1 Mayıs'ın Türkiye'de resmen kutlanması» na ilişkin 40 TBÖK örgütü tarafından yürütülen yoğun kampanyanın **ilk** sonuçları kamuoyuna duyuruldu. Bu ilk sonuçlara göre, yurt dışında çalışan 10.674 işçi kardeşimiz «1 Mayıs'ın Türkiye'de resmen kutlanması» yolunda imza kullandı.

Öte yandan AVRUPA TÜRKİYE'Lİ Toplumcular FEDERASYONU, NEWYORK TÜRK Öğrenci Birliği, FRANKFURT Barış ve Özgürlük Komitesi, İNGİLTERE TÜRKİYE'Lİ İlericiler Birliği, İSVEÇ TÜRKİYE'li Öğretmen ve Eğitmenler Birliği, Belçika Türkiye'li İşçiler Komitesi, BATI BERLİN TÜRK Toplumcular Ocağı Yönetim Kurulu, İNGİLTERE TÜRKİYE'li Kadınlar Birliği Yönetim Kurulu, TÜRK BİRLİĞİ Hannover ve Civarı tes.c. Yönetim Kurulu, KÖLN TÜRKİYE'li İşçiler Dayanışma Birliği Yönetim Kurulu, BELÇİKA TÜRKİYE'li İşçiler Birliği Yönetim Kurulu, İngiltere'de yayınlanan ve Türkiye'li işçiler için çıkan İŞÇİNİN SESİ Gazetesi, NAG TUERK İşçileri Komisyonu, GELSİNKİRCHEN İşçi Birliği, GELSENKİRCHEN **Kadınlar** Birliği, Batı Berlin Metal Sendikası TÜRK İşçileri Çalışma Komisyonu, LEONARDMONHEİM Çukulata Fabrikası İşçi Temsilciliği gibi yurt dışında çalışan işçi ve emekçi kardeşlerimizin örgütlerinden kutlama mesajları geldi.

51 yıllık aradan sonra ilk kez kutlanan 1 Mayıs'a öncülük eden örgütümüze yurt içinden de yüzlerce kutlama iletilmiştir. CHP Genel Başkanı Bülent ECEVİT, CHP Genel Sekreteri Orhan EYÜBOĞLU, KÖY-KOOP Genel Başkanı Ahmet ALTUN, Zonguldak Akademi Öğrenci Derneği, Zonguldak Halkçı Devrimci Gençlik Derneği ve Bodrum Halk Kültür Derneği, CHP Grup Başkanı Vekili Hayrettin UYSAL, Şair Hasan HÜSEYİN, Ankara Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi ve Yüksek Okulu Öğrenci Aileleri Derneği Kurucu Kurulu, Türkiye Elektrik Kurumu Merkez ve TAŞRA Teşkilâtları Memurlarının Haklarını Koruma ve Sosyal Dayanışma Derneği, Çağdaş Hukukçular Derneği Genel Başkanlığı, Bursa Barosu Yönetim Kurulu, Tüm Öğretim Üyeleri Derneği Genel Başkanlığı, Ünye Devrimci Orta Öğrenim Gençliği, İstanbul CHP Milletvekili Bahir ERSOY, TÜM ZERBANK-DER Genel Başkanlığı, Tabii Senatör Ahmet YILDIZ, Manisa Gençlik ve Kültür Derneği Saruhanlı Şubesi Yönetim Kurulu, KÂHTA Devrimci Kültür Derneği Yönetim Kurulu ile DİSK'e bağlı Sendikalar, Şube ve Temsilcilikleri, Halkevleri, Tüm - Der ve TÖB-DER'in pek çok şubesinin yanısıra sayısız ilerici kişi ve kuruluşlar, kutlama mesajlarını ve başarı dileklerini ilettiler.

2 S E R G İ

Konfederasyonumuz, İstanbul Belediyesi Sanat Galerisinde 1 Mayıs Sergisini değerli dost, büyük insan İ. GÜZELCE'nin anısına ve onun büyük boy resimleriyle sergilerken, KARİKATÜRCÜLER Derneği'de 1 Mayıs'la ilgili çizgileri sergiliyordu. İlgiyle izlenen bu sergilerin, gelecek yıl daha genişletilmiş olarak düzenlenmesi için DİSK çaba harcayacaktır. Konfederasyonumuz, işçi sınıfının emek ten yana ve «savaşsız-sömürüsüz bir dünya» için sürdürdüğü mücadelede, sanatçı dostlarımızla olan birlikteliğimize özen gösteriyor.

İ.GÜZELCE'NİN ARDINDAN

Tutulduğu amansız hastalıktan, tekniğin ve bilimin henüz yenemediği bu illetten geri dönüşün olanaksız olduğunu biliyor muydu acaba? 16 Şubat 1976 günü İngiltere'ye tedaviye giderken yorgundu, bitkindi. Fakat, sürekli olarak siyasal ve sendikal sorunları tartışıyor, görevinin ve inancının gerektirdiği mücadeleye «geçici» de olsa, aktif bir şekilde katılamamanın acısını ve öfkesini dile getiriyordu. Londra dönüşünde, hızla

ilerleyen hastalık O'nu iyice zayıflatmıştı. Daha rahat etmesini sağlamak isteğiyle önceden ayrılan bir otel dairesini geri çevirmiş ve DİSK'e, dostlarına yakın olmak için Merter'deki evinde kalmayı tercih etmişti. Sık sık yapılan ziyaretlerde ana konu değişmiyordu. GÜZELCE, bir yandan kendisini, görevini ve sorumluluğunu yerine getirmekten alıkoyan belki, adını bile bilmediği hastalığa küfrediyor, aynı anda da işçi sınıfının genel sorunları ve örgüt (DİSK) üzerine görüşlerini anlatıyordu. Hastalık, Genel Sekreterimiz ve arkadaşımız GÜZELCE'nin fiziki varlığını yenmiş, fakat O'nun yaşama duyduğu sonsuz sevgi ve bilimsel sosyalizme olan sarsılmaz inancına dokunamamıştı bile.

Mücadele içinde her yönüyle yaşayan inançlı insan olgusudur, GÜZELCE'yi bu illetli kavgada güçlü kılan.

Genel Sekreterimiz GÜZELCE, Türkiye ve dünya işçi sınıfının sermayenin egemenliğinden kurtuluşu için verilen mücadeleye tam inançlı bir Türk devrimcisi ve bir enternasyonalist olarak 11 Nisan 1976 Pazar günü aramızdan ayrıldı. «Bugün pazar-bugün beni ilk defa güneşe çıkardılar» diyor Nazım Hikmet. Ve **biz, GÜZELCE'yi bir pazar günü güneşe işçi sınıfının sevgi dolu ve ateşten yüreğine, bilincine gömdük.** Yüreğimizin her atışında, bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm mücadelesinin her adım ve konağında O'nunla birlikteyiz. DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER'in dediği gibi «O bedensel olarak yokoldu. Fakat, DİSK dimdik ayakta ve emeğin sermaye egemenliğinden kurtuluşu için mücadeleye devam ediyor. Bu mücadelenin her anında, sömürünün ve baskının yok olduğu emekçinin özgür Türkiye'de işçi sınıfımız İbrahim GÜZELCE'yi yaşatacaktır.»

GÜZELCE genç bir yaşta, enerji, birikmiş deney dolu bir çağında, sınıf sendikacılığının hızla güçlendiği bir dönemde öldü. O, 1 Mayıs broşürüne ÖNSÖZÜ'nü yazdığı, yönetici ve örgütlü kitlelerin birarada yürümesini istediği tarihsel 1 Mayıs gösterisini göremeden aramızdan ayrıldı. Son anına dek, 1 Mayıs gösterisinin siyasal anlamı, DİSK ve sendikal birlik açısından önemi ve hatta teknik sorunları üzerine tartıştı, görüşünü dile getirdi. Yazdığı önsözde «Tür-

Yaşamını, sınıfının kurtuluşuna adayan İ. GÜZELCE'nin yorulmadan Sürdürdüğü bağımsızlık, barış, toplumsal ilerleme ve sosyalizm mücadelesi, «GÜZELCELER Ölmez» diye haykıran onbinler tarafından daima yükseklerde tutulacaktır.

O
ardında kavga dolu bir yaşam ve şerefli bir ad bıraktı. Bu mutluluk, bu yol, bugün milyonların yürüdüğü yoldur.

kiye'de yıllardır yığınsal olarak kutlanamayan 1 Mayıs, 1976 yılında bir anda yüzbinlerin elinde, yüreğinde ve kafasında bayraklaşıyor. Alanları dolduran kitleler kendi sınıflarının gücünü, sermayenin güçsüzlüğünü daha iyi kavrıyorlar. 1976'nın 1 Mayıs'ında Türkiye işçi sınıfı, aynı anda tüm dünya emekçileriyle birlikte haykırıyor. Bu haykırış, emeğin sermayeden kurtuluş mücadelesini dile getiriyor. Türkiye işçi sınıfı hareketinin uzun geçmişine ve dünya işçi sınıfının kazanımlarına sahip çıkan DİSK, 1 Mayıs 1976'da yeni bir güç ve soluk kazanıyor. Bu soluk, Türkiye işçi sınıfının sendikal birliğini DİSK'te gerçekleştirme soluğudur» dedi. Bu bir soyut tahmin değildi. Geçmiş dönemleri ve içinde bulunduğumuz Türkiye ve dünya koşulların iyi değerlendirmişti GÜZELCE. 1 Mayıs günü, belki de ilk kez Taksim alanı bu denli dolduğunda, O'nu bir kez daha anımsamamak olanaklı değildi. 1961 yılında TİP'in kurucuları, 1967'de DİSK'in kurucuları arasında yer alan ve ilk Genel Sekreteri olan, daha sonra gittiği Federal Almanya dönüşünde V. Genel Kurulumuzda yeniden Genel Sekreterlik görevine seçilen GÜZELCE'nin daha da eskilere çıkan, mücadele dolu geçmişini 1976'nın 1 Mayısı'ndan soyutlayabilir misiniz? 1 Mayıs konuşmasında TÜRKLER bu gerçeği şöyle dile getiriyordu:

«Selâm olsun, işçilerin, emekçilerin, tüm çalışanların birlik ve dayanışma günü 1 Mayıs bayrağını yere düşürmeyen işçi sınıfımızın yiğit savaşçılarına! Selâm olsun sana, büyük insan, işçi sınıfımızın savaşçı neferi merhum DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE».

14 Nisan Çarşamba, bir işgünü. Fakat, Demir Döküm, Arçelik, grevci İzsal, Gıda, Tekstil, Basın, Lâstik, Turizm, vb. işçileri, onbinlerce işçi Hürriyet Meydanı'nda toplanmış. Ellerinde sadece, çalıştıkları işyerlerini bildiren pankartlar var. Yakalarda, GÜZELCE'nin resmi olan «DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE, 1922-1976» rozeti var. İlerici gençler de bir başkasını taşıyorlar. Üzerinde «İşçi sınıfının özgürlük, barış, toplumsal ilerleme savaşımındaki yiğit neferini, gençlik unutmayacaktır.» Sözcüklerini okuyoruz. Pankartlar arasında, diğer ilerici örgütlerin isimleri görülüyor. Fakat, bu büyük sessizliği mücadeleci kılan, O'nun bir an bile güvenini yitirmediği işçiler... 1963-1967 yılları arasında Genel Başkanlığı'nı yaptığı DİSK üyesi Basın-İş'in «YENİ SES» adlı organının GÜZELCE için hazırladığı özel sayısında: «İşçi sınıfımızın ekonomik örgüt birliğinin sağlanması, sarı sendikacılığın yokolması, sınıfsal sendikacılık ilkelerinin yerleşmesi çabası içinde olan DİSK'e en olumlu katkıda bulunurken İ. GÜZELCE'yi kaybettik», «İ. GÜZELCE'yi fizik olarak kaybeden işçi sınıfı, O'nun savunduğu ve hayata geçirdiği sosyalist ilkelere sonuna kadar sahip çıkacak, örgütlü demokratik mücadelesi ile iktidara yönelecek ve en yüce doruğuna ulaşacaktır» sözlerini okuyoruz.

«Emeğin iktidarı için-yürüyordu. -Yürüyordu değil, YÜRÜYOR!»

Şiir dizelerinin yer aldığı siyah başlıklı MADEN-İŞ Gazetesi «demokrasi, bağımsızlık, barış ve toplumsal ilerleme mücadelemizin bu inatçı savaşçısı omuzdaşlarının nasırlı elleriyle toprağa verildi» diyordu. «İbrahim GÜZELCE, işçi sınıfımızın bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm kavgasının yetişdirdiği namuslu, inanmış, kararlı bir neferiydi. Kavgası kavgamız, davası davamızdır» diyordu KERAMİK-İŞ Gazetesi. DİSK'in kurucularından GIDA-İŞ'in siyah başlıklı SENDİKA Gazetesi, K. NEBİOĞLU'nun kaleminden bu onulmaz kaybımızı şöyle dile getiriyordu: «GÜZELCE, işçi sınıfı mücadelesinin bir bütün olduğunu kavrayabilen, anlayabilen ve uygulayan ender sendika liderlerimizdendir (...) Bütün enerjisini işçi sınıfının devrimci mücadelesinde tüketen GÜZELCE arkadaşımızı işçi sınıfı, tarihine yazacaktır. O'na sevgi. O'na saygı». Ve daha birçok DİSK üyesi olan ve olmayan sendika gazetesi işçi sınıfının yiğit evlâdı, ilke adamı örgütçü ve kollektif çalışmanın yaman savunucusu, sosyalist GÜZELCE'nin ölümü karşısında duydukları üzüntüyü) O'nun mücadeleci yaşamını dile getirdiler.

Bir iş günü olmasına karşın, 14 Nisan Çarşamba günü, ilk kez, onbinlerce işçi işi bırakarak, kendi aralarından çıkan bu büyük insanı son kez selâmlamak üzere Hürriyet Meydanı'ndan Topkapı Çamlık mezarlığına dek yürüdüler. Yüzlerce çelengin süslediği mezarı başında yaptığı konuşmada DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER **«O'nun aramızdan ayrılması sadece ailesi ve DİSK topluluğu için değil, tüm işçi sınıfımız ve emekçi halkımız için büyük bir kayıp olmuştur. İBRAHİM, geride her anı mücadele ve sevgi dolu dürüst bir yaşam bırakmıştır. (...) Tüm yaşamını, işçi sınıfının, çalışanların kurtuluşuna adayan GÜZELCE'nin bizlere bıraktıkları bundan sonra da yolumuzu aydınlatacaktır»** diyerek, Türkiye işçi sınıfının, tüm ilerici ve sosyalistlerin O'na duyduğu derin güveni, sarsılmaz inancı ve sönmez acıyı belirtti.

İşçi sınıfının «bağımsızlık, demokrasi, barış, toplumsal ilerleme ve sosyalizm» savaşının başarısı için, ileri demokrasi için savaşan Genel Sekreterimiz, büyük insan GÜZELCE'nin cenaze töreninde pek çok ilerici kişi ve örgütün yanısıra Genel Başkan Bülent ECEVİT başkanlığında bir CHP heyeti de bulunuyordu. Öte yandan yüzlerce dost, Genel Sekreterimizin ailesine ve örgütümüze başsağlığı dileyen mesajlarını iletti.

İ. GÜZELCE'NİN SON YAZISI 1 MAYIS ÜZERİNE İDİ!

Mücadelemize daima ışık tutacak büyük insan, değerli kavgadaşımız GÜZELCE'nin son yazısı, 1 Mayıs üzerine idi. DİSK Basın - Yayın ve Tanıtma Dairesince tüm sendikalarımıza ve bazı yayın organlarına ulaştırılan bu yazıyı bir kez de dergimizde yayınlıyoruz.

Sevgili Dostlar,

Bazı tarihler, olaylar vardır, unutulmaz. Belki biz görmemişizdir, yaşamamışızdır. Belki de başka bir ülkede doğmuştur. Fakat öylesine derin ve kalıcı etkiler bırakmıştır ki yüzyıllar sonra bile, sanki yaşanmışcasına hatırlanır. Artık, etle kemik gibi varlığımızın ayrılmaz bir parçası olmuştur. Onu yok etmeye, karalamaya veya saptırmaya çalışmak mümkün değildir. Çünkü, bu gibi olaylar milyonlarca insan tarafından benimsenmiş ve durmadan gelişen, büyüyen maddi bir güç haline gelmiştir. Hele temelinde yatan nedenler, bugün halâ daha pek çok ülkede halkların varlığını tehdit ediyorsa bu tarihlerin değeri ve çağdaşlığı birkez daha artar.

İşte 1 Mayıs tüm emek dünyası için bu tarihlerdendir. Ülkemizde, daha 1925 lerden itibaren burjuvazinin 1 Mayıs'ı «Bahar ve Çiçek Bayramı» olarak ilân etmesi, 1 Mayıs'a kimlerin sahip çıktığını gösterir. Egemen sınıflar bu tarihi bizi unutturmak için çok uğraştılar. Sıkıyönetim mahkemeleri, coplu, tabancalı, işkenceli, zindanlı baskı ve zulüm mekanizmasını çalıştırdılar. Fakat, artık bayraklaşan, kitlelere ait olan bu günü köfteli, ayranlı, çiçekli bir piknik günü haline getiremediler. Onun asıl sahipleri 1 Mayıs'ı yaşattılar, yücelttiler. Sermayenin emrindeki baskı güçleri «Bütün Dünya İşçileri Birleşin» **sloganını öldüremediler. Her şiddet uygulaması büyüyen kuşkularını açığa vurdu.**

Türkiye'de yıllardır yığınsal olarak kutlanamayan 1 Mayıs, 1976 yılında bir anda yüzbinlerin, milyonların elinde, yüreğinde ve kafasında bayraklaşıyor. Alanları dolduran kitleler kendi sınıflarının gücünü, sermayenin güçsüzlüğünü daha iki kavrıyorlar. 1976'nın 1 Mayıs'ında Türkiye işçi sınıfı, aynı anda, tüm dünya emekçileriyle birlikte haykırıyor. Bu haykırış, emeğin sermayeden kurtuluş mücadelesini dile getiriyor. Türkiye işçi sınıfı hareketinin uzun geçmişine ve dünya işçi sınıfının kazanımlarına sahip çıkan DİSK, 1 Mayıs 1976'da yeni bir güç ve so-

GÜZELCE için örgütümüzce hazırlanan son göreve onbinlerce işçi ile birlikte pek çok ilerici-yurtsever ve demokrat katıldı. DISK'in özellikle 5. Genel Kurulundan bu yana kararlı ve süregen uğraşlarında ve o'nu bir kez daha selamlamaya geldiler. Böylesi bir son görev üzerine işverenlerin çirkin tepkileri sömürü ve kâr hırsının insanlıktan uzak yüzünü belgeledi, ne denli iğrenç olduğunu gösterdi.

luk kazanıyor. Bu soluk, Türkiye işçi sınıfının sendikal birliğini DİSK'te gerçekleştirme soluğudur.

Her geçen yılla birlikte 1 Mayıs yeni bir anlam ve daha zengin bir içerik kazanıyor. Uluslararası işçi bayramı, ilk olarak 1890'larda kutlanmıştı. O yıldan bugüne dünyamızın çehresi değişti. Daha insancıl oldu. Yeryüzünün üçte biri kapitalizmin sömürüsünden, yoksulluk, baskı ve zulmünden kurtularak, özgürlük kazandı. Bu ülkelerde sermayenin diktatörlüğüne sün ger çekildi. 1919'da dünya yüzölçümünün yüzde 72'sini ve dünya nüfusunun yüzde 69'dan fazlasını sömürge ve bağımlı ülkeler oluşturuyordu. Bugün ise, son sömürgelerin yüzölçümü yüzde 4'ten, sömürge nüfusu ise yüzde 1,1'den daha azdır. Son olarak Vietnam, Kamboçya, Laos, Mozambik, Gine, Angola, halkları emperyalist sömürgeciliğe ülkelerinde son vermişlerdir. Ulusal kurtuluştan sonra halklar ekonomik bağımsızlıkları için mücadele vermektedirler. Toplumsal ilerlemeye set çeken engeller birer birer sökülüp atılmakta ve emekçiler ulusal zenginliklerini ellerine geçirmektedirler. İleri derecede gelişmiş kapitalist-emperyalist ülkelerde de örgütlü işçi ve emekçi kitleler sömürü düzeninin buhranına karşı savaşmakla tekelci sermayenin egemenliğini sarsıyorlar.

1976'nın - Mayıs'ı sosyalizmden yana değişen böyle bir dünyada kutlanacak. Türkiye işçi sınıfını 1 Mayıs'tan koparmak, emek dünyasından koparmak demektir. Kimsenin gücü yetmez buna.

1 Mayıs grev değildir.

1 Mayıs tüm dünya emekçilerinin uluslararası birlik ve dayanışmalarını gösterdikleri bir gündür.

1 Mayıs, birleştiğinde dünya emekçilerinin yenilmez gücünü burjuvaziye dayattığı ve tüm çalışanlara örnek olduğu bir gündür.

1 Mayıs «Bahar ve Çiçek Bayramı» değildir.

O gün, kırlarda eğlenmeyi, çiçek toplamayı biz burjuvaziye ve sınıf uzlaşmacısı sendikalara, Türk-İş'e bırakıyoruz.

Mart 1976
İbrahim GÜZELCE
DİSK Genel Sekreteri

ÖRGÜT ADAMI, YAŞAMDOLU İŞÇİ SINIFI NEFERİ DİSK GENEL SEKRETERİ İBRAHİM GÜZELCE, YAKALANDIĞI AĞIR HASTALIKTAN KURTULAMAYARAK 11 NİSAN 1976 SABAHI SAAT 7.20'DE ARAMIZDAN AYRILDI.

İ. GÜZELCE, 7.9.1922'de İstanbul'da doğdu. İlkokulu bitirdikten sonra Meslek Okuluna devam etti. Buradan mürettip olarak mezun oldu. Zorunlu hizmetini Urfa Belediye Matbaasında tamamladıktan sonra, İstanbul'a döndü ve 1940 yılında İstanbul Basın Teknisyenleri Sendikası'nın üyesi olarak sendikal eylemlere katıldı.

1948'de İstanbul Basın Teknisyenleri Sendikası'nın Genel Sekreterliğine seçildi. 1963-1967 yıllar arasında Türkiye Basın Sanayii İşçileri Sendikası (BASIN-İŞ) adına alan bu örgütün Genel Başkanlığını yapan GÜZELCE her dönemde ve her koşulda tüm yaşamını işçi sınıfının ve emekçi halkın sermaye egemenliğinden kurtuluş mücadelesine adamışdı.

1955 yılında **«İşçi Sesi»** gazetesinde şöyle sesleniyordu. «Üzülerek söylemek lâzım ki, bizde, işçinin erkeği de kadını da hâkir görülen basit bir makinadan başka bir şey değildir. Biz bütün bu haksızlıkların mücadelesi içersindeyiz. Ve bir gün gelecek, işçi kızlarımız Üniversite, Lise mezunu kimseler olacaklar. Biz bu günleri görmek istiyoruz.»

Örgütlü mücadelenin gereğine ve işçi sınıfının gücüne inanmışdı. 1956'da «Siz ne derseniz deyiniz bu memlekette, «grev hak ve hürriyeti» mutlak şekilde işçiye verilecektir. Her türlü şartlar bunun bu şekilde olmasını emrediyor.

1961 yılında kurulan Türkiye İşçi Partisi'nin kurucuları arasında yer aldı. 13 Şubat 1967 tarihinde, sendikası Basın-İş adına, Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) in kuruculuğunu yaptı ve DİSK'in Genel Sekreterliğine seçildi. Görevleri ile ilgili olarak çeşitli uluslararası sendikal toplantı, kongre ve gezilere katıldı. Çeşitli gazete ve dergilerde sosyal-politik yazıları yayınlandı.

1971'den Mayıs 1975 tarihine kadar Alman Sendikalar Birliği (DGB) Berlin Yabancılar Bürosunda danışman olarak görev yaptı. 21 Mayıs 1975 tarihinde toplanan DİSK V. Genel Kurulunda, DİSK Genel Sekreterliğine seçildi.

İşçi sınıfının kavgacı ve yaratıcı yeteneğine inanıyordu. DİSK'in Genel Sekreterliğine seçildiği V. Genel Kurul'dan sonra yoğun bir çalışma içine girdi.

O bedensel olarak yok oldu. Fakat, DİSK dimdik ayakta ve emeğin sermaye egemenliğinden kurtuluşu için mücadele devam ediyor. Bu mücadelenin her anında, sömürünün ve baskının yok olduğu emekçinin özgür Türkiye'sinde işçi sınıfımız İ. GÜZELCE'yi yaşatacaktır.

türk-iş x. genel kurulu

DEĞİŞMEYEN ÇİZGİ...

Sendikalar, bilindiği gibi, çalışanların ekonomik haklarını ve çıkarlarını gözeten ve bu yolda mücadele veren, üretim kollarına uygun olarak kurulmuş örgütlerdir. Sendikaların ilk görevleri çalışanların ekonomik-sosyal haklarını elde etmek, korumak ve geliştirmektir. Bir işçinin sendikaya girişinin ya da diğer çalışan katmanların sendikalaşma istemlerinin önde gelen nedeni durumlarını iyileştirmek istemeleri, bunun için örgütlü mücadele vermenin gerekliliğini görmeleridir.

Sömürü ve kâra dayalı ülkemiz koşullarında çalışanların ve özellikle işçi sınıfının ekonomik, sosyal istek ve özlemlerine kavuşması üç yolda yürütülen mücadeleyi; ekonomik, siyasal ve ideolojik mücadele birlikteliğini zorunlu kılar.

Sendikalar, ekonomik mücadeleyi temel görev alırlarken diğer mücadele yöntemlerini bir kenara bırakmamak durumundadırlar. Çünkü ekonomik mücadele ile siyasal ve ideolojik mücadele arasında kopmaz bir bağlantı vardır. Ekonomik siyasal mücadele arasındaki bu bağlantı; gerçek işçi ücretlerinin yıllık artış oranının, bunların nispi (görece) ileri ya da geri olduğu yıllardaki siyasal ortamla karşılaştırılması halinde kolayca kurulabilir. Sınıflı toplumlarda uygulanan ekonomik - politika, iktidarı ve egemenliği eline geçirmiş sermaye çevrelerinin bireysel hırs ve çıkarlarına göre, düzenlendiği ve yürütüldüğü için, sendikaların temel görevi olan ekonomik ve toplumsal haklar mücadelesinin işçi sınıfının politik ve ideolojik mücadelesiyle uyumlu yürümek durumunda ve zorunda olduğu açık bir gerçektir.

İKİ SENDİKAL ANLAYIŞ

Üretim araçlarının özel mülkiyetine sahip olanlar ile olmayanlar arasındaki tarihsel mücadelenin bir alanını kapsayan sendikal mücadelede, iki sendikal anlayış vardır.

Birincisi, «devrimci sendikacılık» olarak isimlenir. Devrimci sendikacılık, işverenlerin işçi üzerindeki sömürüsünü kısıtlamaya çalışırken, aynı anda, sömürünün ortadan kaldırılması mücadelesinde de üzerine düşen görevi yapar.

İkincisi, Sendikal anlayış, «Amerikan tipi» ya da «sınıf işbirliği ve uzlaşmacılığı» olarak tanımlanır. Bu anlayış, işverenlerin ve sömürü düzeninin devamında çıkarları bulunanların benimseyip desteklediği bir anlayış olup; «... balık için su ne kadar gerekli ise, sendikacılık için kapitalizm **(yani sömürü düzeni)** o kadar gereklidir» ifadesinde somutlaşır. Ülkemizde yaygınlaştırılmaya çalışılan bu anlayışın adı «Hür Sendikacılık» tır.

Yani «Hür Sendikacılık» ya da Amerikan tipi «Sendikacılığı savunanlar, aynı zamanda sömürü düzeninin yani işçinin işverenlerce sömürülmesinin de devamını istemek ve bunu açıkça belirtmek durumundadırlar.

Hür Sendikacılık denen Amerikan tipi sendikacılığın ardına gizlenenler de sömürünün sınırlandırılması mücadelesi verirler. Ancak sömürünün ortadan kalkması için işverenlerle ortak yanları bulunduğundan, toplu sözleşmeler ile tabandan kopuk olarak aldıkları ücret artışları, işverenlerin kısa ve uzun vadeli çıkarlarının elverdiği ölçüde olur. Bir noktada takılıp-kalır! Sömürünün ilelebet devamından yana olan bu sözde sendikacılar, sınıfsal mücadeleyi de reddederek işverenlerle elele tutuştuklarından ciddi bir pazarlık güçleri olmaz. Dolayısıyla işçinin isteği sorulmadan kapalı kapılar ardında, çoğu sözleşme oldu bittiye getirilir, bağıtlanır.

Oysa sömürüyü sınırlandırmak, yalnız ücret artışlarından ibaret değildir. İşyerinin sağlık koşullarını düzeltmek, iş güvenliğini sağlamak, çalışma sürelerini çağdaş ölçülere uygun bir zaman birimine (40 saate) doğru indirmek, fazla mesaileri kısıtlamak, izin ve tatil düzenini uygulatmak, işyerine gidiş-geliş sistemini iyileştirmek, toplu sözleşme koşullarının eksiksiz yerine getirilmesini denetlemek, kadın emekçilerin özel sorunlarına çözüm getirmek, işçilerin mesleki açıdan yetiştirilmesi için çaba göstermek, toplu sözleşmelere genç işçilerin sorunlarını çözücü hükümler getirmek eğitim izinlerinin arttırılması yolunda mücadele vermek... gibi istem ve hakları elde etmek ile de sömürünün sınırlandırılması yolları vardır. Sendikalar, elbet bu görevlerini yürütürken, işverenlerin ciddi dirençleri ile karşılaşırlar. Zira kapitalistlerin ve onların düzeni olan kapitalizmin genel eğilimi artı-değer adı verilen sömürüyü yoğunlaştırmaktır.

Ekonomi üzerindeki egemenliklerini siyasal iktidarları ile perçinleyen sermaye dünyası, böylece çeşitli yollar ile sömürüsünü yoğunlaştırmaya çalışır. Bir başka deyişle sendikaların sömürüyü sınırlandırma mücadelesi karşısın-

da işverenlerin sömürülerini arttırma mücadelesi vardır.

İşverenler, sömürülerini; parasal ücretleri düşürmek, parasal ücretlerde artış olurken gerçek ücretleri indirmek, (yani hayat pahalılığını, enflasyonu körüklemek suretiyle paranın satın alma gücünü düşürmek), işgününü uzatmak, fazla mesai yaptırmak, kadın ve çocuk emeği kullanarak üretimdeki işgücü masraflarını azaltmak, işyasasının 17 ci maddesine dayanarak haksız olarak kıdemli işçileri tazminatsız olarak işten atıp yerlerine asgari ücretle yeni işçi almak, bilimsel ve teknolojik gelişimi kendi çıkarları **(ülkenin değil!)** yolunda seferber etmek... gibi yollarla arttırırlar. Ve yaşandığı gibi, tüm bu işleyiş, politik iktidar ve organları ile kendilerinden yana mevcut demokratik olmayan yasalar bütünü ile kolaylaştırılır.

Dolayısıyla, işçilere sadece «sömürüyü sınırlandırma» hedefini göstermek, onu sömürü düzenine dolap beygiri olarak koşmak anlamına gelmektedir.

Oysa, işçinin gerçek çıkarı, sömürüyü sınırlama mücadelesinin çıkmaz döngüsü içinde hapsolmak değil, sömürüyü ortadan kaldırmak suretiyle yepyeni bir dünyaya kavuşmaktır. Çünkü sendikal mücadele ile işçilerin sağladığı ücret artışları işverenlerin aşırı kâr hırsı yüzünden durmadan artan hayat pahalılığı karşısında anlamını yitirir, erir-gider.. Ancak ne var ki, ülkemizde «sarı» olarak nitelenen «Amerikan tipi» (sınıf işbirliği ve uzlaşmacılığı) sendikal anlayışını sürdüren ve işverenlerin büyük desteğini alan sendikacılar, yukarıda da belirtildiği gibi, sömürünün ortadan kaldırılması mücadelesinden bucak bucak kaçarlar. Sendikacılığı ancak işçilerin maddi ve manevi olarak sömürüldüğü kapitalizm koşullarının bir faaliyeti olarak gösterirler. Sosyalist toplum hakkında kitlenin bir bölümündeki bilgisizliği istismar ederler. Kendi bilgisizliklerini «bilgi» gibi sunarlar. Doğruları böylece çarpıtmak hem işverenlerin hem de kendi çıkarları gereğidir. Çünkü böylesi çarpıtmaları ve yanlış görüşleri bilinçli olarak savunanlar varlıklarını sömürünün devamıyla sürdürebileceklerinin farkındadırlar.

«Amerikan tipi» sendikacılığı sürdüren bu adı-sanı belli kişiler, kimi zaman çoşarlar ve üstte dediğini bir kaç cümle altında tekzip edecek kadar acınacak bir bilgisizlikle Türkiye'de sınıfların olmadığını iddiaya bile kalkışırlar. (1) Hemen hepsi de kanıtlanabilecek böyle örneklemelere devam edilebilir. Türk-İş 10. Genel Kurulu öncesinde ve süresinde, çeşitli basın yayın organlarında çıkan yazı ve röportajların sunduğu bol veriler ortadadır.

Oysa, ekonomik mücadelenin başarıyla verilebilmesi için mutlaka devrimci bir içerikle yürütülmesi gerekmektedir. Sömürüyü sınırlandırma mücadelesi yetmemekte, sömürünün ortadan kaldırılabilmesi için de işçi sınıfının politik-ideolojik mücadelesine uyumlu bir doğrultu izlemek gerekmektedir. Hem de yönüyle, hem de sömürüyü sınırlandırabilmede başarılı olabilmek için ise, işverenlerin ciddi dirençleriyle kararlı bir mücadelenin verilmesi, başka bir deyişle «sınıf işbirliği ve uzlaşmacılığının terkedilmesi» gerekmektedir.

TÜRK-İŞ 10. GENEL KURULUN'DAKİ DURUM

Değişen koşullar, Türk-İş yöneticilerini işte buna zorluyordu. Sınıf işbirliğini terketmek, işçi sınıfının ortak çıkarları uğrunda mücadele vermek ve böylece «sendikal mücadelenin» günümüzdeki önemli görevlerinden birini oluşturan «toplumun demokratik dönüşümlere uğratılması» uğraşında üzerine düşeni gereğince yerine getirmek.. Bu aynı anda geniş demokratik güçlerin de dileğiydi.

Genel Kurul öncesi, yaygın olan kanı, herşeye rağmen Genel Kurul'un «ıstıraplı bir yeniden değerlendirme» yaparak, kıpır kıpır kaynayan tabanın artan ekonomik-politik bilinç düzeyinin dayattığı değişimlere yöneleceği idi. Genel Kurul'da azımsanmayacak bir ağırlığa sahip olan ilerici unsurlardan oluşan delegasyon, durmaksızın DİSK lehine değişen somut gelişimin temelindeki sınıfsal nedenleri görebiliyor ve Türk-İş'te mutlak bir yenilenmenin gerekli olduğu görüşünü savunuyordu. Kongrenin olmuş bitmiş sonucu bir yana, bu değişimi sağlamanın somut **(yönlendirici)** ifadesi ise «partilerüstü politikanın terkedilmesi» değildi, ya da, olmamalıydı.

Bu ifade, çizilen bu rota, herşeyden evvel somut durumun somut tahlilini yansıtmıyordu. Genel Kurulu oluşturan delegasyonun karmaşık yapısı ve örgütün ta baştan beri yürüdüğü yol, yeteri kadar açıktı. Türk-İş yöneticileri hiçbir zaman «partilerüstü politika» yapmadılar yani tarafsız kalmadılar. Tam tersine sermaye partilerinin hepsine olabildiğince yaslandılar. Özellikle işbirlikçi - tekelci sermaye partileriyle sıkıca bağlandılar. Yani taraf tuttular. Sermayeden, onun düzeninden, onun sömürüsünden yana oldular. İşçi sınıfını arkadan hançerledirler.

Genel Kurula yaklaşan günlerde Türk-İş'e bağlı örgütlerin tek bir Genel Başkanının «partilerüstü politika» ya sahip çıkmazkan Demirel de dahil olmak üzere tüm sermaye sözcülerinin ve kalemşorlarının «partilerüstü politikanın devam etmesini istemeleri» başka neyle izah edilebilir?

Dedik. Türk-İş'e daha kuruluşundan itibaren yükletilen görev işçi sınıfının ekonomik-politik mücadelesini birbirinden ayırmaktı. Bunun adı Amerikan tipi sendikacılıktır. Bunun amacı, işçi sınıfının yükselen mücadelesine supap olmak, onu oyalamak, ters yönlere kanalize etmektir. Böyle bir görevi üstlenmeyen sendikalara Amerikan emperyalizmi çeşitli kuruluşlar aracılığıyla boşuna yardım etmez! Pek çok kişinin açık ve gizli olarak Amerika'ya taşınıp sendikacılık (!) öğrendikten sonra çeşitli sendikaların başına-yönetim kademelerine-getirilmesi boşa değildir. Açıktan faşist olduklarını söyleyemiyecek ve bunu işçi sınıfı önünde itiraf edemiyecek kadar yüreksiz olan faşist zihniyetli kişilerin Türk-İş içindeki belli örgütlerin başında boy göstermeleri, bütün bu gelişimlerin doğal sonucudur. Türkiye işçi sınıfı mücadelesine Amerikan emperyalizminin ve yerli ortaklarının sızdırdığı böylesi kişilerden oluşan Türk-İş yönetiminin sağ **(yani sermaye)** partilerine **(yani işverenlere)** yıllar boyu verdikleri destek, elbet bundan böyle de resmi kararlar ile değil, fakat yönetim kademesinde bulunanların ge-

rici politik düşünce ve davranışlarını, tabanın gelişimine rağmen dayatmalarıyla gerçekleştirilmeye çalışılacaktır.

Üstelik son Genel Kurul, bu eğilimi iyice açığa çıkarmış, evvelce 24 kişiden oluşan Genel Yönetim Kurulu, bu kurula hiçbir şekilde girme şansı olmayan bazı sağcı **(yani işverenlerden yana)** sendikacıların da girmesini sağlayan bir şekilde 36'ya çıkarılmıştır.

Türk-Iş'in 490 bin civarında aidat ödeyen (2) resmi üyeleri üzerindeki sermaye tahakkümü böylece daha da artmıştır. Bir avuç sermayedarın çevirdiği sömürü çarkının dönmesini sağlayan siyaset ve iktidar olduğuna göre, Türk-İş yöneticilerinin hem «siyaset dışı» sendikacılıklarının hem de «siyasete ağırlık koyma istem ve kararlarının hangi doğrultuda devam edeceği» bir kez daha sergilenmektedir.

Özellikle Amerikan emperyalizmi ile bağlanan işbirlikçi büyük burjuvazi ve ortaklarının denetiminde olan bu kuruluşun politikasında olumlu değişmelerin yaratılması, bu örgütün şu ya da bu siyasal partiyi desteklemesi gereğinin dayatılması ile değil, sınıf işbirliği ve uzlaşmacılığının terkedilerek, örgütün**«işçi sınıfının ortak çıkarları uğrunda dirençli bir mücadele platformuna çekilmesi»** ile sağlanabilir. Demokratik hak ve özgürlüklerden yana bir siyasal partinin desteklenmesi önerisini «partilerüstü» politikanın terki» ifadesiyle somutlayan bazı ilerici sendikacılar, sendika-parti ilişkilerine hatalı yaklaşımları sürdürüyorlar. Sendikal örgütleri siyasal partilerin yan örgütü olarak görmek, örgütsel ve ideolojik bağımsızlıklarına saygı göstermemek, o örgütün öne sürülen siyasal partinin peşine kayıtsız-şartsız ve her alanda takılmasını beklemek yanlıştır. DİSK dergisi, bu konuya hatalı yaklaşımları gidermek için üzerine düşen görevleri yapmaya çalışıyor. (3)

Sömürünün sınırlandırılması ve ortadan kaldırılması gibi birbirine ayrılmaz bağlarla bağlı mücadeleyi başarıya ulaştırmak, öncelikle işçi sınıfının birliğini zorunlu kılıyor. Sendikal alanda ve giderek hızlanarak bu birliğin DİSK çatısı altında gerçekleşmesi, siyasal partileri her iki konfederasyon karşısında dikkatli davranmaya itiyor. Oysa Sendika-Parti ilişkilerinde yanlış adımların atılması, demokrasi mücadelesinde başı çeken işçi sınıfının sendikal birliğini yıpratıyor, zedeliyor. Sağ (sermaye) kuruluşların daha itinalı ve dikkatli olarak güçlerini seferber etmelerine yol veriyor.

DİSK, sömürüyü ortadan kaldırmak için yürünen yolun içinde bulunduğumuz aşamasında işçi sınıfının iktidarda, küçümsenemez bir ağırlıkla temsil edilmesi; ve böylelikle söz ve karar sahibi olması gerektiğini ta baştan beri vurguluyor. Ancak «Amerikan tipi sendikacılık» yapan, toplu pazarlıklarda bile işverenlerle hemen uzlaşan, **işçi sınıfını** reddeden, sendikal faaliyetle ilgilenen işçileri işverenlere ihbar etmek suretiyle işlerinden attıran, işbirlikçi-tekelci sermaye ve partileriyle bağlaşan-işçi sınıfını arkadan hançerleyen Türk-İş yöneticilerini işçi temsilcisi olarak görmüyor.

DİSK, «yoruluyorum, gelişmelere ayak uyduramıyorum, saat 16 dan sonra **dairede** duramıyorum» diyen H. Tunç'u yeniden Genel Başkanlığa seçmek zorunda kalışların, böylesi çaresizliklerin nedeninin bilincindedir. Bu çaresizlik, aynı anda, yok olmaya doğru hızla giden sınıf işbirliği ve uzlaşmacılığının da nedenlerini sergilemektedir. Sosyalist içerikten yoksun bir sendikal anlayışın eninde sonunda düşeceği bir yorgunluktur bu..

DİSK, sınıf uzlaşmacılığının ve işbirliğinin her türlüsünü reddederken işçilerin **«ortak istemlerini»** ve **«ortak çıkarlarını»** yükseltiyor. Her türlü baskı ve karalamaya rağmen, 1967'de 30 bin iken günümüzde 400 bini aşıp-geçen tabanının verdiği güçle yürüyor. İşçi sınıfının bilimine uygun olarak, ekonomik mücadelesini; politik ve ideolojik mücadelesiyle uyumlaştıran DİSK, tüm ilerici sendikacıları, devrimci sendikal birliğin sağlanması yolunda tutarlı çabalarda bulunmaya çağırıyor. Önümüzde uzayıp giden yol boyunca **konumlarda bir değişme olmasa da,** işçi sınıfının ortak çıkarları uğrunda çalışmak, kararlı-sabırlı çabalarda bulunmak gerekiyor. Güçlü tekeller, siyasal iktidar ve tekellerin birleşik eylemi tarafından uygulanan sömürü ve ezgi politikalarıyla yüz yüze olan işçiler, eğer başarmak istiyorlarsa, uyum ve tam birliği gerektiren zor savaşımlar verecekler. Bundan kuşku yok. İşçilerin mücadeleleri, artan bir biçimde, daha birleşik hale geliyor. İşverenlerle uzlaşmacı ve işbirlikçi tutumlarını sürdüren «sarı» sendikaları mahkûm eden işçiler, bu yöneticileri yalnızlık çemberine alıyorlar. DİSK saflarının giderek sıklaşması bunun canlı kanıtıdır.

Parçalanmış, dağınık sendika örgütlerinin yerine sendikal eylemin birliğini koyma pratiği alan bakımından genişliyor. Bağımsız, demokratik, özgür ve barışçı bir Türkiye'ye varma uğraşısının başarısı, **«işçi sınıfının ortak çıkarları»** uğrunda, **«işçi sınıfının özlem ve görüşlerine-düşünce ve davranışına uygun»** çabalara bağlı bulunuyor.

Türk-İş'in kıpır kıpır kaynayan ve sömürünün tahakkümünden kurtulmayı amaçlayan tabanını «demokratik hak ve özgürlükler mücadelesine» kanalize etmek görevi, ilerici hareket, DİSK ve kardeş örgütlerin ortak çabasına ve paylaşacakları sorumluluğa sıkı sıkıya bağlıdır.

DİSK, konumların muhafaza edilmesi durumunda bile, 1 Mayıs gününde somutlanan böylesi bir birliğin bayrağını her zaman yükseltme görevinin bilincindedir.

---

(1) TES-İŞ Başkanı Erçelik ve Bayrak gazetesi arasındaki röportaj, 23 Nisan 1976.

(2) A. Baştürk'ün, 3 Ağustos 1975 günü yapılan Genel-İş Sendikası Olağanüstü Genel Kurulunda yaptığı açıklama.. Ve, T. Tunç, 20.5.1976, Hürriyet.

(3) Demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı ile sendika-parti ilişkileri, 16 ncı sayımızdan bu yana incelenen başlıca konular arasındadır. Özellikle 19 uncu sayımızın başyazısı ile 21 nci sayımızın «Sendikal Birlik Sorunu» başlığını taşıyan yazılarımız söz konusu konulara açıklık getirmektedir.

Toplu Sözleşmelerde Sendikal Demokrasinin Çağdaş Uygulaması

toplu sözleşmelerin ekonomik mücadelede yeri önemi ve sınırları

Toplu sözleşmeler; işçi sınıfının yaşama ve çalışma koşullarının geliştirilmesinde söz sahibi olmak için verdiği ekonomik mücadelenin bir bölümüdür. Bu ekonomik mücadele içinde her toplu sözleşme, her grev, günlük mücadelede elde edilen her kazanım, ekonomik ve toplumsal ilerleme yolunun sayısız kilometre taşlarından biri olmaktadır. Ancak biliyoruz ki zamanın ve mücadelenin ilerleyişi sırasında önümüze çıkan yol ayrımlarında doğru seçim yapılması veya bu seçim olayların **kendiliğinden** gelişimine bırakılırsa hedefimize ulaşamayız, gerileriz, hatta kendimizi yine başlangıç noktasında bulabiliriz.

O halde yaptığımız her sözleşme ve grevde, ulaştığımız her yol ayrımında bize «pusula» görevini görecek, devrimci ilkelere ve bilimsel yöntemlere sahip olmak zorundayız. İşçi sınıfının Dünya'da ve Türkiye on yıllar boyunca verdiği mücadelenin birikim ve deneyimlerinden kaynaklanan ve kristalleşen bu ilkelere uymadığımız takdirde işçi sınıfının yaşama çalışma koşullarında sürekli bir iyileşme sağlayamayız. Devrimci ilke ve yöntemleri izlemek, bizi ekonomik ve toplumsal anlamda daha ileri aşamalara ulaştıracaktır. Çünkü siyasi mücadele ile ekonomik mücadele ilişkisinde, belirleyici, yönlendirici ve itici güç siyasi mücadeledir. Ekonomik mücadelenin, bu arada toplu sözleşme mücadelesinin ise siyasi mücadele üzerinde, bir ölçüde etkileyici gücü vardır. Ekonomik mücadelede devrimci ilkelerin uygulanması bir süreç içinde, mücadelenin motoru ve yön gösterici çizgisi olarak, bizi ileri aşamalara götürecektir.

— **Kısa dönemde bu ilkeler, ekonomik mücadelenin, toplu sözleşmelerin geliştirilmesinde büyük ölçüde etkili olacak;**

— **Aynı ilkeler ekonomik mücadelenin siyasi mücadeleye açılım ve dönüşümünü gerçekleştirebilecektir.**

— **Siyasi mücadelenin güçlenmesi ise ekonomik - demokratik mücadelenin sınırlarını genişletecek, ona yeni bir güç kazandıracaktır.**

«Ekonomik mücadelenin yürütülmesinde bu denli önemli ilke ve esaslar neler olabilir?», «Dünyada ve Türkiye'deki İşçi Sınıfı Hareketi Tarihi bize hangi doğrultuda yön göstermektedir» sorularına aşağıdaki temel noktalar etrafında cevap vermeyi deneyelim:

1 — TOPLU SÖZLEŞMELER İLE SÖMÜRÜ ORTADAN KALDIRILAMAZ, ANCAK SINIRLANDIRILABİLİR

Toplu sözleşmelerin yapılması ile işçi sınıfının yaşama ve çalışma koşullarında sürekli bir gelişme sağlamaya olanak yoktur. İşçi ve ailesinin konut, beslenme, eğitim ve sağlık koşullarını geliştirmek, vergi yükünü azaltmak, işsizliği ortadan kaldırmak.. v.b. yalnız toplu sözleşmelerle gerçekleştirilecek hedefler değildir. İşsizlik, açlık ve sefalet kapitalist sistemin üretim ve mülkiyet ilişkilerinin sonucudur. Biz sonuçlara karşı değil, esas olarak açlık ve sefalet ve işsizliği yaratan nedenlere karşı mücadele etmek zorunda olduğumuza göre toplu sözleşme mücadelesi bizim için bir **amaç** değil, **araçlardan biri** olmaktadır. Bu araç ile belirli işyerlerinde veya işkollarında, belirli şehir veya bölgelerde, belirli dönemlerde işçilerin durumunda kısmi bir iyileşme görülebilir. Ancak kapitalist sistemde; çalışanların durumunda **sürekli** ve **genel** bir iyileşme sağlanamaz. Bir iktisadi gelişme döneminin getirdiğini bir bunalım dönemi tamamen götürür. Madeni eşya, makina, ilâç, lâstik üreten işyerlerinde gerçek ücretler yükselebilir. Verilen mücadele ile bu işyerlerinde çalışan işçilerin durumunda göreli bir iyileşme görülebilir. Ancak tarım ve orman işçileri aynı dönemde tam bir sefalet içinde bırakılmışlarsa, diğer işkollarındaki, görece, iyileşmenin anlamı azalır veya tamamen yok olur. Sonuç olarak şunu diyebiliriz; **«Bazı dönemlerde ve yerel olarak, toplu sözleşmelerle bazı işçilerin durumunda göreli iyileşme sağlansa da, kapitalist sistemde genel eğilim, ulusal ve uluslararası plânda işçi sınıfının durumunun göreli ve mutlak olarak kötüleşmesidir.»**

Kapitalist ülkelerde gelişmenin

niteliği ve ücret-kâr çelişkisi yukarıdaki bulguyu kanıtlamaktadır. Kapitalizmin gelişmesi için **sermaye-birikimi** gereklidir. **Sermaye birikiminin kaynağı artı-değer olduğuna göre** kapitalizmin gelişmesi ancak artı-değerin yani sömürünün artması ile mümkündür. Kâr'ın, sömürünün artışı kapitalistler için gelişme ve lüks, işçi sınıfının bütünü için sefalet ve işsizlik demek olacaktır. Sonuçta işçi sınıfının durumu mutlak hem de göreli olarak (burjuvaziye oranla) kötüleşir. Kapitalist birikimin bu genel yasasına siyasi mücadele ile karşı konulabilir. Sömürü ancak siyasi mücadele ile ortadan kaldırılır.

2 — TOPLU SÖZLEŞMELER VE GREV, SÖMÜRÜNÜN SINIRLANDIRILMASI VE EKONOMİK MÜCADELENİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN TEK BAŞINA YETERLİ DEĞİLDİR. ANCAK GEREKLİDİR.

Yukarıda ortaya konulduğu gibi ekonomik mücadele sömürünün ortadan kalkması için yeterli olmasa da, gereklidir! Çünkü kapitalist sistemde, işçi sınıfının sermayeye karşı verdiği günlük mücadeleye ve toplu sözleşmelere değer vermemek kendi durumunda kısmi ve geçici düzelme sağlayacak fırsatlardan yararlanmamak yanlıştır. Günlük ve kısmi talepler uğruna verilen mücadeleyi tamamen reddettiğimiz takdirde işçi sınıfı ezilmiş ve hiç bir kurtuluş umudu taşımıyan bir kitle durumuna düşebilir. İşçi sınıfı sermayeye karşı verdiği ekonomik mücadelesinde sıkı durmazsa, kendisini daha geniş kapsamlı bir harekete girişmekten kesinlikle yoksun bırakmış olacaktır.

Oysa sömürünün sınırlandırılması mücadelesi sömürünün ortadan kaldırılması mücadelesinin vazgeçilmez bir parçasıdır.

Sınıf uzlaşmacılığını esas alan sendikalar toplu sözleşmeleri ve sınırlı grevleri, tek mücadele aracı olarak kabul ederler. **Sermaye ile bütünleştikleri için, sınıf sendikalarının toplu sözleşmeler ile elde ettikleri hak ve kazanımların düzeyine de çıkamazlar.** Bu asalakların, bilinçlenmelerini önleyebildikleri işçiler adına **«işgücü komisyonculuğu»** yapma olanakları hızla azalmaktadır. Siyasi mücadelenin yönlendirici, belirleyici ve ileriye götürücü gücünden yoksun olan sendikacılar, **dümensiz ve motorsuz tekneler gibi** sermayenin akıntısı içinde yok olmaya doğru gitmektedirler.

Goşist akımların bir bölümü sendikal mücadelenin ve toplu sözleşmelerin, genel mücadele açısından **yetersiz** fakat herhalde **gerekli** işlevlerini kabul etmezler ve işçi sınıfı hareketinin sorumluluğunu duymazlar. Direniş onlar için bir «spor» bilinçlendirme bir «fikir cimnastiğidir.»

Goşistlerin diğer bir bölümü ise katmerli bir sapma içindedirler. Kitlelerin siyasi mücadelesi ile gerçekleştirilebilecek hedeflere, 50-100 kişilik işyerlerinde toplu sözleşmelerle ulaşmak isterler. **Amaçları hem ekonomik hem de siyasi mücadeleyi yozlaştırmak, işçilerin örgütlerini yıpratmaktır.** Belirli politika, strateji ve taktikleri yoktur. Kendiliğinden (spontane) eylemi savunurlar. Kendiliğinden hareketlere yön veren «yel» in ise her zaman ve her ülkede sermayeden yana estiğini işçi sınıfı acı deneylerden sonra da olsa artık bilmektedir.

Hangi türden olursa olsun «bozguncular», sömürü ve tekelleşmenin işyerlerinde yarattığı bunalımlar altında yıpranan bir işçi topluluğu gördüklerinde, «akbabalar» gibi o işyeri etrafında dönmeğe başlarlar. Kendi inançsızlıkları ve güçsüzlüklerini saklamak için işçinin bilinç ve mücadele gücünü emer sömürür ve kendi güçleriymiş gibi göstermek isterler. Sonuçta sınıf uzlaşmacılığını uygulayan sendikalar ile aynı noktaya gelirler. Örgütsüz bıraktıkları yıprattıkları işçi kitlelerini patronların yoğun sömürüsüne, faşizmin pençesine sunmadan goşist akımlar ve sınıf uzlaşmacıları birleşirler. **İşçi sınıfının ekonomik ve toplumsal ilerleme yolunun sağına sapan «işgücü komisyoncuları» ile bu yolun soluna sapan goşist iş-**

gücü «tellal» ları, (işgücü «tefecileri») sonuçta sermayenin hizmetine girmişlerdir.

3 — EKONOMİK MÜCADELEDE TOPLU SÖZLEŞMELERİN ETKİNLİĞİ ELDE EDİLEN KAZANIMLARIN SÜREKLİLİĞİNE VE GENELLİĞİNE BAĞLIDIR.

Toplu sözleşmelerle elde edilen kazanım ve ulaşılan aşamaların değerlendirilmesine girmeden önce bir gerçeği belirtmek gerekir; İşçi sınıfı ve sınıfsal yönelişe sahip konfederasyon ve sendikalar için çalışma ve yaşama koşullarının geliştirilmesi ve ekonomik - toplumsal ilerlemenin sağlanması sorumluluğu, yalnız kendi üyelerini değil, toplumdaki tüm emekçileri kapsamaktadır. Sınıf uzlaşmacılığını kabul eden sendikalar ise meslek örgütü olmaktan hiç bir zaman kurtulamazlar.

Ekonomik mücadeleyi ve toplu sözleşmeleri değerlendirirken yine yukarıdaki ilkeden hareket etmek gerekecektir. Daha öncede belirttiğimiz gibi toplu sözleşmeler ile belirli işyerlerinde çalışma sürelerinin kısaltılması, yıllık ücretli izin sürelerinin arttırılması gibi sınıfsal ve ekonomik hedeflere de ulaşılabilir. Ulaşılan aşamaların işçi sınıfı için gerçek bir kazanım olup olmadığını ancak aşağıdaki ölçülere göre saptayabiliriz.

a — Toplu sözleşmelerle işçilere kalıcı, sürekli kazanımlar getirebiliyor muyuz?

Ücret zamları ve para ile ölçülen diğer ödeneklerdeki artışlar, değişken ekonomik koşullar ve artan fiatlar nedeni ile her geçen gün anlamını yitirebilir. Oysa çalışma sürelerinin kısaltılması, iş güvencesini sağlamaya yönelik tazminatların arttırılması, iş çevresi ve sağlık koşullarının geliştirilmesi zaman geçtikçe değerlerini yitirmezler. Aksine yeni kazanımlar için verilecek mücadelenin başlangıç noktası olurlar. Bu tür **kalıcı** kazanımlar sözleşmelere ne kadar çok sokulursa, sözleşmenin sınıfsal etkinliği de o oranda artar.

b — Toplu sözleşmelerle ücret zammı ve kalıcı kazanımlar konusunda varılan aşamaları geniş üye kitlelerine ulaştırabiliyor muyuz?

Toplu sözleşmeler ile bir işyerinde veya bir işkolunda bilinçli ve disiplinli mücadele ile başarılar elde edilebilir. Ancak bu başarılar kısmi ve yerel kaldıkça ve yaygınlık kazanamadıkça bir aşama yayılamaz. Bir işyerinde elde edilen başarı; sendika yönetimince hazırlanan politika ve stratejilerin ışığında ve belirli bir zaman aralığı içinde bölgenin; sendikanın veya konfederasyonun **tüm** üyelerine götürülemiyorsa başarılar sınıfsal bir anlam kazanamaz. En kısa şekli ile ifade edersek, işçi sınıfı için «Gerçek bütündür». Gerçek başarı en ileri hakların **en geniş işçi kitlelerine** ulaştırılması ile sağlanır.

c — Toplu sözleşmelerin etkinliğini arttırma açısından yapmamız gerekenler ne olacaktır?

«Kalıcı» kazanımların üyelere, eğitim seminerleri ile anlatılması ve üyelerin mücadele gücünün temel noktalarda yoğunlaşması için gerekli toplu sözleşme politikasının, sendikaların yetkili kurullarınca saptanması zorunludur.

Tüm üyelere, belirli bir dönemde kazandıramıyacağımız bir aşama için **herhangi bir** işyerinde mücadele vermek ve sendikal kaynakları zorlamak, ekonomik mücadelede fırsatçılığın (oportünizmin) ve kendiliğindenliğin bir belirtisidir. Bu yanlışa düşmemek için;

Hedeflerimizi gerçekçi olarak seçer bu hedefe ulaşmak için gerekli politika ve stratejileri saptarız. Sendikanın yetkili kurullarının saptayacağı strateji bize seçtiğimiz hedefe ulaşmak için, hangi işyeri veya işyerlerinde veya bölgelerden mücadelenin başlatılması ve devam ettirilmesi gerektiğini gösterecektir. Hem sendikanın en güçlü olduğu hem de işverenin greve katlanmayı göze alamıyacağı işyerleri zincirin en zayıf halkaları olarak, mücadelenin başlangıç noktaları niteliğindedir. Bu şekilde ve örgüt sorumluluğu ve disiplini içinde verilecek bir mücadele ile tek bir işyerinde elde edilmiş kazanımdan, en az kayıpla, en kısa zamanda, **en geniş işçi kitlelerinin yararlanması** sağlanmış olur.

«Fırsatçı» çizginin izlenmesinde ise, büyük kayıplara rağmen, tek bir işyerinde elde edilen kazanım, o işyerinde çakılır kalır ve seçilen hedef konusundaki mücadele çıkmaza uğrayabilir. «Kendiliğinden mücadele», görüldüğü gibi, daima burjuvaziden esen «yel» e kapılmış olan bir kuru yapraktan farklı değildir.

4 — SINIF SENDİKALARINDA TOPLU SÖZLEŞME SERMAYE İLE KAYNAŞMA VE BÜTÜNLEŞME DEĞİLDİR.

TOPLU sözleşme süreci, İşçi Sendikaları tarafından, İşverenlere verilen teklifler üzerinde yapılan görüşmeleri ve uzlaştırma çalışmalarını kapsar. Her sözleşme süreci veya grev, üyelerin birlik, ve disiplini ile ülke, işkolu ve işyeri koşullarının ve sınıflararası güç dengesinin ortaya çıkardığı bir düzeyde sonuçlanır. Sonuç daima bir anlaşma ve sözleşmedir. Sendikaların bilinçli fakat deneysiz bazı üyelerinin zihinlerinde bu «anlaşma» kavramının ne ifade ettiği çok zaman açıklığa kavuşmamıştır. «Madem ki biz sınıf uzlaşmacılığını kesinlikle reddediyoruz, o halde niçin işverenlerle anlaşma ve uzlaşmaya gidiyor, sözleşmeler imzalıyoruz» denmektedir.

Oysa biz biliyoruz ki emek ile

sermaye arasındaki mücadele düzeyinde yapılan genel bir uzlaşma (sınıf uzlaşmacılığı) **ile** ekonomik mücadele içindeki özel koşullarda yapılan anlaşma ve uzlaşmalar (toplu sözleşmeler) birbirinden kesin olarak çok farklı şeylerdir. **Türk-İş'in sınıf uzlaşmacılığı, Türk-İş'in Nisan 1968'de ki Genel Kurulda kabul ettiği 23 ilkesinden 5. cisinde en açık ifadesini bulmuştur.** «Türk-İş sınıf ayrılıklarının derinleşmesine ve sınıf çatışmalarına yol açabilecek sebebleri ortadan kaldırmayı amaç alan ve sınıflar arasında denge, barış ve kaynaşma sağlayıcı bir politika izleyecektir». **Bu ilkedeki** «barış», **bir** «kayıtsız şartsız teslim olma» **sonundaki «yenilgi barışıdır».**

Devrimci Sendikalardaki toplu sözleşmeler ise sermayeye karşı mücadelesini, sendikası ve konfederasyonu ile sürdüren üyelerin, temel ilkelerden ödün vermeden yaptıkları anlaşmalardır. Bundan yüzyıl önce İngiltere'de ilk toplu sözleşmeler yapıldığından, işçi sınıfı biliminin en yetkin kalemleri toplu sözleşmeleri bir «ateş-kes», ileriki mücadele için bir soluklanma olarak teşhis etmişlerdi.

Sınıf uzlaşmacılığını esas almış sendikalardaki sözleşmeler sarı sözleşmelerdir. Devrimci Sendikalar ise sözleşmelerini yaparken aşağıdaki noktaları esas alırlar.

Sınıf sendikalarının toplu sözleşme politikası şu nitelikleri taşır.

- Toplu sözleşmelerle işçilerin yaşama ve çalışma koşullarının geliştirilmiş olması gerekir.
- Sözleşmenin demokratik ilke ve yöntemlere uygun olarak yapılmalıdır.
- Toplu sözleşme mücadelesi yürütülürken tarihi ve nihai hedeflerimiz hiç bir zaman gözden kaybedilmemelidir.
- Sözleşmeler olanakların el verdiği ölçüde, kalıcı kazanımları içermelidir.
- Bir sözleşmede elde edilen kazanım, sendika üyelerinin tümüne yararlı olacak nitelikleri taşımalıdır.

Bu ilke ve esaslara uyularak işverenlerle imzalanan sözleşmeler ekonomik ve toplumsal ilerleme yolunda az veya çok bir aşama sağlarlar. Yukarıdaki nitelikleri taşımayan sözleşmeler, sınıf uzlaşmacılığının ekonomik mücadele içindeki teslimiyet belgeleri olmaktan ileriye gidemezler.

5 — TOPLU SÖZLEŞMELER BİR ÜLKENİN SOSYAL VE EKONOMİK GERÇEKLİĞİNDEN VE İŞÇİ SINIFI MÜCADELESİNİN BÜTÜNÜNDEN BAĞIMSIZ DEĞİLDİR

Şimdiye kadar gördüğümüz gibi, toplu sözleşmeleri sınıflararası mücadeleden, Dünyada ve Türkiye'deki işçi sınıfı hareketinin gelişmesinden soyutlamak mümkün değildir. Toplu sözleşme mücadelesi ekonomik ve demokratik taleplerin gerçekleştirilmesi için bir araçtır. Demokratik hak ve özgürlüklerin gerçekleştirilmesi mücadelesi ilerliyorsa, devrimci sendikalardaki toplu sözleşme ve grev mücadelesi de aşamalar kazanacaktır. Demokratik hak ve özgürlüklerin bulunmadığı bir ortamda toplu sözleşme ve grev ya yasaklanır veya işçiye yarar getirmeyecek şekilde kısıtlanır. 12 Mart döneminde grevler yasaklanmış ve sonuç olarak bu dönemde gerçek ücretler düşmüştür.

Yazının gelecek sayıdaki bölümünde, üyelerin toplu sözleşmelerde söz ve karar sahibi olması ilkesini, yukarıdaki belirttiğimiz esaslar ışığında ayrıntılı şekilde inceleyeceğiz.

EMEKÇİLERİN BİRLİĞİ KADIN EMEKÇİLERSİZ DÜŞÜNÜLEMEZ...

Ülkemizde kadınlar toplam işgücünün üçte birini oluşturuyor. Kadınların hem emekçi, hem de ana olmaları nedeniyle İş Yasasına, Sosyal Sigortalar Yasasına yetersiz de olsa kadınlar için özel bazı maddeler eklenmiştir. Ne varki kadınların büyük çoğunluğu hiçbir sosyal güvencesi olmayan tarım sektöründe çalışıyor. Gene pekçok kadın eve iş alıyor, ya da küçük atölye ve işliklerde sigortasız olarak çalıştırılıyor. Sosyal Sigortalar kapsamına giren çalışan kadınların sayısı ise yalnızca 140-150 bin civarında.

Üstelik, bu küçük kesim bile, kendilerine yasalarla tanınmış sınırlı haklardan yararlanamıyor. Kadın işçilerin çoğunlukla örgütsüz, yada sarı sendikalarda örgütlü olması bunda büyük rol oynuyor.

Örneğin, «eşit işe eşit ücret» ilkesi gerek Anayasayla gerekse İş Yasasıyla güvence altına alınmış bir haktır. Türkiye'nin de altına imza attığı Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi, Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO) nun 100 no. lu kararı ve Roma Anlaşmasının 199. maddesi de aynı ilkeyi getirmektedir. Oysa aşağıdaki tablo bu ilkenin kesinlikle hayata geçirilmediğini belgelemektedir.

Bu sayılar, kadın emekçilerin ürkekliğinden, pasifliğinden yararlanan işverenlerin onların sırtından vurdukları fazladan milyarların en iyi kanıtıdır. Dolayısıyla son günlerde gazetelerde «işverenlerin kadın işçileri erkeklere tercih ettikleri» yolunda çıkan haberlere şaşmamak gerek. (1) Üstekli bu yeni bir taktik değildir. Patronlar erkek işçileri daha düşük ücretle çalışmaya razı olan kadın işçilerle tehdit etmekle her zaman büyük yararlar sağlamışlardır.

Gene İş Yasasına göre, kadın işçilere doğumdan önce 6 hafta (42 gün) ve doğumdan sonra 6 hafta (42 gün) olmak üzere toplam 84 gün doğum izni verilmesi gerekmektedir. Ne var ki SSK İstatistik Bültenlerinden derlenen aşağıdaki sayılar, doğum yapan işçi kadınların doğumdan önce ortalama 28.5 gün, toplam olarak ise ortalama 61.3 gün doğum izni yaptıklarını gösteriyor.

Bu sayıların ortalama olduğunu vurgulamak gerek. İşveren doğum iznine çıkmasına müsaade etmediği için kadın işçilerin işbaşında yada fabrikadan hastaneye götürülürken doğum yapması oldukça sık rastlanan olaylardır. Ucuz işgücü sağlayan kadın işçi işvereni memnun etmekte, ama onun en do-

TABLO I

SİGORTALI İŞÇİLERİN ORTALAMA GÜNLÜK KAZANÇLARI

	Kadın		Erkek	
	Lira	Endeks	Lira	Endeks
1965	17.96	100	22.06	100
1966	19.29	107	24.05	109
1967	21.13	118	26.36	119
1968	23.49	131	28.74	130
1969	27.13	151	32.64	148
1970	32.68	182	35.58	161
1971	34.58	193	39.75	180
1972	37.90	211	44.47	202
1973	31.65	176	56.42	256

(Kaynak: SSK 1973 İstatistik Yıllığı)

TABLO II

SİGORTALI KADIN İŞÇİLERİN DOĞUM VE KENDİLERİNE ÖDENEK ÖDENEN GÜN SAYISI

	Vaka Toplamı	Doğumdan Önce Ortalama Ödenek Süresi (Gün)	Toplam Ortalama Ödenek Süresi (Gün)
1968	8274	28	54
1969	9150	30	59
1970	8105	32	61
1971	7978	28	67
1972	9170	26	62
1973	9852	27	65

(Kaynak: SSK 1973 İstatistik Yıllığı)

ğal hakkı olan analık, kendisine çok görülmekte, pek çok kez de işten atılması için bir neden olmaktadır.

İşverenlerin gerek analığa, gerekse yasalara saygısızlığının en açık bir kanıtı «Gebe veya Emzikli Kadınların Çalıştırılma Şartları, Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtları (Kreş) hakkındaki» tüzüğün hemen hemen kesinlikle uygulanmamasıdır. Bu tüzük 100'den fazla kadın işçi çalıştıran işyerlerinde emzirme odası, 300'den fazla kadın işçi çalıştıran işyerlerinde ise kreş kurulmasını zorunlu kılmaktadır. Buna karşılık, Sümerbank ve Tekel gibi kamu sektöründeki bazı işyerleri dışında bütün yurtta bu tüzüğü uygulayan işyerlerinin sayısı 10'u aşmaz. Kaldı ki, kamu sektörü de dahil, varolan çocuk bakım tesisleri de genellikle son derece kötü, çocuk sağlığına zararlı olabilecek niteliktedir. Özel sektörde emzirme odası yada kreşe sahip birkaç işyeri ise çocuklu yada çocuk bekleyen kadınları işe almamakta, hatta işe girerken kadınlara gebelik muayenesi yaptıracak kadar ileri gitmektedir.

Yukarıda saydığımız yasa maddeleri yeterli olmaktan çok uzaktır. İşverenlerin savsaklamasına yol açacak boşluklarla doludur. Ve mutlaka geliştirilmesi gereklidir. Ne var ki, varolan yasaların uygulanmasını sağlamak burada atılacak ilk adımlardan biridir. Üstelik, bu yalnızca kadınların sorunu da değildir. Erkek işçilerin de bu meselelerde eğitilmesi, kadın işçilerin haklarının savunulması ve geliştirilmesinde onları desteklemesi gereklidir. Çünkü, işverenler kadın işçilere daha az ücret ödemekle, erkek işçilerin ücretlerini de daha düşük bir düzeyde tutmayı başarıyorlar. Kreşlerin yetersizliği sonucu, çalışmak zorunda olan yüzbinlerce kadın işe giremiyor. Dolayısıyla ailenin bütün geçim yükü erkeğin sırtına biniyor. Çalışma-analık-ev işlerinin güçlü yükü altında ezilen kadınlar, toplumsal meselelerle ilgilenmeye ayıracak zaman ve güç bulamıyorlar. Bu nedenle de işçi sınıfının sömürüden kurtulma mücadelesinde kendilerine düşeni yapamıyorlar.

Verdiği sınıfsal mücadelede işçi sınıfının birliğini sağlamayı kendine temel ilke edinmiş olan DİSK, kadınların kurtuluşu mücadelesine büyük bir önem veriyor. V. Genel Kurul kararlarının birincisinin kadın emekçilerle ilgili olması bir rastlantı değildir. İşçi sınıfımızın birliği kadın emekçilerin de sendikal ve sınıfsal savaşıma katılmasıyla sağlanacaktır.

DİSK bu amaçla şu talepleri öne sürüyor:

— **Ücret eşitsizliği kaldırılmalıdır:** Kadın emekçiler yalnızca üretim sürecinin bazı kesimlerinde (ambalaj gibi) yada belirli sektörlerde (gıda, tekstil, v.b.) değil, geleneksel olarak erkek işi sayılan sektörlerde de istihdam edilmelidir. Teknolojideki gelişmeler artık bunu mümkün kılmaktadır.

— **Genel ve mesleki eğitim olanakları genişletilmelidir:** Kadınların en yekdüze ve düşük ücretli işlerde çalışmalarının başlıca nedeni vasıfsız işçi olmalarıdır. Bu nedenle mesleki ve işbaşında eğitimin önemi büyüktür. Bu eğitimin çalışma saatleri içinde yapılması bir zorunluluktur.

— **Ücret kaybı olmadan çalışma saatleri kısaltılmalıdır:** Böylece, kadınlara dinlenme, eğitim, çocuk bakımı, toplumsal faaliyetler için daha çok zaman ayrılacaktır.

— **Kadınların fazla mesai yapması ve gece çalışmaları kesinlikle yasaklanmalıdır:** Kadının gece çalışması aile düzenini altüst etmekte, iş kazalarına sebep olmakta, onu vaktinden önce yıpratmaktadır.

— **Doğum izni uzatılmalıdır:** SSK Yasası geliştirilerek, doğum izni doğumdan önce 3 ay, doğumdan sonra 3 ay olmak üzere uzatılmalıdır. Çocuk 1 yaşına gelinceye kadar kadın işçi hiçbir nedenle işten çıkarılmamalıdır.

— **Her işyerinde kreş açılmalıdır:** Kadın işçi çalıştıran her işyeri tek başına yada çevredeki diğer işverenlerle ortak kreş açmalı, bu mümkün değilse uygun bir kreşle anlaşarak çocukların burada bakılmasını sağlamalıdır. Kreşlerin her türlü masrafı işveren tarafından karşılanmalıdır.

— **İşyerlerinde mesleki hastalıkların ve iş kazalarının önlenmesi için daha geniş tedbirler alınmalıdır:** Bu amaçla işverenlerin teknolojik gelişmelerin sağladığı imkânlardan yararlanmaları zorunlu kılınmalıdır. Yasa hükümlerine uymayan işverenlere daha ağır cezai müeyyideler getirilmelidir.

— **Çocuk hastalandığında anneye ücretli izin verilmelidir:** Çocuk hastalandığında annesine her zamankinden daha çok muhtaçtır. Üstelik, çocuğu hasta yatarken anneyi çalışmaya zorlamak, ona işkence yapmak demektir.

— **Kadın işçilere 20 yılda emeklilik hakkı tanınmalıdır:** Kapitalist düzende, çalışmanın yanısıra ev işlerinin ve çocuk bakımının bütün yükünü de sırtlanmış olan kadın vaktinden önce yıpranmaktadır. Bu nedenle kadınlar daha erken emekli olabilmelidirler. Ancak, çalışma süresi, kaç yaşında olursa olsun işçinin ilk çalışmaya başladığı tarihten itibaren hesaplanmalı ve prim ödeme gün sayısı da buna uygun olarak azaltılmalıdır.

— **Toplumsal hizmetler geliştirilmelidir:** Devlet eliyle kurulacak ucuz lokantalar, kreşler, çamaşır fabrikaları, vb., kadınların ev ve toplumdaki işlerini kolaylaştıracaktır.

DİSK, üye sendikalarına ve diğer ilerici sendikalara yapacakları toplu sözleşmelerde ve yasaların daha da geliştirilmesi için verecekleri mücadelede bir rehber olmak üzere, yasaların sağladığı hakları ve yukarıda sayılan talepleri daha da geniş bir biçimde içeren bir kitapçık hazırlamıştır. «Ana ve Emekçi Olarak Kadın İşçinin El Kitabı» adını taşıyan bu kitapçık, emekçi kadınların en büyük yığın örgütleri olan sendikaların ileri sürecekleri somut taleplerde kendilerine yol gösterecektir. Sendikalar bu haklı ekonomik ve sosyal talepler aracılığıyla kadınların kurtuluşu hareketine büyük bir hız katabilir, yüzbinlerce erkeği kurtuluşu hareketine büyük bir hız katabilir, yüzbinlerce erkeği kadınların geri kalma nedenlerine karşı kadın arkadaşlarının yanında mücadele bilincine ulaştırabilirler.

Tüm sendikaları, ilerici kişi ve kuruluşları kadın emekçilerin haklı davası çevresinde mücadeleye çekmek, sömürüsüz bir topluma giden yolda önümüzde duran önemli bir görevdir.

---

(1) Günaydın - 4 Nisan 1976

İŞÇİ SINIFININ
DEMOKRATİK BİR KAZANIMI OLARAK

GREV HAKKI

''HE HEY DE HEY HEY GREV Mİ YAPTIK
HE HEY DE HEY HEY DÖNMEZ KİMSE,,

I. Tarlan

KAPİTALİZM ŞARTLARINDA İŞÇİ SINIFININ YERİ VE MÜCADELESİ

Kapitalizm şartlarında, az sayıda kapitalist ve toprak sahibi, üretim araçlarına (fabrikalara, makinalara, donanıma, topraklara, vb.) sahiptir. Buna karşılık halk kitleleri ya hiç mülk sahibi değildir ya da çok az mülk sahibidir. Özellikle işçi sınıfı, üretim araçlarına sahip olmadığı için, işgücünü satmak zorundadır. İşgücünü satar ve buna karşılık fabrikalarda değer üretir. Yarattığı bu değerin büyük bölümü kapitalistin cebine kâr biçiminde girer. Ancak kendisinin ve ailesinin yaşamasına yetecek kadar bir bölümü ise işçinin cebine ücret biçiminde girer.

Kapitalizm (sömürü) şartlarında işçi sınıfı bu sömürüye karşı mücadele eder. Bu mücadelede işçiler işyerlerinde kapitalistlerle karşı karşıyadır. İşyerlerindeki mücadele sömürüyü sınırlandırma biçiminde ortaya çıkar. Kapitalistin kârından daha çok parça koparmak mücadelesidir. Sendikaların çatısı altında örgütlenerek yürütülür. Fakat kapitalistlerle işçilerin ilişkisi sadece işyerlerinin duvarları içinde kalmaz. Bir bütün olarak işçi sınıfı bir bütün olarak kapitalist sınıfla karşı karşıyadır. Bu karşı karşıya oluş, hayatın bütün alanlarını içine alır. Kapitalist sınıfın siyasal örgütlenme biçimi olan devlet de baskı aracı olarak devreye girer. İşçi sınıfı üzerindeki sömürüye baskı da eşlik eder. Kapitalist sınıfın işçi sınıfı üzerindeki sömürü ve baskının kaldırılması mücadelesi ise parti öncülüğünde yürütülür. Siyasal mücadeledir.

İşçi sınıfının kapitalist toplum içindeki yeri budur. Mücadelesinin başlıca yönü ve biçimleri ise bu yerle bağlantılıdır. Bu mücadele bir yönüyle, «tek tek kapitalistlere ya da kapitalist gruplarına karşı işçilerin durumunun iyileştirilmesi için ekonomik mücadele» dir. Öbür yönüyle, «demokratik hak ve özgürlüklerin genişletilmesi için, demokrasi uğrundaki ve siyasal iktidar uğrundaki mücadele» dir. Ekonomik mücadeleyi sendikalar eliyle yürütür. Ama sendikal kuruluşların işlevi sadece ekonomik mücadeleyle sınırlı değildir. Sendikalar, işçi sınıfının demokrasi mücadelesiyle siyasal iktidar mücadelesine de katılır. Unutulmamalıdır ki siyasal iktidar mücadelesindeki asıl örgütlenme biçimi işçi sınıfının öncü örgütü olan çelik disiplinli siyasal partisidir.

Gerek ekonomik mücadelede gerek siyasal mücadelede işçi sınıfının acil sorunlarından biri, her alanda örgütlenmiş kapitalist sınıfa (burjuvaziye) karşı kendi içinde birliğini sağlamaktır. İşçi sınıfının kendi sınıf ve kitle sendikal örgütlerinin çatısı altında birliği, işçi sınıfının kendi öncü siyasal örgütü olan partisinin çatısı altında birliği, bu iki yönlü birlik, kapitalizm şartlarındaki mücadelede acil önem taşır. Birlik ilkesinin bir üçüncü halkası daha vardır: ideolojik birlik. Emperyalizm ve işçi sınıfı devrimleri çağında bir olgu vardır: Burjuvazi ideolojik saldırı durumundadır. Burjuvazinin beyin yıkayıcı ve kafa karıştırıcı bu ideolojik saldırısına karşı işçi sınıfının elindeki silah şudur: Kendi sınıf bilimine dayanarak mücadele. Kendi sınıf bilimi çevresinde ilkesel birlik.

KAPİTALİZM ŞARTLARINDA İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİ SORUNU VE GREV

Kapitalizm geliştikçe, işçiler daha büyük ölçekli üretim süreci içine girmişlerdir. Sendikal ve siyasal örgütlenmelerini ve mücadelelerini yoğunlaştırmışlar ve yükseltmişlerdir. Bu mücadelenin araçlarından, yollarından biri de grev olmuştur.

Başlangıçta işçiler, sömürülüşlerinin kaynağı nedir, neye karşı, nasıl, hangi yollardan mücadele etmeleri gerekir, bu bilinçten yoksundular. Onun için, başlangıçta, üretim araçlarını (fabrikaları, makinaları v.b.) kırmışlardır. Öfkelerini üretim araçlarına yöneltmişlerdir. Giderek bu biçimdeki eylemlerinin yanlışlığını kavramışlardır. Görmüşlerdir ki asıl neden, kapitalizmdir. Sömürü ve kâr kapitalist sistemden çıkmaktadır. Üretim araçları (fabrikalar, makinalar, donanım, v.b.) tek başlarına sömürüyü doğurmaz. Kapitalist sınıf bu üretim araçlarına sahip olduğu içindir ki sömürü denen olay vardır. Kapitalizm şartlarındaki mülkiyet biçimi, sömürüyü doğurur. İşçiler bunu kavramışlardır. Bu olgu, onların grevi bilinçle kullanmalarını sağlamıştır. Neye ve kime karşı grev yapmaları gerektiğini anlamışlardır.

Grev aracını kullanırken şunu da görmüşlerdir: işçiler kapitalistlere karşı ve bir bütün olarak kapitalist sınıfa karşı bir başlarına değildirler. Toplu olarak değeri yaratan kendileridir. Bu ise işçilerin sınıf olarak yerlerinin, birleşmelerinin, güçlerinin bilincine varmaları demektir.

Kapitalizm büyüdükçe grevler artmıştır. Yaygınlaşmıştır. Kapitalizm geliştikçe, büyük ölçekli üretim ortaya çıktıkça, ileri teknolojiyle üretim yapıldıkça, fabrikalarda binlerce işçi toplanır olmuştur. Bu ise grevlerin yoğunlaşması ve yaygınlık kazanması demektir. Grevlerin etkinliğinin artması demektir. İşçilerin işyerlerinde ve ülkede birliği sorunu daha çok önem kazanmıştır.

Özellikle bugün, çokuluslu emperyalist tekellerin her ülkeye ahtapot gibi uzandığı, daha çok kâr, daha çok sömürü saldırısına geçtiği çağımızda dünya işçi sınıfının birliği sorunu daha da önem ve değer kazanıyor. Emperyalist tekel-

lerin kandolaşımını sağlayan kâr dünya kapitalizminin saldırganlığının ana nedenidir. Dünya sosyalist sistemi, kapitalist ülkelerin işçi sınıfı, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşları üçgeni ortasında kâr kaynakları gitgide kurutulan emperyalist tekeller karşısında dünya işçi sınıfının birliği özel bir önem kazanıyor. Bağlı olarak, işçi sınıfının mücadele yollarından biri olan grev de özel bir önem kazanıyor. Sadece tek tek işyerlerinde değil, işkollarında, ülke çapında genel grev özel bir önem kazanıyor. Çokuluslu emperyalist tekellere karşı dayanışma grevi özel bir değer kazanıyor. Bütün olarak grev silâhı özel bir değer kazanıyor.

GREV NEDİR

İşçilerin toplu olarak üretimi durdurmasıdır. Bu ne demektir? İşçiler işgüçlerini üretim araçlarına (makinalara, fabrikalara, toprağa, v.b.) uygulamaz. Uygulamayınca değer yaratılmaz. Toprak işlenmez, maden çıkartılmaz, fabrikalarda mal üretilmez, taşıtlar durur. Çark dönmez olur. Kapitalizm (sömürü) düzeninde üretimin durmasının asıl anlamı şudur: sömürü ve kâr çarkı durur.

Grevin bir mücadele yolu ve okulu olması bu noktada başlar.

BİR MÜCADELE YOLU VE OKULU OLARAK GREV

Kapitalist sınıfın sömürüsü ve siyasî iktidarlarının baskısı karşısında işçi sınıfının zengin ve çeşitli mücadele yolları vardır. Bunlardan birisi grevdir. Ekonomik sömürüye karşı ve siyasî baskıya karşı grev değerli bir mücadele yolu olmuştur. Bunu gören burjuvazi (kapitalist sınıf) grevleri şiddetle bastırır olmuştur. Grev aleyhtarı, grevi yasaklayan ya da grev hakkını kısıtlayan, budayan yasalar çıkarmıştır.

İşçi sınıfı grevlerde kapitalist sınıfın ve siyasî iktidarların gerçek yüzünü görmüştür. Ayrıca kendi sınıf gücünü görmüştür. Birliğinin ve dayanışmasının anlamını kavramıştır. Sömürü nerden çıkıyor, baskı nerden çıkıyor, kaynağı ne, bunu kavramıştır. Bunun içindir ki «grevler birer mücadele okuludur».

GREV HAKKININ KENDİSİ İÇİN MÜCADELE DEMOKRATİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLER MÜCADELESİNİN PARÇASIDIR

Grevlerin işçi sınıfı için taşıdığı önemi kavrayan burjuvazi ve siyasî iktidarlar grev hakkını budamaya, etkisizleştirmeye çalışıyor. İşçi sınıf ise bir yandan grevi bir mücadele aracı, yolu yapıyor. Gündemine getirdiği talepleri için mücadelede (ücretlerini ve sosyal-ekonomik haklarını artırma mücadelesinde, çalışma saatlerini azaltma mücadelesinde, işçi aleyhtarı yasalara karşı mücadelesinde, siyasî iktidarların baskılarına karşı mücadelesinde) grevi de kullanıyor. Öbür yandan grev hakkının varlığını korumak, sınırlarını genişletmek için, grev hakkının kendisi için mücadeleyi demokrasi mücadelesinin bir parçası kılıyor. Demokratik hak ve özgürlükler mücadelesinin içine grev hakkını da katıyor. Onu demokratik bir kazanım olarak koruyor.

Hiç bir zaman unutulmamalıdır ki kazanım olarak savunulan ve mücadele yolu olarak kullanılan grev, işçi sınıfının burjuvaziye karşı **mücadele biçimlerinden yollarından) sadece birisidir.** «Bir mücadele okulu olan grev, mücadelenin kendisi değildir. Grevler, işçi sınıfının kurtuluşu için mücadele ettiği yollardan biridir; fakat tek yol değildir. Ve eğer, işçiler mücadeleyi yürütmenin diğer yollarına da önem vermezlerse, işçi sınıfının gelişimini ve başarılarını yavaşlatmış olurlar.»

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI VE GREV

Türkiye işçi sınıfının tarihinde grevin bir mücadele aracı olarak kullanılışı geçen yüzyılın ortalarına ulaşıyor. 1845 tarihli bir Polis Nizamnamesinde işbırakımının cezalandırılması öngörülüyor.

İlk belgelenmiş grev, 1872'deki Kasımpaşa Tersane işçilerinin grevidir. Bu yıldan sonra, demiryolları işçileri, Beykoz Deri ve Kundura Fabrikası işçileri, İskele hamalları, Şirketi Hayriye (Denizyolları) işçileri, Reji (Tütün) işçileri, İstanbul mürettipleri v.b. grevlere gidiyorlar. Bu dönem grevlerinin başlıca nedeni ,ücret anlaşmazlığı.

1908 yılının Ağustos ve Eylül aylarında Rumeli ve Anadolu'da zincirleme ve yaygın grevlere tanık oluyoruz. İstanbul ve İzmir Tramvay işçileri, Selânik Tütün işçileri, Anadolu Demiryolları, Rumeli Demiryolları ve Aydın Demiryolları işçileri, Sigara Kâğıdı işçileri, Reji (Tütün) işçileri, fırın işçileri, Adana Pamuk fabrikaları işçileri, Selânik Tramvay ve Deri işçileri, Feshane ve Hereke dokuma işçileri, Ereğli kömür işçileri v.b. yaygınlaşan grevlere gitmişlerdir. Grevler, o zamanki Alman emperyalizminin işbirlikçici İttihat ve Terakki (Birlik ve İlerleme» anlamına geliyor) yönetimince kanla bastırılmıştır.

1908 grevleri arasında yer alan Şark demiryolları (Sirkeci-Avrupa demiryolları) grevi, burada çalışan işçilerin ve memurların sendika kurma taleplerinden (başlıca) çıkmıştır. Sendikanın yayınladığı grev bildirisi, işçilerin bilinç düzeyini göstermesi yönünden ilginçtir. Şöyle diyordu: «Telgraf âlâtı (âletleri) sendika azası (üyeleri) tarafından muhafaza edilecektir (korunacaktır). Hat boyundaki bekçiler âlât ve edevatı (araç ve gereçleri) muhafaza edeceklerdir (koruyacaklardır). Bütün arkadaşlara sükûn ve itidal tavsiye ederiz. İntizam (düzen-disiplin) hiçbir veçhile (biçimde) ihlâl edilmemelidir (bozulmamalıdır). Yaşasın ittihat (birlik)...»

Bu grevde üretim araçlarına grev süresince özen gösterilmesi uyarısı, Türkiye işçi sınıfının daha o zamanki bilinç düzeyini gösteriyor. Sonra, disiplinin korunması konusundaki çaba da ilgiyi çekiyor. Son olarak, grevdeki işçilerin birliğine verilen önem de dikkate değer.

Alman emperyalistlerinin ortağı İttihat ve Terakki Hükümeti, kabaran, yükselen ve yaygınlaşan grev dalgasını bastırmak için bir de yasa çıkardı. Bu yasa, «Tatili Eşgal (İşlerin durdurulması, yani grev) Kanunu» adını taşıyordu. Bu, grevi yasaklayan bir baskı yasasıydı. Buna rağmen grevler durmadı. Demiryolu, reji (tütün), tramvay gazhane, deri işçileri grevleri sürdürdüler.

İstanbul'da çıkan İkdam gazetesi yabancı kapitalistlerin işyerlerindeki grevlere ve Türkiye işçi sınıfına karşı ateş püskürüyor ve emperyalistlerin savunuculuğunu yapıyordu (16 Eylül 1908). «Grevler ve netayici (sonuçları)» başlıklı yazıda şöyle deniyordu:

«2 ay evveline kadar, sahaif-i matbuata (gazete sayfalarına) geçirilmediği için grev kelimesinin ne demek olduğu bilinemediği gibi, grev dediğimiz halat yani terki eşgal (işlerin bırakılması) dahi mecburen gayri vaki idi (olmuyordu). Grevler adeta bir illeti müstevliye (salgın hastalık) halini aldı. Grev yalnız şirketle amele (işçi) arasında tahaddüs eden (olan) bir ihtilâf (uyuşmazlık) olmakla kalmaz. Memleketin ahvali iktisadiyesi (ekonomik durumları) üzerinde tesir etki) yapar.

Bundan maada (ayrıca) memleketimizde mevcut cesim (büyük) sanayi ecnebi (yabancı) sermayeleriyle vücuda gelmiştir (ortaya çıkmıştır). Demek ki grevler, dolayısıyle itibar-ı mâlimiz (malî saygınlığımız) üzerinde tesir icra eder (etki yapar). Şirketlerin hisse senedatı (pay senetleri) düşer.»

Görülüyor ki yabancı sermayenin savunucusu basın, işçi sınıfımızın grev silâhını yaygın ve başarılı kullanışı karşısında korkuya kapılıyor. Grevlerin salgın hastalık halini aldığından yakınıyor. Ülkenin (bunu derken yabancı kapitalistlerin çıkarlarını amaçlıyor) ekonomik durumunun, malî itibarının sarsıldığını ileri sürüyor ve ekliyor: «kârlarımız düşüyor!»

Kurtuluş Savaşımız sırasında ise Türkiye işçi sınıfı silâhlı güçlere (milislere) katıldı. Ayrıca grevleri de emperyalist işgalcilere karşı silâh olarak kullandı. Nasıl? Yabancı sermayeli işyerlerinde, özellikle ulaşım yerlerinde, yabancı kapitalist şirketlere karşı grevlere gitti. Bu dönemin sonlarında (1923'te) kayda değer bir grev yer alır: Şark Şimendiferleri grevi. İşçilerin başlıca talepleri şunlardır: Emperyalist düşmanla işbirliği yapan hayinlerin işten uzaklaştırılması, günlük çalışma süresinin 8 saate indirilmesi, ücretlerin artırılması, ücretli hafta tatili ve tatil günlerinde çalıştırılanlara çift gündelik ödenmesi, işbaşında kazaya uğrayanlara tedavileri tamamlanana kadar çalışanlar gibi gündelik ödenmesi, haksız olarak işten el çektirilen demiryolu makascısı Mehmet Ali Efendi'nin işine döndürülmesi. 1400 işçiden 1200'ünün katıldığı ve 10 gün süren grev, isteklerin kabulüyle son buldu.

1925 yılında çıkarılan «Takriri Sükûn (Sükûnun Sağlanması) Kanunu» grevleri yasaklamıştır. 1936 tarihli «İş Kanunu» nun da grevleri yasaklamasına rağmen seyrek de olsa grevler sürmüştür. Aynı yıl Faşist İtalyan Ceza Yasasından iki madde Türk Ceza Yasasına aşılanmıştır. Bunlar, işçi sınıfının örgütlenme ve düşünce ve söz özgürlüklerini suç sayan 141. ve 142. maddelerdir. Bugün de bu iki anti-demokratik madde yürürlüktedir.

1950-1960 dönemi grev hakkı için mücadele yılları olmuştur. İktidara gelene kadar grev hakkının gerçekleştirilmesini programına alan Demokrat Parti seçimlerden sonra gerçek çehresini suyüzüne çıkarmıştır. Grevleri baskı altına almıştır. Bu noktada, iktidara gelene kadar «özgürlük, eşitlik, kardeşlik» çığlıkları atan, iktidara gelince 1908 grevlerini kanla bastıran İttihak ve Terakki Partisi ile Demokrat Parti birbirine benzer.

ANAYASA'DA KAZANIM OLARAK GREV HAKKI

Türkiye işçi sınıfı dünya işçi sınıfının parçası olarak grev hakkı için mücadele vermiştir. Yüzyılı aşan zamandan beri bir yandan kapitalizm şartlarında kurtuluşu için mücadele ederken, öbür yandan demokrasi mücadelesini sürdürmüştür. Uzun ve zor yollardan geçerek 1961 Anayasasının 47. maddesine varmıştır. İşçi sınıfımız grev hakkını Anayasaya yazdırarak bir demokratik kazanım elde etmiştir.

Emperyalizmin işbirlikçisi tekelci burjuvazi, bu kazanımı yok etmek için incelikli hukuk teknikleri kullanmıştır. Anayasada elde edileni yasalardaki sinsi açık düzenlemelerle budamayı denemiştir. İşçi sınıfının burjuva hukuk sistemi içinde açtığı her demokratik gedik burjuvazi tarafından tıkanmak istenmiştir. Grevi yasaklayan, suç sayan yasalar çıkarılmış, grevler kanla bastırılmış, fakat sonuçta Anayasanın 47. maddesine varılmıştır. Anılan Anayasa maddesi, işçi sınıfımızın demokratik bir kazanımının tescilidir. Bugünkü ve gelecekteki demokrasi mücadelesinde değerli bir dayanaktır.

Burjuva hukuk sisteminde grevin demokratik bir hak olarak yer alması demokratik bir mevzi olarak kazanılmış bulunması yeter

mi?

Yetmez. Her kazanım gibi grev hakkı da burjuvazinin tehdidi altındadır. İnceltilmiş hukuk teknikleriyle, yasal mekanizmalarla grev hakkı da tehdit altındadır.

Nelerdir bu teknikler? Bu mekanizmalar nelerdir? Bunları, hiç değilse belli başlılarını gözler önüne sermek, işçi sınıfımızın demokratik hak ve özgürlükler mücadelesindeki yakın taleplerini de belirleyecektir. Anayasalaştırılmış demokratik kazanım olarak grev hakkının burjuvazice hangi yollardan etkisizleştirilmek istendiğini ortaya koyacaktır. Bu ise bir yandan burjuva hukuk sisteminin sınıf içeriğini sergileyecektir. Öbür yandan, demokrasi mücadelesinin işçi sınıfı bakımından taşıdığı değeri vurgulayacaktır.

EKONOMİK GREVİN DUVARLARI ARASINA HAPSEDİLMİŞ GREV HAKKI

275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev Lokavt Kanunu (TSGLK), grev hakkını sadece toplu sözleşmenin yapılması sırasında çıkacak uyuşmazlıklara ve yapılmış toplu sözleşmeden doğacak uyuşmazlıklara bağlı kılmıştır. Bu ise grev hakkının budanması demektir. Burjuvazi işçi sınıfının tüm demokratik haklarına çeşitli yollardan saldırı halindeyken, bir eliyle vermek zorunda olduğunu çeşitli yollardan geri almaya çalışırken, grev hakkının sadece toplu sözleşme uyuşmazlıkları ile sınırlı olması, işçi sınıfının demokratik mücadele imkânlarını sınırlamak demektir. Üstelik, en ufak bir yasal işlem eksikliği bile anılan ekonomik grevin dahi yasa dışı sayılmasını gerektiriyor.

Grev hakkına getirilen bu zincirin halkalarından birisi de şudur: TSGLK'nun 55. maddesi, yasa dışı sayılan bir grev, Devlet, il özel idaresi veya belediyece alınan bir kararı etkilemek veya protesto etmek amacıyla yapılırsa, bunu suç saymaktadır. Bu madde, kolay uygulanır olmasa bile, siyasi amaçla yapılan grevleri tehdit altında tutmaktadır.

Oysa, 1970 yılında, işçi sınıfının demokratik sınıf ve kitle sendikal örgütü DİSK'i boğmak için çıkarılmış anti-demokratik yasayı demokratik bir bilinç ve disiplinle protesto eden Türkiye işçi sınıfı, Anayasanın 46 ve 47. maddelerindeki kazanımlarını korumuştu. Sendika seçme özgürlüğünü ve grev ve toplu sözleşme haklarını da korumuştu. Anti-demokratik (Anayasadaki kazanımlarına aykırı) yasa değişikliğini uygulatmadan, anılan baskı yasasının Anayasa Mahkemesince iptaline yol açmıştı. 15-16 Haziran'da bunu yaparken, Anayasa doğrultusunda davranıyordu. **Burjuvazinin ve onunla uzlaşmacı sendikal örgütün oyunlarını bozuyordu. Dönemin siyasi iktidarınca çıkarılmış işçi-aleyhtarı bir yasayı uygulatmıyordu. Bu ise Türkiye işçi sınıfının siyasi olgunluk derecesini ve demokrasi bilincini gösteriyor. Grevi, genelleştirilmiş ve siyasileştirilmiş mücadele aracı kalışını somutluyor.**

Grev hakkının ekonomik grevin duvarlarından kurtarılması, Anayasanın 47. maddesinin tastamam uygulanması, işçi sınıfımızı demokratik hak ve özgürlükler mücadelesinde bir adım daha ileri götürecektir. Siyasi grevin etkinliği, geniş işçi yığınlarınca kullanılabilmesine, bütün işkollarını içine almasına bağlıdır. Ancak böylelikledir ki işçi sınıfı bir bütün olarak burjuvazinin ve onun siyasi iktidarının işçi-aleyhtarı bir yasayı çıkarmasını önleyebilir. Siyasi amaçlı bir grev aynı zamanda genel grevdir. İşçi sınıfımız bir bütün olarak siyasi amaçlı grev hakkını yasallaştırdığında, burjuvazinin siyasi iktidarlarının anti-demokratik baskı yasaları hayat bulamayacaktır. İşçi sınıfımızın Anayasallaştırılmış kazanımı olan grev hakkı gerçek boyutlarına kavuşacaktır. Genel grev, iktidara yönelik demokrasi mücadelesinde işçi sınıfımız için değerli bir araçtır. Bunu, emperyalizmin işbirlikçisi tekelci burjuvazi ve onun siyaset kadroları da biliyor.

İşçi sınıfımızın Anayasal kazanımı olan grev hakkına gerçek boyutlarını verecek, onu bütünleyecek bir başka önemli halka da dayanışma grevidir. Emperyalizmin, uluslararası tekelci kapitalizmin çokuluslu tekellere dönüştüğü işçi sınıfı devrimleri çağında, demokrasi mücadelesinde işçi sınıfının motor olduğu çağımızda, işçi sınıfının dayanışma grevi hakkına sahip olması önemlidir. Tekelci burjuvazi karmaşık, inceltilmiş ya da zora dayalı yöntemlerle grevleri boğmaya çalışıyor. Dayanışma grevi bu karmaşık ve inceltilmiş ve zora dayanan yolları etkisizleştirir. İşçi sınıfının uluslararası ve ulusal birliğinin ve dayanışmasının araçlarından biri ve simgesidir. İşbirlikçi-tekelci burjuvazi ve siyaset kadroları bunu da biliyor.

Bunun içindir ki Anayasadaki grev kazanımını, onu ekonomik grevle tutuklayarak yasa yoluyla budamayı düzenliyor. Bunu yaparken, Türkiye işçi sınıfının demokratik varlığını, sınıf bütünlüğünü ve dayanışmasını hedefliyor.

BAZI İŞKOLLARINDA GREV YASAĞI VE SIKIYÖNETİM

TSGLK, işçi sınıfımızın önemli bir parçasının çalıştığı bazı işkollarında grev yasağı ve kısıtlaması getirmiştir. Tekelci burjuvazi, işçi sınıfının bir kesiminin elinden Anayasal grev silâhını düşürmek istiyor. Böylelikle demokrasi mücadelesinde işçi sınıfını bölerek güçsüzleştirmek istiyor. Oysa işçi sınıfımız gücünü birliğinden alır. Bir kesiminin grev hakkından yoksun oluşu, işçi sınıfının grev hak-

kının kısıtlanması demektir. Anayasanın 47. maddesindeki kazanımda tüm Türkiye işçi sınıfının alınteri ve payı vardır.

Bunun yanısıra, memurların da grev hakkından yoksun kılınışı tekelci burjuvazinin demokrasi mücadelesini boğma çabasının bir parçasıdır. Oysa söz gelimi 1908'-lerdeki grevlerde, işçi sınıfımızın yanısıra memurların da payı vardır.

Aynı şekilde, sıkıyönetim dönemlerinde grev hakkının «askıya alınışı», işçi sınıfının varlığının ve grev hakkının anti-demokratik baskılara uğraması ve budanması, grev hakkına yöneltilen saldırıların sınıf içeriğini daha da açıklaştırıyor. Tekelci burjuvazinin demokrasi-aleyhtarı yüzünü aydınlatıyor.

GREV ERTELEMESİ

TSGLK, Bakanlar Kuruluna grevleri erteleme yetkisi veriyor. Grevler ertelenirken «Milli Güvenlik» gerekçesine dayanılıyor. Erteleme mekanizması, grev hakkının varlığına yönelen anti-demokratik bir kimlik kazanıyor. Uygulamadaki sayısız örneğin ortaya koyduğu olgu şudur: Grev erteleme nedeni olarak «Milli Güvenlik» kavramı, yaşaması gereken içerik ve anlamdan kopartılıyor. Tekelci burjuvazinin sınıf çıkarlarını, onun «güvenliğini» yansıtan işlev ve içerik yükleniyor. İşçi sınıfının anayasal demokratik grev hakkının kısıtlanmasında yararlanılan bir «vesile» niteliğine kavuşuyor. Bunu yaparken, tekelci burjuvazi, ulusun tümünün güvenliğiyle kendi sınıf «güvenliğini» özdeş tutuyor. Kendi «güvenliğini» ulusun tümünün güvenliği olarak sunuyor. Böylelikle işçi sınıfının Anayasal kazanımı olan grev hakkının güvenliği zedeleniyor.

Bunun en taze örneği, Türkiye Yeni Haber-İş Sendikasının çatısı altında örgütlenmiş PTT işçilerinin haklı grevinin ertelenmesidir. İşveren toplu sözleşme görüşmelerini çıkmaza itince PTT işçileri greve gittiler. Faşistlerin grevci işçilere silâhlı saldırıları onları daha kararlı ve bilinçli yaptı. Sonunda 4 Mayıs 1976'da Bakanlar Kurulu «milli güvenlik» gerekçesiyle grevi 30 gün süreyle erteledi.

BURJUVAZİNİN ANTİ-DEMOKRATİK VE ANAYASA-KARŞITI SİLAHI: LOKAVT

Burjuvazi, kapitalist toplum hayatının bütün anlamlarında zaten örgütlenmiş, çeşitli silahlarla donanmıştır. Kapitalist sömürü ve baskı altındaki işçi sınıfının, bu sömürü ve baskıyı sınırlama ve kaldırma mücadelesindeki araçlarından biri de grevdir. Araçlardan biridir, ama değerli bir araçtır. İşçi sınıfı için kaldıraç görevi yapar. Bir okuldur. Anayasa'nın 47. maddesinde düzenlenen bu kazanımı kısıtlama yollarından biri de lokavt oluyor. Anayasada kavram olarak bile geçmeyen lokavt, yasaya sokularak burjuvaziye anti-demokratik ve Anayasaya aykırı bir saldırı silahı sunulmuştur. Böylelikle burjuvazinin işçi sınıfı üzerindeki baskısı «yasallaştırılmıştır.»

GREV OYLAMASINDA ORTAYA ÇIKAN GREV-ALEYHTARI YÖN

Bir Yargıtay kararına göre, grev oylaması isteminde bulunabilecek işçiler, istemin yapıldığı tarihte işyerinde çalışan (yeni işe alınanlar dahil) işçilerdir. Grev oylaması isteneceği sırada işlerine son verilen işçiler, oylama isteminde ve oylamada gözönüne alınmayacaktır. Sendikal örgütlenmeye ve grev kararının alınmasına katılan işçiler İş Kanununun «meşhur» 13 ve 17. maddelerine «dayanılarak» işten atılınca, grev oylamasına katılamıyor. Sonradan işe alınan «işçilerle» bir grevin kırılması mümkün oluyor.

Yargıtay kararı, sonuç olarak, işçi sınıfının Anayasal kazanımı olan grev hakkını etkisizleştirici bir ilke getiriyor. Yasadaki bir boşluğu doldururken anti-demokratik bir ilkeyle yapıyor bunu. Sonuçta, grev oylaması, anti-demokratik işlev yüklenebiliyor. Grev hakkı, adeta içi oyularak sadece Anayasada formüle edilmiş bir «tanım» olarak kalabiliyor.

ANAYASAL-DEMOKRATİK KAZANIM OLAN GREV HAKKI BÜTÜN KISITLAMALARDAN KURTARILMALI VE LOKAVT SUÇ SAYILMALIDIR

Gözlenen şudur: Emperyalizmin işbirlikçisi tekelci burjuvazi, genel olarak demokratik hak ve özgürlüklere, özel olarak işçi sınıfının grev hakkına saldırıyor. Neden? İşçi sınıfının mücadele deneyi edinerek güçlendiği onun için bir mücadele okulu olan grevler burjuvaziyi ürkütüyor. Onun içindir ki grev hakkını sinsi-açık mekanizmalarla kısıtlamak yoluna gidiyor. Burjuva hukuk sistemi grev kısıtlayıcı mekanizma ve tekniklerde de somutlanıyor. Öbür yandan, yüzyılı aşan bir zamandır genel olarak demokratik hak ve özgürlükler, özel olarak grev hakkı uğrunda zorlu bir mücadele veren işçi sınıfımız, grev hakkını Anayasal bir kazanım kılmıştır. Demokratik bir mevzi elde etmiştir. Şimdi, sınıf ve kitle sendikal örgütü DİSK çatısı altında ve burjuvaziye rağmen ve sınıf uzlaşmacılığı yapan sendikal anlayışlara rağmen grev hakkının tastamam uygulanması için lokavtan kaldırılarak suç sayılması için mücadelesini sürdürüyor. Bu mücadele hedeflerini de yakın talepler olarak DİSK V. GENEL KURULUNDA karar altına alıyor. Grev hakkına ilişkin taleplerinin yasalaştırılması uğrunda kararlı mücadele veriyor. Onu geneldeki siyasi mücadelesinin bir parçası kılıyor.

3. uluslararası göçmen işçiler konferansı yaklaşırken

İŞGÜCÜ GÖÇÜ SORUNLARI

İşçi gönderen ve yabancı işçi çalıştıran Avrupa ile Kuzey Afrika ülkeleri sendikalarının 3 üncü Uluslararası Göçmen İşçiler Konferansı, 20-22 Mayıs 1976 tarihleri arasında, Federal Almanya'nın Stuttgart kentinde toplanacak. DİSK bu konferansa, geçen sayımızda belirttiğimiz gibi, 5 temsilci ile katılacak.

İlk konferans 1972'de Yugoslavya'nın başkenti Belgrad'da, ikincisi ise 1973 yılında İstanbul'da düzenlenmişti. Bu iki konferansa DİSK katılmamıştı. Türk-İş'in «Ev sahipliği» yaptığı ikinci konferansa DİSK'in çağrılmamış olması, konferansa katılan ilerici sendikalar tarafından tepkiyle karşılandı. Bundan sonraki çalışmalara DİSK'in de katılması kararlaştırıldı. 3 üncü konferans Hazırlık Komitesine, DİSK de seçildi.

3 üncü Konferansın gündeminde 5 madde var:

— Göçmen işçiler ve uluslararası anlaşmalar,

— İş ve işsizlik durumu,

— Yasa-dışı göçmen işçiler,

— Göçmen işçilerin sosyal güvenlik sorunları,

— Geri dönüş sorunları.

DİSK, bu 5 konudaki görüşlerini içeren raporları konferans sekreterliğine iletti.

GÖÇMEN İŞÇİLER VE İLO SÖZLEŞMESİ

Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO'nun, 1975'deki 60. dönem konferansında göçmen işçilerle ilgili önemli bir uluslararası sözleşme kabul edildi.

İLO, her ülkenin hükümet, işveren ve işçi temsilcilerinin katıldığı bir örgüt. Göçmen emekçilerle ilgili yeni uluslararası sözleşme üstüne yapılan tartışmalarda, gerici hükümetlerin ve işverenlerin temsilcileri yine gerçek yüzlerini ortaya koydular. Yerli ve yabancı işçilerin hak eşitliği sorununu ikinci plâna kaydırmaya kalktılar. Gizli işçi göçünü (tu-

rist işçi akımını) ortadan kaldırma sorununu ön plâna çıkarmaya çabaladılar. Emekçilerin temsilcileri ise, yerli ve yabancı emekçilerin hak eşitliğini gerçekten garanti altına alacak maddelerin geçirilmesine çalıştılar.

Sonuçta, çoğunlukla kabul edilen yeni sözleşme metninde, göçmen işçilerin hak eşitliği yönünde önemli maddeler yer aldı. Bunlar arasında, işsizlik durumuyla ilgili 8. madde son derece önemli. 8. madde şöyle diyor:

«Bir işçi, başka bir ülkede çalışma amacıyla resmi olarak bulunurken işsiz kalırsa, hiç bir şekilde gayri resmi (turist) duruma düşmüş sayılamaz. İşini kaybetmiş olması, oturma ve çalışma İzninin geri alınmasına neden olmamalıdır.

«Dolayısıyla uygulamalardan - özellikle iş güvenliği ile ilgili garantilerden v.b. - yerli emekçiler gibi eşit olarak yararlanmalıdır.»

8. madde açıkça, yabancı Işçi çalıştıran tekelci kapitalist Batı Avrupa hükümetlerini sıkıştırıyor. Bu hükümetler, kapitalist - emperyalist sistemin derin bunalımı yüzünden hızla artan işsizliğe karşı, yabancı işçileri geri gönderme siyaseti izliyorlar. İşverenler önce yabancı işçileri işten çıkartıyorlar. Hükümetler, işsiz kalan yabancı işçilerin, zaten sınırlı olan haklarını kısıtlıyorlar ve sınır- -dışı ediyorlar. Uluslararası yeni sözleşmenin 8. maddesi bu duruma karşı çıkıyor. Göçmen emekçilerin, işsizlik durumunda, yerli emekçilerle ayırımsız, eşit haklara sahip olmaları gerektiğini getiriyor.

Kaçak işçi sorunuyla ilgili bir madde şöyle diyor: «Hükümetler sadece «işçi ticareti» yapanları değil, fakat buna şu ya da bu biçimde yol açan işverenleri de (hapis cezasına varana kadar) cezalandırmalıdırlar.»

Sözleşme, yabancı işçilerin temel insan haklarına saygı gösterilmesini, toplu ve bireysel özgürlüklerinin sağlanmasını zorunlu kılıyor.

Genel olarak işgücü göçü konusunda can alıcı bir madde, sorunun özüne uzanıyor: **«Yabancı işçi siyaseti, işçi gönderen ve işçi alan ülkelerin toplumsal ve ekonomik gereksinimleri temeline dayanmak; toplumsal ve ekonomik tüm sonuçları uzun sürede dikkate alınmalıdır.»** Göçmen işçilerin aşırı sömürü altında inletilmesi, haksızlıkların ve ayırımcılığın kurbanı olmaları böyle bir siyasetin izlenmemesinden kaynaklanmaktadır. İşçi gönderen ülkelerin işverenleri ve gerici iktidarları, gönderdikleri emekçilere, sadece döviz yumurtlayan tavuk gözüyle bakmaktadırlar. İşçi alan ülkelerin işverenleri ve sermaye yanlısı iktidarları ise, yabancı emekçileri, iliğine kadar sömürülecek ucuz işgücü olarak görmektedirler.

İşçi gönderen ve işçi alan ülkelerin toplumsal ve ekonomik gereksinimleri temelinde, yerli ve göçmen işçilerin gerçekten hak eşitliğini tanıyan tek örnek, Sosyalist Demokratik Almanya ile Cezayir arasındaki işgücü anlaşmasıdır. (*)

Uluslararası Çalışma Konferansında kabul edilen yeni sözleşmede diğer konularda da önemli maddeler var: meslek öğrenimi, vasıflılık derecesinin ve diplomaların tanımı, iş seçme özgürlüğü, aile getirme, toplumsal ve sendikal haklar...

DİSK, Stuttgart'da toplanacak 3 üncü Göçmen İşçiler Konferansına gönderdiği raporda şöyle yazdı: «DİSK, bu uluslararası yeni sözleşmeyi, hak eşitliğine doğru ileri bir adım olarak görüyor. Bu sözleşme, yerli ve yabancı emekçilerin gerçekten hak eşitliği için verilen mücadelede, olumlu ve önemli bir dayanak noktası olmalıdır.»

«Batı Avrupa hükümetlerini, bu sözleşmeyi onaylamaya ve uygulamaya zorlamak için elimizden geleni yapmalıyız.»

«Her sendikal merkez, bu amaç doğrultusunda eylemini geliştirmelidir. Çalışma Konferansında sözleşmeyi onaylamalarına rağmen, bazı işçi gönderen ülke hükümetleri sözleşmenin uygulanması için hiç bir şey yapmamaktadırlar.»

60. dönem İLO Konferansına Türkiye'den katılan hükümet ve işveren temsilcileri söz konusu anlaşmayı onayladılar. Ancak, o günden bu yana, yığınla yurttaşımız birçok hakkını yitirerek çalıştıkları ülkeleri terketmek zorunda bırakılırken, iktidar çevreleri, o ülkelerin de İLO Sözleşmesini onaylayıp uygulamaları için hiç bir girişimde bulunmadı. Zaman zaman, yurt dışındaki emekçilerimizin hak eşitliğinden söz eden gerici MC iktidarı sözcüleri, el kapılarında üvey evlât muamelesi gören kardeşlerimizi avutucu sözlerle oyalamaktadırlar.

YURT DIŞINDAN İŞÇİ İSTEMİ BAŞVURANLAR VE GİDENLER

Yıllar	Çeşitli Mesleklerden İstenen İşçiler	Başvuranlar	Gidenler
1965	61.078	333.449	51.520
1966	35.535	119.151	34.410
1967	11.239	101.702	8.947
1968	56.707	126.225	43.204
1969	125.581	253.946	103.975
1970	122.512	317.959	129.573
1971	82.493	267.403	88.442
1972	85.385	202.510	85.229
1973	156.120	263.608	135.820
1974 (İlk 4 ay	5.401	31.889	9.618
Toplam:	742.051	2.072.341	690.738

(Kaynak : İİBK Yayın No : 59

HELSİNKİ KONFERANSI VE GÖÇMEN İŞÇİLER

(*) Bu anlaşma konusunda 20 inci sayımızda bir yazı yer almıştı.

Bildiğimiz gibi, 1975 yılında, 35 ülkenin katılmasıyla Helsinki'de «Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı» toplandı. Helsinki Konferansında, barış içinde bir arada yaşama konusunda temel ilkeler kabul edildi. Helsinki Konferansı kararlarında, işgücü göçü ile ilgili önemli maddeler de yer aldı.

Helsinki Konferansı metninin altına imzasını koyan 35 devlet, «yerli ve yabancı işçilerin, iş ve çalışma koşulları ve Sosyal Güvenlik konusunda hak eşitliğini sağlamayı ve göçmen işçilerin özellikle doyurucu konut koşullarına sahip olmalarını gözetmeyi» yükümlenmişlerdi. Ayrıca, işsizlik durumunda, «göçmen işçilerin, başka uygun iş bulma olanaklarından yerli işçilerle eşit olarak yararlanması» gerektiği belirtilmişti.

Helsinki Konferansı sırasında, Federal Almanya Başbakanı Helmut Schmidt şöyle konuşmuştu: «Bundan böyle, siyaset adamlarının değeri, burada kâğıt üstünde kararlaştırdığımız ilkeleri hayata geçirmek için harcayacakları güçle ölçülecektir.» Schmidt, 35 devletin «bir senet; sözleri davranışa geçirme seneti imzaladıklarını» eklemişti.

Federal Alman hükümeti, Helsinki Konferansındaki ilkelere taban tabana karşıt kararlar aldı ve uyguluyor. Federal Alman hükümeti açıkça yabancı işçi düşmanı bir siyaset izliyor. Bir süre önce alınan önlemelere göre :

— İşsizlere yeni iş bulmada Alman işçilerine öncelik tanınıyor,

— Ülkede kalmaya devam eden işsiz yabancılar daha az ücretli işlere — o da bulunursa — yerleştiriliyorlar,

— Federal İş Bulma Bürosunun gösterdiği iki işi kabul etmeyen işsiz yabancıların işsizlik tazminatları kesiliyor.

Ekonomik Kalkınma Bakanı Egon Bahr, 500 bin yabancı işçinin F. Almanya'yı terkettiğini görmekten memnunluk duyacağını söyledi. Maliye Bakanı Hans Apel ise, 1 milyon göçmen işçiyi ülkelerine göndermek amacında olduklarını belirtmekten çekinmedi. İşte uluslararası tekelci sermayenin iktidardaki sözcüleri Helsinki kararlarını böyle uyguluyorlar (!). Her davranışları, Helsinki Konferansı karşısında samimiyetsizliklerini ve attıkları imzaların sahteliğini belgeliyor.

MC Iktidarı da bu duruma göz yumuyor. Kapitalist sistemi çalkalayan ekonomik bunalımın yükünün, ilk başta göçmen işçilerin sırtına yıkılmasına çanak tutuyor. Kardeşlerimizin yad ellerde ayırımcılık altında inletilmesine katılıyor.

İŞ VE İŞSİZLİK DURUMU

Sermaye çevreleri, yurt dışına işgücü göçünü uzun yıllar, işsizliği azaltacak bir çözüm yolu olarak gösterdiler durdular. Oysa yurt dışındaki Türkiye emekçilerinin sayısı 1 milyonu aşarken, ülkemizde işsizler ordusunun sayısı, azalmak bir yana, durmadan artmıştır.

1972'de 1 milyon 580 bin olan açık işsiz sayısı, 1975'de 2,5 milyonu aşmıştır.

Demek ki, yurt dışına işgücü göçü işsizliği önleyici bir olgu olmamıştır. İşsizliği yaratan, aşırı kâr kuralına göre üretimi denetleyen tekelci sermaye ve o üretim düzenini koruyan siyasal iktidardan başkaları değildir.

Bugün, göçmen işçilerin de karşılaştıkları en önemli sorun işsizlik sorunudur. Kapitalist sistemin gittikçe derinleşen genel buhranının sonucu olarak, gelişmiş kapitalist ülkelerde de işsizlik görülmemiş düzeylere ulaşmaktadır. Kapitalist ülkelerdeki toplam açık işsiz sayısı 18 milyonu aşmıştır. Tekeller Avrupa'sının 9 Ortak Pazar ülkesinde, işsizliğin yıllık ortalama artış hızı % 52,4 tür. İşsizlerin sayısı Fransa'da 1,5 milyonu, Federal Almanya'da 1,3 milyonu bulmuştur.

Bu ülkelerde işsizliğin ilk kurbanları göçmen emekçiler oluyor. Aşırı kârlarından en ufak bir ödün vermeye yanaşmayan büyük sermaye çevreleri ve onların siyasal temsilcileri, «kemerleri sıkma» siyaseti uyguluyorlar. Bir yandan yerli emekçilerin ücretlerini dondurmaya çalışıyorlar, öte yandan yabancı emekçilerin haklarını iyice kısıtlıyor ve geri gönderiyorlar. Bir türlü hayata geçirilmeyen hak eşitliğini ayaklar altına alıyorlar. Göçmen işçiler tam anlamıyla üvey evlat durumunda, en ayırımcı uygulamalarla karşılaşıyorlar.

Bu bunalım döneminde, «yerli emekçilere öncelik» tanıma gerekçesiyle, yabancı işçi çalıştıran ülkelerin gerici iktidarları işçi sınıfını bölüyorlar. Daha da ileri giderek, göçmen işçilerin işsizlik sigortası hakkından yararlanmalarını çeşitli biçimlerde kısıtlayarak ve engelleyerek, kendi ülkelerine geri dönmeye zorluyorlar.

Irkçı ve yabancı düşmanı görüşler körükleniyor. İşsizliğin nedeni, göçmen işçiler olarak gösteriliyor. Yerli işçiler yabancı işçilere karşı, en ince taktiklerle kışkırtılıyor.

İşsizlik karşısında, çeşitli ülkelerde çeşitli biçimlerde varolan haklardan yabancı emekçilerin de, yerli emekçiler gibi eşit olarak yararlanmasının adı var, kendi yok. Tekeller Avrupa'sının gerici iktidarları ne Helsinki Konferansında attıkları imzaları tanıyorlar, ne de İLO Sözleşmesini uygulamaya yanaşıyorlar.

BATI AVRUPA'DA (*) HANGİ ÜLKEDEN NE KADAR GÖÇMEN İŞÇİ VAR?

	1962		1974	
İtalyan	1.060.000	% 34	1.140.000	% 15
Yugoslav	33.000	% 1	821.000	% 11
Türk	16.000	% 0,5	724.000	% 9
İspanyol	343.000	% 11	599.000	% 8
Portekizli	30.000	% 1	487.000	% 6
Cezayirli	196.000	% 6	423.000	% 5
Yunanlı	73.000	% 2	282.000	% 3
Faslı	24.000	% 0,8	204.000	% 2,5
Finli	—	—	105.000	% 1
Tunuslu	12.000	% 0,4	91.000	% 1
Diğer (**)	1.364.000	% 43	2.294.000	% 37
TOPLAM	3.151.000	% 100	7.800.000	% 100

(Kaynak: Uluslararası Çalışma Örgütü İLO)

(*) F. Almanya, İsviçre, Fransa, Belçika, Hollanda, Avusturya, İsveç, İngiltere, Lüksemburg.

(**) İtalyanlar hariç Avrupa Ekonomik Topluluğu ülkeleri arasında ki iç göç ve İngiltere'ye eski sömürgelerinden gelenler.

Yabancı işçi kullanan Avrupa büyük sermayesi, hiç kuşkusuz tüm göçmen işçileri geri göndermek niyetinde değildir. Yabancı işgücü, bu ülkelerde kapitalist ekonominin vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiş durumda. Fransız patronlarının yayın organı **L'Expansion** dergisinin Haziran 1975 sayısında da bu gerçek ortaya konuyor.

İşsiz kalan göçmen işçilerin, kendi ülkelerine dönmeye zorlanması ve büyük haksızlıktır. Onlar da, yerli emekçiler gibi, çalıştıkları süre içinde vergilerini, sigorta primlerini kesintisizce ödemişlerdir. İşsizlik durumunda geçerli olan haklardan onlar da, yerli emekçiler gibi eşit olarak yararlanmalıdırlar.

İLO Sözleşmesi ve Helsinki Konferansında da belirtilen bu gereklilik, DİSK'in, yurt dışındaki işçilerimizin yararına en acil istemlerinden biridir.

«YASA-DIŞI» GÖÇMEN İŞÇİLER

Bu konuda DİSK'in Stuttgart Konferansına ilettiği rapor aynen şöyle:

«Batı Avrupa ülkelerinin patronları ve yetkilileri yıllarca, göçmen işçilerin yasal ve «yasa-dışı» yollardan kitlesel göçünü desteklediler.

Fransız Başbakanı Georges Pompidu 1963'de, yabancı işçi göçünün, «işgücü pazarında bir rahatlık yarattığını ve toplumsal baskıya karşı bir süpap olduğunu» söylüyordu.

Birkaç yıl sonra, zamanın Çalışma Bakanı M. Jannene, «yasa-dışı» işçi göçünün gerekli olduğu görüşünü ileri sürüyordu.

1969'da Fransa'ya giren yabancı işçi toplamının % 80'i, Ulusal İşçi Göçü Bürosu dışındaki kanallardan geçti.

Bazılarının «vahşi göç» diye nitelendirdiği, bu «bırakın yapsınlar» politikasının kuşkusuz belli amaçları vardı.

Batı Avrupa ülkelerindeki «izinsiz» işçilerin sayısına bakınca, bu «bırakın yapsınlar» politikasının örgütlü bir olay olduğunu ileri sürmekle yanılmış olmayız. (AET ye göre, Batı Avrupa'daki göçmen işçilerin % 10-12 si izinsiz olarak çalıştırılıyor.)

Bu işçiler, göçmen işçiler yedek ordusu içinde ayrı bir yedek işgücü ordusu meydana getiriyorlar.

İçinde bulundukları çalışma, konut ve sağlık koşulları tam bir skandal. Orta ve küçük işletmelerde aşırı sömürüyü yaşıyorlar. Orta ve küçük işletmelerin ayakta durmasına katkıda bulunan bu «bırakın yapsınlar» politikası, büyük sermayenin pek işine gelmiyor. Sorunun bu yönü ve bunalımın derinleşmesiyle büyük bir hızla artan işsizlik, yakın geçmişte alınan «geri gönderme» önlemlerinin kaynağı olmalı. «Geri gönderme» ilkönce «yasa dışı» işçileri etkiliyor. Oysa onlar, ne bunalımdan, ne de işsizlikten sorumlu.

Eğer «yasa-dışı» bir işçi göçü varsa, bu gerici hükümetlerin ayırımcı ve anti-sosyal siyasetleri yüzündendir. Sorumluları onlardır. Yıllarca yabancı işçilerin, ilgili yetkili kanalları dışında kitle halinde gelişlerine onlar izin vermiştir. Ve bundan yararlanan, azami kâr amacıyla, onları kâğıtsız çalıştırmaya devam eden patronlar olmuştur.

Bu hükümetler, «kaçak» işçiler konusunda uzun süre hemen hemen sessiz kalmışlardır. Bugün acil bir sorun olarak görüyorlarsa; tekelci devlet kapitalizminin doğal çelişkileri onları, durmadan büyüyen işsizlikle karşı karşıya getirdiği içindir.

Göç durumları nedeniyle, «yasa-dışı» işçileri kendi ülkelerine geri göndermek daha kolaydır. Bu amaçla çeşitli ülkelerde «kaçak» işçi avları düzenleniyor, en ikiyüzlü yöntemler kullanılıyor.

Öte yandan hükümetler ve işverenler, ırkçı kampanyayı beslemek için bu sorunu daha çok işliyorlar. Türkler, Araplar ve diğer yabancı işçilerin ülkelerini istila ettiğinden söz ediyorlar. «Yasa-dışı» göçü engelleyemediklerini, çünkü «bu yabancıların», «yerli işçilerin ekmeğini yemek için», her zaman sınırları aşmanın yolunu bulduklarını ileri sürüyorlar. Böylece bir yandan da, bunalım ve işsizliğin gerçek nedenlerini saklayabildiklerini sanıyorlar.

Eğer «kaçak» işçiler varsa; işverenler yasa-dışı yollara başvurdukları, onların hükümetleri de buna göz yumduğu için vardır.

«Yasa-dışı» işçi göçüne karşıyız. Çünkü kâğıtsız işçiler köleliğe denk bir aşırı sömürüye maruz bırakılıyorlar. Tüm haklardan yoksunlar.

Bu haksız durumu ortadan kaldırma yolunda alınacak ilk önlem, «kaçak» işçi çalıştıran işverenle-

rin cezalandırılması olmalıdır.

Göçmen işçiler konusundaki yeni İLO Uluslararası Sözleşme metni devletleri, sadece yasa-dışı işçi göçünü düzenleyenleri değil, işverenleri de cezalandırmaya çağırıyor. Hapse kadar varan cezaları öngörüyor.

«Kaçak» yabancı işçilerin sınırdışı edilmesi korkunç bir ayırımcılık ve haksızlıktan başka bir şey değildir.

Biz, hak eşitliğinin fiilen uygulanmasından yanayız. O halde tüm «kaçak» göçmen işçilerin kâğıtlarının yapılmasını, normal işçi statüsüne geçirilmesini talep etmeliyiz. İşverenler yüzünden «kaçak» kaldılar. Ama çalıştılar, veya çalışıyorlar. Zenginliklerin yaratılmasına katıldılar. O halde tüm haklardan onlar da yararlanmalıdırlar.

Batı Avrupa'nın sendikal örgütlerine, bu sorunun temelini göstermek, yasa-dışı işçi göçünün gerçek nedenlerini anlatmak ve yerli işçilerle yabancı işçilerin birliğini sağlamak konusunda büyük görev düşüyor.

Unutulmamalı ki, yabancı işçi alımı durdurulduğu halde, Fransız Peugeot'da olduğu gibi, bazı büyük şirketler göçmen işçi getirmeye devam ediyorlar.»

GÖÇMEN İŞÇİLERİN SOSYAL GÜVENLİK SORUNLARI

26 Mart 1970 tarihli, Fransız patronlarının **L'Usine Nouvelle** adlı yayın organında şu cümlelere rastlıyoruz:

«Yabancı işçi alımı, işçi gönderen ülkelerde sağlanan yetişme ve eğitim masraflarının kazanç hanemize yazılması ve ülkemiz masraflarının daha iyi dengelenmesi ölçüsünde yararlıdır. **Genç olan göçmen işçilerden kesilen ödenekler çoğunlukla, onlara verilen ödentilerden daha fazla oluyor.»**

Bu görüş sadece Fransız patronlarına özgü değildir. Batı Avrupa patronlarının genel görüşüdür. Sermaye yanlısı hükümetler de, bu görüşü uygulamaya koyma görevini üstlenmişlerdir.

Sosyal güvenlik sorunları hakkında DİSK'in, Stuttgart Konferansına sunduğu raporun bazı bölümleri şöyledir :

«Göçmen işçiler, çalıştıkları ülkelerde, Sosyal Sigortaya kayıtlı olma ve primler açısından, yerli işçilerle aynı yükümlülükleri paylaşmalarına rağmen, fiili ve yasal ayırımlara uğramaktadırlar.

Bunlar, göçmen işçilerin yaşadığı aşırı sömürünün, toplumsal haklar konusundaki uzantılarıdır.

Birçok ülkede bir yandan yabancı işçilerin ailelerini getirmelerine karşı engeller çıkartılırken, öte yandan ülkelerinde bıraktıkları çocuklarının hakları yeniyor. Çocuk yardımları ülkeden ülkeye değişiyor.

Durumu düzeltmek bir yana, Federal Almanya Hükümeti, çocukları kendi ülkelerinde oturan göçmen işçilerin aile yardımlarını geçen yıl azaltarak eşitsizliği daha da arttırdı.

Diğer Sosyal Güvenlik konularında ve sosyal haklarda da göçmen işçiler adaletsizliğe uğruyorlar.

Süre sınırlamaları ve ülke ayırımı yapılması, ayırımları besleyen iki gerekçeyi meydana getiriyor.

Örneğin Fransa'da, Fransız topraklarını terkeden sigortalılara sağlık ve aile yardımları ödenmiyor. İş kazasına uğrayanlar, emekli olanlar da, Fransa'da ayrıldıkları takdirde haklarından yararlanamıyorlar.

İş kazası sonucu kolu kesilen ve ülkesine dönen bir Türk işçisinin acıklı durumu hala belleğimizdedir. Bu işçinin eline sadece üç kez, o da az miktarda yardım parası geçti.

İhtiyarlık sigortası konusunda, değişik mevzuatlara bağlı değişik hesaplamalar yüzünden genel bir eşitsizlik söz konusudur. Bazı ülkelerde, ek ihtiyarlık sigortaları, yabancı işçileri açıkça kapsamlarına alamıyorlar. İşçi alan ve işçi gönderen ülkelerin ilgili kuruluşları arasında, hakların transferi,

YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLERİMİZİN GÖNDERDİKLERİ DÖVİZ MİKTARI

Yıllar	Giden İşçi	Ardarda	Döviz miktarı	Kişi başına düşen TL.
1963	43.000	43.000		
1964	66.216	109.216	114.596.000,—	1040,06
1965	51.520	160.736	976.946.376,—	6077,82
1966	34.410	195.146	1.614.681.110,—	8274,00
1967	8.947	204.093	1.294.107.444,—	6340,74
1968	43.204	247.297	1.502.981.354,—	6077,54
1969	103.975	351.272	1.968.904.794,—	5605,04
1970	129.575	480.847	3.276.249.336,—	7949,06
1971	88.442	569.289	6.599.185.978,—	11591,86
1972	85.229	654.518	10.362.879.716,—	15832,74
1973	135.820	790.338	16.567.600.000,—	20862,76

(Kaynak : İİBK Yayınlarından No. 111, s. 62)

eğer hiç öngörülmemişse, çoğunlukla kötü örgütlenmiş bulunuyor.

Göçmen işçiler için gerçek bir eşitlik, ülke ve ailenin oturduğu yer farkı gözetilmeksizin, sosyal haklar alanında varolan tüm ayırımların ortadan kaldırılmasını içerir. İş kazasına uğramış, iş hastalığı geçirmiş, sakat kalmış, emekli olmuş göçmen işçilere veya onların yerine hak sahibi olan yakınlarına, ülkelerine döndüklerinde aile yardımları ve tüm sosyal ödentileri verilmelidir.

Kendi ülkelerine dönen ve emekli olan göçmen işçiler ihtiyarlık sigortası haklarından son derece sınırlı olarak yararlanabiliyorlar. Bu haksızlık genellikle, işçi alan ülkelerde varolan farklı ihtiyarlık sigortası mevzuatına dayanıyor. Fransa'da emeklilik yaşı, erkekler için, 65, kadınlar için 60. Federal Almanya'da erkekler için 63, kadınlar için 60. Türkiye'de Sosyal Sigorta Yasası, emeklilik maaşına hak kazanmak için 4 yol öngörüyor:

1 — Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş ve sigortalılık süresine S.S.K.'ya 5000 günlük prim ödemiş olmak veya,

2 — Yaş sınırı olmaksızın, 25 yıldan beri sigortalı ve en az 5000 günlük prim ödemiş olmak veya,

3 — Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurması, sigortalılık süresinin en az 15 yıl olması ve her yıl için, ortalama olarak en az 120 günlük prim ödemiş olması veya,

4 — Erken yaşlanma koşullarına göre.

Türkiye'de 15. Federal Almanya'da 10 yıl çalışıp 50 yaşına varan bir Türk işçisi, Türk S.S.K.'sına göre emeklilik hakkını elde ediyor. S.S.K.'nın bağlayacağı maaş, tabiî Türkiye'deki 15 yıllık çalışma süresi üstünden hesaplanacaktır. Federal Alman Sigortasından hakkını ancak 13 yıl sonra, yani orada emeklilik yaşı olan 63 yaşına geldiğinde alabilecektir.

İşte böylece, Türk işçilerinin milyonlarca liralık hakkı, Federal Alman Sosyal Sigortası kasasına kalıyor.

Bazı durumlarda, Türkiye'ye kesin dönüş yapan işçiye, Federal Almanya'da kesilen primlerinin geri verilmesi öngörülüyor. Ancak bu konuda da kısıtlamalar ve güçlüklerin varlığı meydanda.

Bu ayırım ve haksızlıklara son vermek için, işçi alan ve işçi gönderen ülkelerin Sosyal Sigortaları, birbirlerini tamamlayıcı biçimde çalışmalıdırlar. Hakların transferi daha geniş olarak gerçekleştirilmelidir.

Uluslararası Sözleşme ile ilgili raporumuzda belirttiğimiz gibi, işsizlik yardımları konusunda, söz konusu Sözleşmenin 8. maddesinin uygulanması günümüzün acil istemidir.

Çünkü göçmen işçiler işsizlik sigortasından tam anlamıyla yararlanamamakta, Batı Avrupa hükümet ve işverenleri bu durumdan, göçmen işçileri geri gönderme yolunda yararlanmayı, kemerleri sıkma siyasetinin bir parçası olarak görmektedirler.

Diğer önemli bir gözlem ise, A.E.T. ülkelerinden gelen işçilerle, öteki göçmen işçiler arasına sokulan ayırımdır. Her türlü bölücülük yaratılarak, yerli ve yabancı işçilerin, hak eşitliği için birlikte verdikleri mücadele kösteklenmek istenmektedir.

Sosyal güvenlik ve sosyal haklar sorunları genellikle, işçi alan işçi gönderen ülke hükümetleri arasında yapılan anlaşmalarla düzenleniyor.

Bu anlaşmaların yeniden gözden geçirilmesi bugün acil bir zorunluluk haline gelmiştir.

Sosyal Güvenlik anlaşmaları yeniden ele alınmalı, hak eşitliğini gerçekten ve fiilen sağlayıcı yönde değiştirilmelidir.

Sosyal Güvenlik anlaşmalarının yeniden düzenlenmesinde, işçi alan ve işçi gönderen ülkelerin sendikal örgütleri söz sahibi olmalıdırlar.»

SORUNLARIN ÇÖZÜMÜ : HAK EŞİTLİĞİNİN SAĞLANMASI

Göçmen işçilere karşı güdülen ayırımcılık' nedeniyle ortaya çıkan sorunların tek çözüm yolu, yerli ve yabancı emekçilerin hak eşitliğinin, her ülkede sözde değil uygulamada sağlanmasıdır. Bu doğrultuda iki önemli dayanak noktası var:

1 — Göçmen işçilerle ilgili İLO uluslararası sözleşmesi,

2 — Helsinki Konferansında, işgücü göçüyle ilgili olarak onaylanan maddeler.

Yerli ve yabancı emekçilerin hak eşitliğini sağlama yolunda ileri sürülebilecek somut istemlerle, bu sözleşme ve maddelerin tümüyle hayata geçirilmesi istemi birlikte savunulmalıdır.

Hak eşitliği doğrultusunda önemli acil istemlerimizden biri de, işgücü ve sosyal güvenlik anlaşmalarının yeniden ele alınmasıdrr. Ancak anlaşmalarla yapılacak değişikliklerde, işçi alan ve işçi gönderen ülkelerin sendikal örgütleri söz ve karar sahibi olmalıdırlar.

Hak eşitliğinin yolu işçi alan ve işçi gönderen ülke sendikalarının daha sıkı bir işbirliğine dayanan, daha güçlü bir birlik, dayanışma ve ortak mücadeleden geçmektedir.

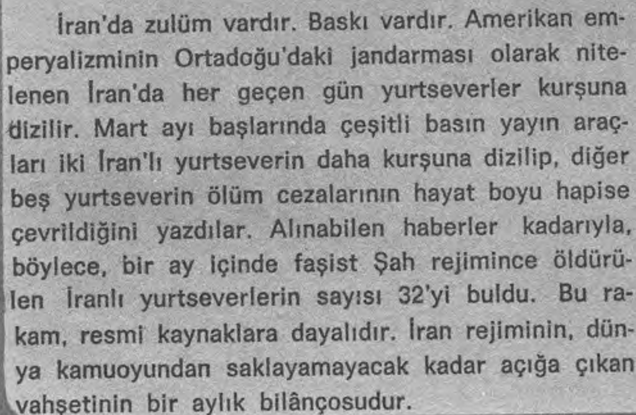
HANGİ ÜLKEDE NE KADAR TÜRK İŞÇİSİ VAR?
1961-1974 Toplamı

Ülkeler	Erkek	Kadın	Toplam	Bütüne oranı (%)
F. Almanya	510.500	138.651	649.151	% 80.0
Fransa	55.667	240	55.907	% 6.9
Avusturya	32.393	4.547	36.940	% 4.6
Hollanda	24.666	183	24.849	% 3.1
Belçika	15.817	32	15.849	% 1.9
İsviçre	6.360	970	7.330	% 0.9
Avustralya	4.881	805	5.686	% 0.7
İngiltere	2.019	144	2.163	% 0.3
Diğer	12.198	135	12.333	% 1.5
Toplam	664.501	145.707	810.208	% 99.9

(Kaynak : İş ve İşçi Bulma Kurumu).

iran

EMPERYALİZMİN ORTA DOĞU'DA Kİ JANDARMASI

İran'da zulüm vardır. Baskı vardır. Amerikan emperyalizminin Ortadoğu'daki jandarması olarak nitelenen İran'da her geçen gün yurtseverler kurşuna dizilir. Mart ayı başlarında çeşitli basın yayın araçları iki İran'lı yurtseverin daha kurşuna dizilip, diğer beş yurtseverin ölüm cezalarının hayat boyu hapise çevrildiğini yazdılar. Alınabilen haberler kadarıyla, böylece, bir ay içinde faşist Şah rejimince öldürülen İranlı yurtseverlerin sayısı 32'yi buldu. Bu rakam, resmi kaynaklara dayalıdır. İran rejiminin, dünya kamuoyundan saklayamayacak kadar açığa çıkan vahşetinin bir aylık bilânçosudur.

Yalnız bu kadar da değil!

«Siyasi suçluların genç olanları yaşlanmalı, yaşlı olanların ise sadece cesetleri dışarı çıkabilmeli...» (İran Genel Kurmay Başkanlığı).

Günümüzde İran zindanlarında ve işkence yuvalarında kırk-elli bin dolayında siyasi suçlunun bulunduğu, dünya kamuoyunun bilgisindedir. Binlerce siyasi tutuklu, tutukevlerinde ve özel işkence köşklerinde dar pencereli, az ışıklı, soğuk ve rutubetli odalarda, yatak ve battaniyenin bile lüks olduğu hücrelerde bulunuyorlar. Yazın sıcağına, kışın soğuğuna, ağır işkencelere direne direne yaşamlarını sürdürüyorlar. Tutukluların yakınlarıyla konuşmalarına izin verilmiyor. Hatta bir çok tutuklu ailesi evlâtlarının nerede tutulduğunu, niçin ve ne kadar ceza yediğini dahi bilmiyorlar. Bunlar, Türkiye'de, İngiltere'de, Fransa ve daha başka ülkelerde, yüzleri maskeli olarak basın toplantısı yapabilen İranlı öğrencilerin yabancı ülkelerde çalışan İranlıların açıklamaları... Bir ayda 32 yurtseverin, anti-faşistin öldürülmesi ile oluşan tabloya, onbinlerce siyasi tutuklunun insanlık dışı uygulamalar altında olmaları da eklenmeli...

Dünya petrol üretiminin % 11,4'ünü elinde tutarak, dünyanın 3 üncü büyük petrol üreticisi olan İran'ın 1974 de petrolden elde ettiği gelir 23 milyar dolardır. Oysa petrol kaynakları işletim hakkı yabancı petrol şirketlerinin elindedir. Öte yandan ziraata elverişli binlerce dönüm toprak, bir avuç büyük toprak ağası ve tarım kapitalistinin elinde toplanmıştır. İran nüfusunun % 70'ini oluşturan köylülük, ya ırgat olarak toprak ağasına köle olmakta ya da yığınsal olarak kentlere göç etmektedir. Kitlesel işsizlik, böylelikle daha da büyümektedir.

Yabancı sermaye için, ideal ülkeler arasında ön-

de gelen İran'da ABD ve Batı Alman sermayesi baş sırayı alıyorlar. 1972-73 mali yılı verilerine göre İran'a 17.5 milyon dolarlık yabancı sermaye yatırımı yapılmışken, bu rakam 1973-74 yılında 140 milyon dolara çıkmıştır. Gözlemciler İran ile özellikle F. Almanya arasındaki ekonomik işbirliğinin gittikçe arttığını belirtiyorlar. Gelecek 5 yıl için 10 milyar marklık (yaklaşık 55 milyar TL.) yatırım planlanıyor. Alman sermayesinin yardımıyla yapılan tesis ve kuruluşların belli başlıları ise şöyledir: 3 milyar 250 milyon markla İran körfezinde petrol rafinerisi, **B. Alman Klocknek Werke, Mannesmann, Korf Stahlı, Salgzgitter firmaları tarafından** Bender Abbas'da 2 milyar marka çıkacak olan Çelik tesisleri; F. Almanya **Hoechst** Kimya fabrikalarının yardımıyla İran körfezinde 1,5 milyar markla kurulmakta olan Petro-Kimya Kompleksi.

ABD ile imzalanan anlaşmalar içinde ise 15 milyar dolarlık gübre, petro-kimya, elektronik sanayi tesisleri bulunuyor.

Fransız Renault ve Citroen ise bir otomobil fabrikası kuracak. Ayrıca dış yardımla üç yeni rafineri, iki nükleer santral, özel bir çelik kompleksi kurulması planlanıyor.

Tüm bu yatırımlar, İran'daki dışa bağlı çarpık kapitalizmi geliştiriyor ve ulusal sanayiin kurulmasını engelliyor. Aynı anda ucuz işgücü ülkesi İran'da emperyalist tekellerin ve yerli işbirlikçilerinin kârlarını dev boyutlara ulaştırıyor. Bu kârların garantisini ise İran işçi sınıfına ve emekçi halkına dayatılan ağır baskı ve terör koşulları sağlıyor.

Şah'ın mutlak hakimiyeti, 1953 de Musaddık'ın yenilgiye uğraması ile başlamıştır. Bu tarihten itibaren tüm **iktidarı** kendi elinde toplamaya çalışan Şah, bugün ülkeyi, yalnız partisi ve hükümeti yoluyla değil, ordu, mahkemeler, ve CIA ile ilişkisi güçlü olan istihbarat ve emniyet teşkilâtı SAVAK aracılığıyla yönetebilmektedir.

Ülkedeki demokratik direnişi kırmada büyük rol oynayan istihbarat ve emniyet teşkilâtı SAVAK'da 70 bini aşkın eğitim görmüş personelin çalıştığı biliniyor. 1976 bütçesinden emrine 22 milyar 400 milyon ayrılan SAVAK, ülkedeki tüm demokratları, yurtseverleri izliyor, işkence evlerini yönetiyor. Amerikan İstihbarat Teşkilâtı CIA, İran'daki operasyonlarını SAVAK'la işbirliği içinde yürütüyor. Ayrıca Çağlayangil'in de açıkladığı gibi CIA, SAVAK, Türkiye Milli İstihbarat Teşkilâtı (MİT) ve İsrail İstihbarat Teşkilâtı birlikte çalışıyorlar.

Şah rejimi, petrol gelirlerinin büyük bir kısmını silahlanmaya ayırıyor. Ülkedeki yerli işbirlikçi sermaye ve büyük toprak ağalarının temsilcisi Şah rejimi, elde edilen yüksek petrol gelirleriyle uluslararası tekellerle birleşme yolunda yürüyor. Son 4 yıl içinde 13 milyon dolarlık modern silâhlar satın alındı. Batı Alman Krupp tekelinin hisselerinin % 25'i ve Pan Am'ın % 15'lik hisseleri bugün Şah'ın elindedir. Öte yandan Şah, uluslararası petrol tröstü BP (British Petrol) ün % 20 hissesine de taliptir. Böylelikle Şah, İran halkına ait olan yüksek petrol gelirlerini uluslararası tekellere peşkeş çekmekte ve tekellerin bunalımlarının hafiflemesine yardım etmektedir.

Uluslararası silâh tekellerine yatırılan milyarlar ile elde edilen silahlar, içerde, İran halkının sömürü ve baskı koşullarından kurtulmak için giriştiği mücadeleyi önlemek, rejimi yerli işbirlikçiler ve emperyalizm için yaşatmak için, dışarıda ise Basra Körfezinin, Hint Okyanusunun, Arap ülkelerinin iplerini elinde tutup ABD emperyalizminin emrine vermek için kullanılıyor. İran'daki Şah rejimi, Arap halklarının ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin bastırılmasında, gerici, işbirlikçi rejimlere yardımcı olmaktadır. Umman'da, Dofar eyaletinde bağımsızlık için savaşan ilerici güçlere karşı, Şah, Umman'ın gerici Sultanı Kabus'a helikopter ve savaş uçaklarıyla teçhizatlandırılmış 4500 İran askeri yollamıştır.

İran'daki Şah rejimi, Ortadoğu'da emperyalizmin bekçiliği rolünü üstlenmiş olarak, doğusundaki Afganistan da dahil olmak üzere tüm Ortadoğu'daki ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketleri açısından bir tehlike teşkil ediyor.

Öte yandan, İran'daki emperyalizmin güdümündeki bu rejimin tüm ağır baskı ve faşist vahşetine rağmen, İran halkının emperyalizme ve faşizme karşı direnişi sürüyor. Yalnızca bir ayda 32 yurtseverin kurşuna dizilmesi, onbinlerin işkence altında tutulması, bunun canlı, yaşayan kanıtlarıdır. Tahran Azımayış fabrikasında, Tekstil Merkezi Şahi'de, Elektrik şirketinde binlerce işçi ölümü göze alarak greve gidiyorlar, sömürü ve baskı düzenini protesto ediyorlar. Köylüler ağa baskısına ve yoksulluğa karşı adeta isyan halindeler... Öğrenciler Üniversitelerde faşist baskılara karşı direniş içindeler.

Ve İran, İran'daki çağ dışı rejim, ve İran'daki bu çağdışılığı sürdüren yönetim, Türkiye halkına ısrarla ters tanıtılmaya devam ediyor. Hatta başta ABD olmak üzere emperyalizmin Orta-Doğu'daki çıkarları uğruna bu çağdışı yönetimin propagandası yapılıyor.

İran'ın Ortadoğu'daki konumunu doğru değerlendirmek, Türkiye, İran ve Irak sınır bölgelerindeki karmaşık durumu da tarihsel gelişimi içinde doğru rotaya oturtabilmek açısından önem taşımaktadır. Ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketlerinin aralarındaki sağlam ve kardeşçe dayanışmanın önemi, böylesi bir tehlike karşısında daha bir açığa çıkıyor.

iş-ekmek-barış ve toplumsal ilerleme savaşında sendikalar

ARAP SENDİKALARI ORTAK MÜCADELESİ GELİŞİYOR !..

24-28 Mart 1976 tarihleri arasında, Arap Sendikaları Uluslararası Konfederasyonu (ASUK)nın 6. Genel Kurulu, Mısır'ın İskenderiye kentinde toplandı.

Arap Sendikaları Uluslararası Konfederasyonu'nun 20 yıllık bir geçmişi var. ASUK, kurulduğu günden bu yana hızla gelişerek, tüm Arap ülkelerindeki sendikal örgütleri çatısı altında toplamış.

ASUK, Arap Sendikalarını, ortak hedefler etrafında ortak eylemde birleştiren başarılı bir örgüt. ASUK'ya bağlı sendikalar, emekçilerin ekonomik istemleri yanında, emperyalizmin Orta-Doğu'daki oyunlarına karşı bağımsızlık mücadelesinde birleşiyorlar.

Arap Sendikaları Uluslararası Konfederasyonu (ASUK) başta petrol olmak üzere ulusal zenginliklere sahip çıkma, Amerikan emperyalizmi ve İsrail siyonizminin saldırganlığını püskürtme yolunda mücadele veriyor. Filistin Arap halkının ulusal kurtuluş hareketini savunuyor.

ASUK, 6. Genel Kuruluna tüm dünyadan 40'ın üstünde sendikal örgüt konuk olarak katıldı. Genel Kurul'da DİSK'i, Genel Başkan Vekili Rıza GÜVEN temsil etti. Rıza GÜVEN, DİSK adına yaptığı konuşmada şöyle dedi.

«Değerli Arkadaşlar;

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları (DİSK) adına 6. Genel Kurulumuzu **selamlar, çağrınıza teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.**

Arap Sendikaları Uluslararası Konfederasyonu (ASUK)'nın 5. Genel Konferansından bu yana dünyanın çehresi değişmeye devam etti.

Kapitalist - emperyalist sistemin genel buhranı görülmemiş boyutlara varan işsizlik ve enflasyonu peşinde sürükleyerek hızla derinleşirken, **dünya bağımsızlık, barış, demokrasi ve toplumsal ilerleme güçleri** önemli zaferler elde ettiler.

Vietnam, Laos ve Kamboçya Amerikan emperyalizminin boyunduruğundan sıyrıldı. Portekiz'de faşist rejim yıkıldı. **Mozambik, Gine Bissau, Yeşil Kap adaları** hazırlıkları artık sömürgeci baskı altında değiller. **Yunan** faşist albaylar cuntası yok artık. **Angola** halkı bağımsızlığını gerici güçlerden kopardı aldı.

İspanya'da halk güçlerinin özgürlük mücadelesi ilerliyor. Pinoşhe'nin kanlı cuntası, dünya kamuoyu tarafından her gün biraz daha tecrit ediliyor.

Helsinki Konferansı ,dünya barışı ve barış içinde birarada yaşama yolunda uluslararası yumuşamaya katkı oldu.

Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) nün, Filistin Arap halkının tek ve

**DİSK,
Ortadoğuda Barış, Demokrasi, Toplumsal İlerleme ve Bağımsızlıkçı güçlerle dayanışmasını haykırıyor.**

DİSK, Yeni-sömürgeciliğe, tekellere ve büyük petrol şirketlerine karşı, petrol zenginliklerini ülkelerinin kalkınması ve toplumsal ilelreme yolunda kullanmak, dünyada yeni ekonomik ilişkilerin kurulmasını sağlamak için Arap sendikal örgütlerinin yürüttükleri mücadelelere desteğini verir.

yasal temsilcisi olarak dünyaca tanınması, Filistin Emekçileri Genel Federasyonu'nun Uluslararası Çalışma Örgütü'ne gözlemci olarak kabul edilmesi büyük başarıdır.

Ancak emperyalist ve siyonist saldırı Orta-Doğu'yu tehdide devam ediyor.

Değerli yurtsever **Maaruf Saad**'ın öldürülmesiyle gericiliğin **Lübnan**'da kışkırttığı çatışmalar bunu gösteriyor. DİSK olarak; Filistin Devrimine, Lübnan halkının ve ülkesinin birliğine karşı, emperyalizmin desteklediği gericilerin ve Falanjist Partisi faşistlerinin giriştiği kıyım ve saldırıları mahkum ediyoruz.

Orta-Doğu'da adaletli ve sürekli bir barışın; İsrail ordularının işgal ettikleri Arap topraklarından çekilmesi, **Filistin Arap halkının kendi kaderini tayin,** anavatan topraklarına dönüş ve ulusal ve demokratik bir Devlet kurma yasal haklarının tanınmasıyla sağlanabileceğini ileri süren DİSK, Arap halkları ve emekçilerinin mücadelesiyle dayanışma içindedir.

Bu ortak anti-emperyalist mücadelede, İngiliz Emperyalizmi ve İran Ordularının, **Umman Halkına** karşı yaptıkları silahlı müdahale ve saldırıları şiddetle kınıyor; Umman Halkının ulusal kurtuluş kavgasını destekliyoruz.

Uluslararası büyük sermayenin yeni sömürgeci oyunlarını bozmak, sömürgeciliği ortadan kaldırmak için, **Batı Sahrası** halkının kendi kaderini özgürce kendinin saptaması gerektiğine inanıyoruz.

Birçok Arap ülkesini **Kıbrıs** sorunu yakından ilgilendiriyor. Kıbrıs'ın, emperyalist güçlerin bir saldırı merkezi olmaması, adada barış ve bağımsızlığın sağlanması, için etkin dayanışmamıza her zamankinden daha çok gerek vardır.

DİSK, yeni - sömürgeciliği, tekellere ve büyük petrol şirketlerine karşı, petrol zenginliklerini, ülkelerinin kalkınması ve toplumsal ilerleme yolunda kullanmak, dünyada yeni ekonomik ilişkilerin kurulmasını sağlamak için Arap sendikal örgütlerinin yürüttükleri mücadelelere desteğini verir.

Bildiğiniz gibi Türkiye bağımsızlığını 1923'de elde etti. Ancak bugün ülkeye, uluslararası büyük sermayeyle sıkı bir işbirliğinde olan **bir avuç tekelci** kapitalist egemendir.

Amerika ve NATO askerî üslerinin topraklarımız üstündeki varlığı ulusal bağımsızlığımızı çiğnemektedir.

Şimdi, «Milliyetçi Cephe» adı altında kapitalizm, faşizm ve ırkçılığı biraraya toplayan bir iktidar **toplumsal ve ulusal çıkarlara karşı,** sermaye güçlerinin hizmetinde bir siyaset izlemektedir.

1971'de olduğu gibi, faşist saldırı ve kışkırtmalarla şiddet havası estirilmeye çalışılmakta, açık bir baskı düzeni getirilmek istenmektedir.

Zaten sınırlı olan sendikal hak ve özgürlükler düzenli ve sürekli olarak çiğnenmektedir.

Türkiye emekçilerinin demokratik sınıf ve kitle sendikal merkezi DİSK iki cephede zorlu bir savaş yürütmektedir: **sermayeye ve gerileyen sınıf uzlaşmacılığına** karşı.

İşsizliğe ve hayat pahalılığına karşı, özgürlüklerin genişletilmesi için, ekonomik ve demokratik taleplerimiz, yüz binlerce emekçiyi DİSK çatısı altında toplamakta, işçi sınıfının sendikal birliği gerçekleşmektedir.

Yıllardır, gerici güçler, DİSK'in **uluslararası ilişkilerini** geliştirmesini engellemeye çalıştılar.

Fakat DİSK, bugün de olduğu gibi her zaman **uluslararası işçi dayanışmasının bilincinde** idi.

ASUK'un bu Genel Kurulunun, emekçilerin daha iyi yaşamı, sendikal özgürlükler için, bağımsızlık, barış, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde, Arap sendikal örgütleriyle ilişkilerimizi, ASUK ile işbirliğimizi güçlendirmeye fırsat olacağına inanıyorum.

YAŞASIN ARAP SENDİKALARI ULUSLARARASI KONFEDERASYONU'NUN 6. GENEL KURULU
YAŞASIN ARAP VE TÜRK EMEKÇİLERİNİN DAYANIŞMASI
YAŞASIN ULUSLARARASI İŞÇİ DAYANIŞMASI.

KAPİTALİZMİN BUHRANINDAN GÖRÜNTÜLER

Öğrenim kredilerinin kısıtlanmasını protesto etmek üzere Fransız sendikalarının düzenlediği ortak eylem. Honover (Batı Almanya)'da birçok okulun kapatılmasını protesto eden öğretmen ve öğrenci aileleri..

Barselona'da bir gösteri: Fotoğrafta bir kısmı görülen onbinlerce ilerici, özgürlük, af, Katolonya için 1932'nin özerklik yönetmeliğinin tanınmasını istiyorlar. Mutlu bir gelecek için mücadele bayrağı yükseltiliyor.

Sömürü düzeninin bunalımları derinleşiyor ve emekçiler sömürüsüz ve savaşsız bir dünyanın ancak kendi iktidarlarında gerçekleşebileceğinin bilinci içinde, eylemlerini yükseltiyorlar.

Bazı demiryolu hatlarının kapatılmasını protesto etmek için Londra'da düzenlenen bir gösteri...

... Otomobil sanayinin millileştirilmesi için...

... İşyerlerinin kapatılmasına karşı

... İşsizliğe karşı

sömürü düzeninin getirdiği

Pahallılık, Baskı ve Zulüm!

İTALYA

CGIL-CISL-UIL Konfederasyonlarına üye metalürji örgütlerinin birleşik Federasyonu'nun verdiği bilgilere göre, metalürji iş kolunda işsizlik tehlikesi hızla büyümektedir. Bunalım içinde bulunan veya kapanma durumunda olan işyerlerinin delgelerini biraraya getiren bir toplantıda, 132.000 emekçinin çalıştığı 170 işyeri üretimi kesin olarak durdurma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

170 işyerinin, 90 bin işçiyi kapsayan 120'si bunalımın en yoğun olduğu «Midi» bölgesidir.

Buhrandan en çok etkilenen sanayi sektörleri metalürji ile otomobil, elektromekanik ve elektroniktir.

İSPANYA

DSF Sekreterliği, İspanya İçişleri Bakanı Manuel Fraga Iribarna'ye çektiği telgrafta şöyle demektedir:

«Dünya Sendikalar Federasyonu, 29 Mart Pazartesi günü Marcelino CAMACHO'nun ve başka işçi önderleriyle demokratların tutuklanması ve hapsedilmesini nefretle protesto eder.

Frankocu rejimin işçi düşmanı ve anti-demokratik siyasetini izleyen bugünkü hükümetin baskıcı davranışları tüm ülkelerin sendikaları ve emekçilerinin tepkisini çekmektedir.

Baskıya karşı özgürlükler için İspanyol halkı ve emekçilerinin mücadelesiyle tam bir dayanışma içinde olan DSF Marcelino Camacho ve tutuklanan diğer demokratların derhal serbest bırakılmasını, siyasal ve sendikal tutuklulara af, sendikal ve demokratik hak ve özgürlüklerin yerleştirilmesini talep eder.»

MEKSİKA

Otomobil emekçileri hayat pahalılığını protesto ediyor.

Sanayinin önemli sektörlerinde yapılan grevlerle, Meksiko İşçi hareketi, Şubat ayından bu yana, hayat pahalılığını protesto ediyor. «Diesel Nacional» adlı bir devlet otomobil şirketinde çalışan 7500 emekçinin, ücretlerin % 40 arttırılması için başlattıkları genel grev bu protesto gösterilerinin bir parçası olarak devam ediyor.

URUGUAY

Gelen haberlere göre Uruguay'da yurtsever ve demokratik güçlere karşı girişilen baskı devam etmektedir. Son aylarda, 600'ü aşkın aydın, sendikal örgütlerin ve siyasal partilerin yöneticileri ve militanları tutuklandı. Uruguay hükümetinin de onayladığı Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 87 ve 98 nolu hükümleri çiğnendi. Sendika lokalleri tahrip edildi ya da tutuklananların sorguya çekilip işkence edildiği hapishanelere dönüştürüldü. Uruguay İşçi Sendikaları Konfederasyonu (CNT)'nin başkan Vekili Vladimir Turiansky'nin; Uluslararası Metal İşçileri Sendikaları Birliği'nin başkan vekili Rosario Piětraroianın; sendikacı önderler Humberto Rodriguez, Julio Quinteros, Alberto Altesor'un; Lâtin Amerikalı tanınmış bilim adamı José Massera'nın ve daha birçok demokratın sağlık durumları gittikçe kötüleşiyor. Bu durum, Uruguay'da en temel insan hakların, demokratik ve sendikal özgürlüklerin açıkça çiğnendiğini kanıtlamaktadır.

Her şeye karşın, Uruguay emekçileri baskıya karşı CNT'nin ve tüm sendikaların serbestçe çalışmasını, sendikacı önder ve militanların serbest bırakılmasını, terörün son bulması ve ülkede demokratik ve sendikal özgürlüklerin tanınması için kararlı bir mücadele vermektedirler.

Türkiye işçi sınıfı adına DİSK bu haklı mücadelenin yanındadır.

İspanya'da faşizmin böyle süprüldüğü günler gelecektir.

8 MAYIS | FAŞİZMİN EZİLİŞİ

8 Mayıs 1945. Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı faşist Almanya'nın bozgunu ile sona erdi. Ağustos 1932'de Hitler şöyle diyordu: «Gerçek Almanya, Almanya Avrupa olduktan sonra doğacaktır. Bizim istediğimiz Avrupa ve sömürgeleridir. Bizim ülkemiz Avrupa'dır» (1). «Yaratıcı bir aklı olmayan slav ırkının, bir bölümü yokedilecek, bir başka bölümü de tarım işlerinde çalışarak köle veya yarı köle haline getirileceklerdir.» (2) İki cümleyle Hitler faşizminin (nazizm) ve İkinci Dünya Savaşı'nın özü burada saklıdır.

Avrupa ve sömürgelerini almak. Yani bu kıtanın doğal, ekonomik zenginliklerini ele geçirerek emperyalist tekellerin Alman imparatorluğunu kurmak. Bunu gerçekleştirmek için modern, güçlü, disiplinli ve saldırgan bir ordu kurmak, silâhlanmak gerekmektedir. 3 Mayıs 1935 yılında Hitler'e sunulan bir raporda şunları okumak mümkündür: «Kitlesel silâhlanma programının hızlı bir şekilde gerçekleşmesi, Alman siyasetinin temel sorunudur. O halde her şey bu amaca hizmet etmelidir.» (3) «Yağ ve toptan birini tercih etmek gerekir.» (4) 1939'a dek silâhlanmamaya harcanan miktar 90 milyar marktır. (5)

Alman devletinin finans-kapitale bağlılığı, nazizm döneminin ekonomik yapısının belirgin özelliğidir. Böylece, silâh-savaş ekonomisi dev Alman tekellerinin kârını görülmedik ölçülerde arttırmıştır. (6) 2 Ağustos 1934'de başbakan Hitler Cumhurbaşkanlığı görevini de ele geçirmiştir. Daha başbakanlığının ilk dönemlerinde savaş hazırlıklarına başlamış ve tekellerin artan egemenliğine, savaşa karşı mücadele eden tüm siyasal partileri 4 Temmuz 1933 tarihli bir yasayla kapatarak, tek parti dönemini açmıştır.

Irkçı ve faşist Almanya, Avrupa'yı ele geçirme hazırlıklarını son süratle tamamlarken 24 Haziran 1939'da senatör Truman (7) New York Times gazetesine verdiği demeçte şunları söylüyordu: «Almanya'nın kazanmaya başladığını görürsek, Rusya'ya şayet şans Rusya tarafına geçerse Almanya'ya yardım etmeliyiz, Böylece her iki taraf da en fazla kaybın olması sağlanacaktır.» Bu sözlerin altında yatan gerçek son derece açıktır. Birincisi: ABD, sosyalizmin zafer ve etkinlik kazanmasına karşı Almanya'yı desteklemekte, İkincisi: ABD, kendi emperyalist tekellerinin egemenliğini sağlamak için, Alman emperyalizminin genişlemesine karşı Sovyetler'in yanında yer almayı zorunlu görmüştür. İşte bu siyaset, İkinci Dünya Savaşının temelde emperyalist bir savaş olduğunu ortaya koymuştur.

Savaşın ikinci niteliği, savaş süresinde halkların dünya çapında ittifak kurarak, ulusal kurtuluş, demokrasi ve toplumsal ilerleme için birlikte mücadele etmesidir.

Bu bilinçlenme, özellikle kendi hükümetlerinin Hitler saldırganlığına karşı tavizkâr ve hatta işbirlikçi bir çizgi izlemesiyle gerçekleşmiştir. Örneğin ; Norveç, Danimarka, Hollanda, Belçika, Fransa 1941'in Mayıs, Haziran aylarında, yani çok kısa bir süre içinde Alman işgalci orduları tarafından işgal edilmiştir. Fransız büyük burjuvazisinin hükümeti Hitler'le yaptığı anlaşmada, Fransa'yı ekonomik ve askeri gücüyle Almanya'-

ya teslim etmiştir. «Pek çok subay, demokratik rejime karşı müthiş bir kin beslerken, Hitlerci ve Mussolinici faşizm için büyük bir hayranlık duyuyordu.» (8) Bu anlaşmayla, Fransız hükümeti, tüm yetkilileri Alman askeri yetkilileriyle işbirliğine çağırıyordu. Alman yağması Fransa'ya 659 milyar franka malolmuştur. «Fransız ekonomik gücünün önemli bir bölümü, silâh sanayinin tümü Alman ihtiyaçlarını karşılamak için kullanıldı.» (9) İşgal altındaki diğer ülkelerde de durum bundan değişik değildi.

Kendi ülkesine ihanet eden bu ülkelerin kapitalist tekellerinin kârı artarken, geniş emekçi kitleler açlığa, yokluğa, işsizliğe itiliyor, Alman işgaline karşı savaşanlar kurşuna diziliyordu.

İşte, tüm bunların sonucu olarak başta işçi sınıfı ve onun örgütleri olmak üzere, halklar ikili bir mücadelenin içindeydiler. Bir yandan, Alman işgaline karşı ulusal kurtuluş için; aynı anda da burjuvazinin ve yerli faşistlerin ihanetine karşı demokrasi ve toplumsal ilerleme için savaşıyorlardı.

Bu arada, 1941'in 22 Haziran sabahı Alman orduları Sovyet topraklarına girdiler. Batılı ülkelerin büyük çoğunluğu, güçlü bir direniş göstermeden ele geçmişti. Şimdi sıra, «Yahudiler gibi, aşağı bir ırk olan Slavları» ve sosyalizmi yoketmeye gelmişti. Alman ordularının kısa bir süre içinde Moskova'yı kuşatması, ABD ve diğer batılı ülkeleri, harekete geçirdi.

O ana dek ABD'nin siyaseti çok açıktı: ABD, uzun sürecek bir savaşın hem Almanya'nın askeri ve ekonomik gücünü kuracağını, hem de Sovyetler Birliği'nin alabildiğine yıpranacağını ve sosyalizmin yenileceğini düşünüyordu. Böylece, ABD, bir yandan Avrupa'da kesin bir egemenlik kuracak, aynı anda da sosyalizmi bir tek ülkeye hapsedecekti. Fakat, önce Moskova'nın kısa sürede kuşatılması, daha sonra da Sovyet ordularının karşı hücuma geçmesi ABD nin bu emperyalist siyasetini bozdu ve üstünlüğü anti-faşist güçlere kazandırdı.

Eylül ayında, Moskova'da, SSCB, ABD ve İngiltere Hitler faşizmini imha edecek anlaşmayı imzaladı. Alman «yenilmezliği» ilk yarasını Moskova'da aldı. Altı buçuk ay süren Stalingrad kuşatması Alman ordularının bozgunuyla sona erdi. (10) Bu muharebe, o güne dek «tarafsız» kalan ülkeleri müttefikler safına ittiği, saldırgan faşizmin yenilebileceğini gösterdiği ve hücum üstünlüğünü müttefiklere kazandırdığı için savaşın dönüm noktası oldu. Halkların anti-faşist ittifakını geliştirdi ve güçlendirdi.

Yenilgisi hızlandıkça, Alman faşizminin barbarlığı ve saldırganlığı arttı. Irkçı Alman faşizminin bir başka cellatbaşısı ve Hitler'in sağ kolu Goering, Ekim 1941'de şöyle diyordu: **«Bu yıl (1943) 20 milyon Rus açlıktan ölecektir. Belki böylesi daha iyi, bazı milletler yok edilmelidir»** (11). 1940-1942 arasında Varşova'da 200.000 kişi açlıktan ve hastalıktan öldü. 1941'in başında kurulan toplama kampları ve kitlesel imha odalarında, 1 Aralık 1943'e kadar 3 milyon insan katledildi. Öldürülenler fırınlarda yakıldılar. Polonyalı 3,5 milyon Yahudi'den 3 milyonu imha edildi. Sonuç olarak: II. Emperyalist savaşa 61 devlet katıldı.

Dolaysız savaş harcamaları 1380 milyar dolara ulaşmıştır. Birinci emperyalist savaşta bu rakam 208 milyar dolardı. 1939-1945 savaşı, emperyalist Almanya'ya 445 milyar marka, savaş öncesi hazırlıklarıysa 90 milyar marka mâl olmuştur. «Bunlar sosyal ve ekonomik gelişimin elinden alınan korkunç tutarlardır.» (15)

Sadece Avrupa'da 40 milyon insan öldü, 35 milyon kişi yaralandı. Tek başına Sovyetler Birliği 20 milyon vatandaşını yitirdi. Savaşın Sovyetler'e yıkımı 679 milyar ruble olarak hesaplanmaktadır.

8 Mayıs 1945 tarihinde savaş anti-faşist güçlerin zaferiyle sonuçlandı. Halkların haklı savaşı saldırgan ve ırkçı faşizmi yenilgiye uğrattı. Sosyalizm, tek bir ülke sınırlarını aşarak, bir dünya sistemi oldu. Şimdi sıra insanlık canilerinin, savaş suçlularının cezalandırılmasına gelmişti. 20 Kasım 1945'de uluslararası Nuremberg mahkemesi kuruldu. Amacı, Almanya'yı nazilerden temizlemek ve canileri cezalandırmaktı. Örgüt olarak, sadece gestapo, SS birlikleri ve S.A. savaş canisi olarak ilân edildi. Fakat, Alman Kurmay Heyeti, Hitler hükümeti bunlar arasına alınmadı. Hitler faşizminin maddi temeli, ekonomik desteği tekelci kapitalistler unutuldu. (12) Bir örnek verelim: 12 yıl hapisle cezalandırılan Ünlü Alfred Krupp von Bohler, 30 ay sonra serbest bırakıldı. Amerikan yetkilileri Krupp'a bütün maddi varlığını geri verdi. Sadece bir kaç yıl sonra, bakanlar ve hatta ilk Federal Almanya Cumhurbaşkanı Krupp ailesinin Hügel'deki villasındaki balolara katılmaya başladılar. Bu durumu, büyük sanayici I.G. Farben'in yargılanmasında Amerikalı yargıç Taylor şöyle açıklıyordu: «En büyük savaş canileri bu suçlulardır. Eğer bu suçlular cezalandırılmazsa, Hitler'den çok daha büyük bir tehlike olacaklardır.»

Alman emperyalist tekellerinin egemenliğindeki Hitler Avrupa'sına karşı savaşa giren ABD, savaştan sonra tutumunu değiştirdi. Amacı, kendi tekellerinin Batı Avrupa'daki egemenliğini sağlamak ve askeri gücünü yerleştirmekti. 1945'lerde Amerikan kumandanlığı siyasal sorumlusu olan R. Murphy bu gerçeği şöyle itiraf ediyordu: «Nazileri cezalandırmakla, toplumsal devrim gerçekleştirmeyi düşünmüyoruz. Amerikanın ideali, özel mülkiyeti ortadan kaldırmak değildir.» ABD, silâhlanmayı, savaşı ve Hitler'i (nazizmi) besleyen, destekleyen Alman finans-kapitaliyle yeniden işbirliğine girdi. Hedef, 1— Amerika'nın denetiminde Federal Almanya'yı kurup, kapitalizmi geliştirmek ve Almanya'yı, ABD'nin Avrupa'daki vurucu gücü haline getirmek; 2— Bir sistem haline gelen sosyalizme kar-

Asılan bir Sovyet partizanı. 1941'in Eylül ayında KİER'de 48 saat içinde 33 bin Sovyet vatandaşı kurşuna dizildi. Yandaki diğer resim, böylesi insanlık dışı olan faşizmin resim sanatından bir örneği gösteriyor.

şı saldırmak ve sosyalizmin gelişmesini engellemekti.

Sadece 1945 yılında Almanya'daki Amerikan yatırımları 1 milyar dolar civarındaydı. Nazi finans-kapitalistlerinin Nuremberg mahkemesinde yargılanmasını engelleyen Amerikalılar, Hitlercilerle işbirliği yapıyorlardı. «Ekonominin başında, Frowein, Poensgen ve Dr. Vogel gibi yıllanmış gericiler bulunuyor. Bir von DER, bir Hugenberg, yine eski yerlerindeler ve SS subaylarını işe alıyorlar» (13). «Ekonomiden anlayan adamlara ihtiyacımız var. Eğer, 12 yıllık Hitler döneminde çok para kazandı diye, bir adamı kenara itersek, yeteneği ve deneyi olan herkesi saf dışı etmek gerekir» diyen Amerikalı general Clay, böylece Hitler-in baş desteği Alman tekelci sermayesiyle işbirliğini savunuyordu. Bu işbirliğinin ideolojik ortaklığı da sosyalizme düşmanlıktı. Amerikan devlet sekreteri Dean Acheson Marşal plânını açıklarken şöyle diyordu (8 Mayıs 1947): «ABD, Avrupa ve Asya'nın iki büyük atölyesini (Almanya ve Japonya) inşa etmek için tüm gücünü harcamalıdır.» Ve nihayet 4 Haziran 1948 günü ABD, İngiltere, Fransa, Hollanda, Belçika ve Danimarka, «Marşal yardımın» dan yararlanacak ayrı bir Alman devletinin temelini atan Londra anlaşmasını imzaladılar. Bu devletlerin askeri sözcüleri, doğu ve batının birleşmesini sağlayacak bir referandumun yapılmasını ve tüm Almanya'yı kapsayan çeşitli kurumların oluşturulmasını engellediler. Örneğin, Clay'ın bir yardımcısı 15 Ocak 1948'de gizli bir raporda şunları yazıyordu: «Batı bölgesiyle Sovyet bölgesindeki (14) sendikalar arası ilişkilere set çekmeye hazır olmalıyız.. Almanya'nın bölünmesinin sorumluluğunu yüklenmeden, sendikaların birleşmesini engellemek gerekiyor». Emperyalist devletler, Batı Almanya'yı ekonomik, siyasal ve kısa bir süre sonra da askeri düzeyde kendi sistemlerine ve cephelerine katmak üzere Federal Almanya'yı kurdular. Buna karşılık, doğu bölgesinde halk kongresi, hazırladığı Anayasa'yı halkın eleştirisine sundu. Daha sonra yapılan genel seçimler sonucuna göre oluşan meclis 30 Mayıs 1949 günü Anayasayı onayladı. 7 Ekim tarihinde de Alman Demokratik Cumhuriyeti kuruldu.

2 — Emperyalist evren savaşının sonuçları

Emperyalist Alman tekellerinin beslediği faşist Alman orduları yenilmiş ve Hitler'in sözcülüğünü yaptığı Alman finans oligarşisinin Avrupası gerçekleşmemişti. Ancak, savaşa sonradan katılan ABD, özellikle Fransa ve İngiltere'yi yedeğine alarak, kendi denetiminde yeni bir militarist ve saldırgan Almanya kurmak üzere Alman sermayesiyle işbirliğine girdi. Ekonomik yönden Batı Avrupa'da egemenlik kuran ABD emperyalizmi, NATO'yu kurarak yeniden silâhlanan Batı Almanya'yı bir sistem haline gelen sosyalizme karşı vurucu bir güç olarak kullandı. «NATO'nun yardımıyla, Avrupa'nın kalbinde savaşın cadı kazanı olan Batı Almanya Emperyalizmi, tekrar hortlamış ve güçlenmiştir. İçinde Yeni-Nazizmin ve Militarizmin gittikçe güç kazandığı Batı Alman Cumhuriyeti emperyalist çevreleri, bir misilleme programıyla, İkinci Dünya Savaşının sonuçlarını düzeltmeğe ve bir dizi Avrupa ülkesinin sınırlarını değiştirmeye can atmaktadır. Özellikle ilk Alman işçi-köylü devleti olan Demokratik Alman Cumhuriyeti'ne

Belsen'deki Auschwitz ölüm kampının bekçileri, cellatları ve kurbanlarının bir kısmı. — «Alman halkını bu insanlık dışı yaratıklardan kurtarmak gerekiyor... Bu kanı, bu üstün ırkı çoğaltmak zorundayız; yoksa, dünyaya egemen olamayız.» (Himmeler'in Metz'deki söylevinden). 1942 Aralığında, toplama kampındaki 136.000 kişiden 70.000'i bir iki ay içinde ölüyor. Polonya'da Belzec, Treblinka ve Sobibor bölgelerindeki üç ölüm kampında ise günde ortalama 60.000 kişi öldürülüyordu.

yönelen bu politika, Avrupa'nın tüm halklarının güvenini olduğu kadar dünya barışını da tehdit etmektedir.» (16) Bu olguyu bir rakamla somutlayalım: «1969 yılı içinde, Batı Almanya'da toplam 3153,4 milyon mark tutarındaki bilimsel araştırma fonunun, yaklaşık olarak yüzde 31'i askeri araştırmalara ayrılmıştır. Bilim için öngörülen yatırım ve çalışmaların yüzde 11,7'si ise, uzay çalışmalarına kaydırılmıştır.» Savaştan sonra konan uluslararası yasaklara rağmen Batı Almanya, 1965 sonuna dek silâhlanma için tam 220 milyar mark harcamıştır.

İkinci emperyalist evren savaşı sona ereli 31 yıl oldu. Bu süre içinde, dünya barış güçleri önemli kazanımlar elde etti. Sosyalizmin her yönden güçlü bir sistem olarak varlığı yeni bir Batı Alman saldırganlığına set çekerken, Amerikan emperyalizminin yeni bir dünya savaşı provokasyonunu önledi. Ancak, emperyalizmin savaş yanlısı ve zorba niteliği devam ediyor. Sadece 1949'dan 1967'e dek yapılan NATO silâhlanma harcamaları 1200 milyar dolardır. Emperyalizm, 1900'dan 1953'e dek çeşitli maddesel kaynakları harcayarak, insanlığa 4000 milyar dolar zarar vermiştir.

İkinci dünya savaşının, herhalde en önemli sonucu siyasal güçler dengesini dünya çapında değiştirmiş olmasıdır. Bugün dünya halklarının üçte biri sömürü ve baskıdan kurtulmuştur. 1919'da dünya yüzölçümünün yüzde 72'sini ve dünya nüfusunun yüzde 69'undan fazlasını sömürge ve bağımlı ülkeler oluşturmaktaydı. Bugün ise, son sömürgelerin yüzölçümü yüzde 4'ten, sömürge nüfusu ise yüzde 1,1'den daha azdır. 1945'den sonra dünya siyasal güçler dengesindeki emperyalizm aleyhine olan değişim hızlanmış ve siyasal bağımsızlığa sahip ülkeler, ekonomik kurtuluşları için büyük bir mücadele vermektedirler. Son 9 yılı kapsamasa da aşağıdaki tablo, bu gelişimi rakamlarla göstermektedir.

	1939	
	% **alan**	**nüfus**
Sosyalist ülkeler	17	8
Sömürge alanları	31	33
	1967	
	% **alan**	**nüfus**
Sosyalist ülkeler	26	33
Sömürge alanları	3	1

---

(1) Hitler m'a dit, Herman Rauschning, s. 43

(2) a.g.e. s. 145
(3) Dr. Schacht, 1932 yılından itibaren Hitlerci, Reichsbank Başkanı, daha sonra iktisat bakanı.
(4) Goering
(5) 1961 yılında 300 milyon frank tutan bu miktar Fransa gibi bir ülkenin bütçesinin 4 katıdır.
(6) Şirketlerin kâr artışı şöyle olmuştur:
1933'de 6.6 milyar mark, 1936'da 12.2 milyar mark, 1938'de 15 milyar mark.
(7) 1946 yılında Amerikan Cumhurbaşkanı olmuştur.
(8) Jean Zay, Souvenirs et Solitude, Paris 1946.
(9) Hemmen, Ateşkes anlaşması Komisyonu'nun malî yetkilisi (P. Aroult'un «France sous l'occoupation» adlı yapıtından alındı.)
(10) «Bu, Alman ordusunun tarihteki en büyük bozgunu oldu» (W. Goerlits, 1950)
(11) Eylül 1941'de Kiev'de, 48 saat içinde 33.000, Riga'da 27.000, Sovyet Yahudisi kurşuna dizildi.
(12) Hitler iktidarı ele geçirme plânını Ocak 1933'de banker Baron von Schroeder'in villasında yapmıştı. SS örgütünün kumandanı olan Himules'in yakın dostu von Schroeder mahkemede, sadece 3 ay göz hapsi ve 1500 mark cezasına çarptırıldı.
(13) S.E.D.'nin kuruluş kongresinde (Nisan 1946) Max Reimann'ın konuşması
(14) Hitler orduları yenilince, Almanya ABD, İngiltere, Fransa ve Sovyetler Birliği'nin denetiminde dört bölgeye ayrıldı...
(15) Emperyalizm üzerine temel kurslar, Konuk Yayınları, s. 125
(16) a.g.e. s. 92
(17) a.g.e. s. 125

Ayın Yorumu

Dergimizin Mart ayında yayınladığımız «Ayın Yorumu» montaj hatası nedeniyle karışmıştır. Bu sayımızda düzeltiyor, okurlarımızdan özür diliyoruz.

Sömürü ve kâr esasına dayalı olan kapitalist ekonomiler, ardı arkası kesilmeyen bunalımların altında çırpınıyorlar. Bir memlekette ekonomik durum bozuk ise toplumsal ve siyasal alanda da bunun etkisi görülür. Bunalım, toplum yaşamının bütününü kaplar.

İşçi sınıfı örgütleri, ilerici bilim adamları söz konusu bunalımları, kapitalist ekonomilerin iflah olmaz illetlerinin bir sonucu olarak niteliyorlar. Giderilemiyeceğini kanıtlıyorlar. Toplumsal yaşamı allak bullak eden, geniş emekçi yığınların sırtını duvara iyice yaslayan bu durumun, **sömürü ve kâr** düzeninden ileri geldiği ortaya seriliyor.

Kapitalist ekonomilerdeki bu düşüş ve sarsıntılar yığınsal bir işsizlik doğuruyor. Sömürü ve kâr düzeni, üretim güçlerini geliştiremiyor, bu bir yana, olandan da yararlanamıyor. Burjuva ekonomik rapor ve plânlarının en çetin sayfaları «istihdam» sorunu ile ilgili olanlarıdır.

Bütün gelişmiş **kapitalist** ekonomileri içeren ve ILO tarafından yapılan bir araştırma, 1969'da 6 milyon 500 bin olan **kayıtlı** işsiz sayısının, 1971 yılında 10 milyona, 1973'te ise 11 milyona ulaştığını açıklamaktadır. Bugün ABD dahil tüm gelişmiş kapitalist ülkelerde işsiz sayısı 18 milyonu bulmuştur. Birleşmiş Milletler'ce yapılan ve saldırgan NATO çevrelerince de doğrulanan bir diğer açıklama da, yukarıdaki verileri onaylıyor. Sadece Ortak Pazar'ın dokuz ülkesinde yıllık ortalama işsizlik artış oranı yüzde 52,4'tür.

İşsizlik ve yoksulluk böyle yaygın iken, enflasyon işçi sınıfının mücadelesi sonucunda iş ücretlerinde sağlanabilen cüzî (nispi-görece) zamları da çarçabuk yutuyor. Emperyalist ve yerli tekeller üretim fazlasının ve döviz-finans güçlüklerinin doğurduğu bunalımların bütün yükünü emekçileri sırtına aktarmaya çalışıyorlar. 1975 yılına ait ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nce (ILO) yapılan araştırmalar, kapitalist ekonomilerin tepesi üzerinde çalan tehlike çanlarının şiddetini yükselttiğini gösteriyor: Enflasyon oranı Türkiye'de % 35, Amerika B.D.'nde % 7.5, Kanada'da % 10 ve İngiltere'de % 25 olmuştur.

Sömürüye dayalı düzenlerin geniş emekçi yığınlara dayattığı, zorladığı bu bozuk yaşama karşı, tepkiler de yükseliyor. Toplumsal ilerlemenin öncüsü ve dinamosu olan işçi sınıfının grev mücadelesinin ve diğer yığınsal çıkışlarının artması da bundan ileri geliyor.

Tablo'da görülen grev hareketi ile işçiler, tekellerin doymak bilmez bencilliğiyle, ve onların hükümetlerinin «işçi ücretlerini dondurma» politikalarıyla boğuşa boğuşa bileniyorlar, tecrübe sahibi oluyorlar. Büyük sermayenin ve onun egemenlik organlarının düşmanca davranış ve baskılarına uğrayan binlerce grevci, her türlü politikadan uzak olsalar bile, artık emperyalist sistemin gerici özü üzerinde ciddiyetle düşünmeye başlıyorlar.

İşte, kapitalist ülkelerde işçi sınıfının mücadele azmiyle dolup taşmasının, geniş emekçi yığınlarının daha kesin eylemlere yönelmesinin ve sosyalizm fikirlerinin gitgide daha büyük ölçüde yayılmasının nedenleri, böyle somuttur.

Kapitalist - emperyalist ülkelerde gittikçe sıklaşan ve ağırlaşan ekonomik (ve toplumsal) bunalımlar, ülkemizde kendini daha sert gösteriyor. Yüksek enflasyon oranı, işsizliğin 2,5 milyona ulaşması, dış ticaret açığının rekor düzeye erişmesi, halkımızın yaşamını - moralini derinden etkiliyor. Birbiri peşisıra gelen zamlar ile işbirlikçi - tekelci sermayenin kârları alabildiğine artıyor. Bütçede silahlanmaya ayrılan büyük paylar (1976 MC bütçesinin üçte biri) ile ülkemizin ve geniş emekçi yığınların hayati ihtiyaçları geri plânlara atılmıştır.

DİSK Genel Başkanı **K. TÜRKLER** ve DİSK Genel Sekreteri **İ. GÜZELCE**'nin defalarca belirttikleri gibi, faşist tırmanışın ve sis dumanları ardında yaratılan karışık ortamın temelinde, egemen çevrelerin ülkeyi yönetmedeki beceriksizlikleri yalan ve baskı ile sürdürmeye çalıştıkları halka düşman bir ekonomi-politikası yatıyor. Ekonomik bunalım ile faşist biçimli uygulamalar arasında böyle bir ilişki vardır.

Ekonomik göstergeler, önümüzde uzayıp giden zaman içinde, ülkemizi daha zor günlerin beklediğini gösteriyor. Bu çetin koşulların kendiliğinden bir iktidar değişimi yartamayacağı ortadadır. Kaldı ki, uluslararası tekellere bağlananlar ve bu bağımlılığı pekiştirenler, faşist tırmanışa hız veriyorlar. Günümüzde ilân edilmemiş sıkıyönetim uygulanıyor.

Sömürü ve kâr düzenlerinin yarattığı böylesi bunalımlardan kurtulmak, bir iktidar değişimini zorunlu kılıyor. Bunun gerçekleşmesi ise önce işçi sınıfının, tüm emekçi kitlelerin ve tüm ilerici güçlerin örgütlülük derecesine ve birliğine bağlıdır.

DİSK, demokratik hak ve özgürlüklerin korunması ve genişletilmesi ile ulusal bağımsızlık ve egemenliğimizin yeniden kazanılması için demokrasi mücadelesinde üzerine düşen görevleri başarmaya çalışacaktır. İlerici güçler arasındaki söyleşinin olumlu ilerlemeler kaydetmesi için somut adımlar atacaktır.

Ne var ki, içinde bulunduğumuz koşullarda bu görevlerin üstesinden gelmemiz, en başta saflarımız arasındaki birliğin pekişmesini zorunlu kılıyor. Ülke çapında etkin ve saygın bir yer tutan Konfederasyonumuza karşı girişilen gizli kapaklı her türden sinsi oyunları açığa çıkarmak, bu bozguncuları teşhir etmek ve bunlarla amansız bir mücadeleye girişmek her üyemizin en önemli görevi ve örgütsel disiplin gereğidir.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde 1969-1973 yıllarında resmen kayıtlı işsizler (BİN KİŞİ OLARAK)

YIL	Bütün gelişmiş kapitalist ülkelerde (Milyon kişi)	ABD	Büyük Britanya	Batı Almanya	Fransa	İtalya	Japonya	Kanada
1969...	6,5 ...	2.831...	566......	179...	223...	663...	512....	382
1970...	7.9 ...	4.088...	602......	149...	262...	616...	491....	495
1971...	10,0...	4.993...	776......	185...	337...	613...	547....	552
1972...	10,5...	4.840...	855......	247...	380...	701...	584....	562
1973...	11,0...	4.435...	720......	408...	423...	818...	543....	561

Kaynak: Uluslararası Çalışma Örgütü verileri (1974)

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİNDEN

mart

TÜRKİYE BARIŞ VE ÖZGÜRLÜK KOMİTESİ (TBÖK)

Eski adı ABÖK olan Türkiye Barış ve Özgürlük Komitesi (TBÖK) Frankfurt'da Alman Sendikalar Binasında «12 Mart Muhturasından 5 yıl sonra Türkiye» adlı basın toplantısı düzenledi.

Alman, Türk Gazeteciler tarafından izlenen toplantıda Türkiye'nin 12 Mart 1971'de içinde bulunduğu koşullar anlatıldı.

TÜM MEMURLAR BİRLEŞME VE DAYANIŞMA DERNEĞİ (TÜM-DER)

Tüm Memurlar Birleşme ve Dayanışma Derneği Birleşme ve Dayanışma gecesi düzenledi.

Geceyi bir konuşma ile açan TÜM-DER Genel Başkanı konuşmasında şu konulara yer verdi.

«Örgütümüz ülke çapında 85 şube ve 25 bini aşkın üye sayısına ulaşmıştır. Türkiye çapında daha geniş birlik, daha güçlü dayanışma yolunda ilerliyoruz. Mücadelemiz, yıllardır gasp edilmiş ekonomik, demokratik, politik haklarımızı kazanmak içindir. Mücadelemiz işçi sınıfı öncülüğünde yürütülen, sömürüye son verme mücadelesidir.»

«Burjuvazinin sözcüsü olan gerici MC iktidarı eliyle emekçilerin ekonomik ve sosyal haklarını gaspederek bunalımına çözüm getirmek amacındadır. Katsayının 9 da dondurulması, ücret artışının sınırlandırılması, zamlar bunun içindir. MC'nin İktidarda olduğu dönemde 50 devrimci öldürülmüş 1600 ilerici yakalanmış, 1500'ü aşkın devrimci hapislere atılmış, 6000 ilerici kıyım ve sürgünlerle sindirilmeye çalışılmıştır. Bunalımın çözümünü faşizmde gören sermaye sınıfı demokratik özgürlükler için verilen mücadeleyi kan ve terörle bastırmaya çalışmaktadır.»

ÇALIŞMA BAKANLIĞI İŞ MÜFETTİŞLERİ DERNEĞİ (İM-DER)

Çalışma Bakanlığı İş Müfettişleri Derneği Genel Başkanı Ahmet EROL basına yaptığı açıklamada MC'nin Çalışma Bakanı'nın ve bu bakanlığın yasa, tüzük ve yönetmelik dışı atamalı memurlarının iş müfettişleri üzerindeki baskı ve yıldırma girişimlerinin devam ettiğini belirtti.

Çalışma Bakanlığının, iş müfettişlerini Bölge Çalışma Müdürlerinin vesayetine ve emirlerine vermesine, İş Teftiş Tüzüğü tasarısına ve Sınav Yönetmeliğinin 20. maddesinin (a), (b) fıkralarında yapılan ve yürürlüğe giren değişikliğe karşı çıkan bildiride şöyle denilmektedir.

«Anayasamızın sosyal hukuk devleti ilkesine, 5690 sayılı yasaya ve iş hayatını düzenleyen tüzük ve yönetmeliklere özünde ters olan bu yönetmelik değişikliğinin yürürlükten kaldırılması yolunda her türlü yasal hakkımızı mutlak kullanacağız..! Vereceğimiz yasal mücadelemizde toplumumuzun demokratikleşmesini arzulayan ve bu yolda her türlü çabayı göstermekten kaçınmayan tüm demokrat kişi ve kuruluşların katkılarını bekliyoruz.»

TÜM ÖĞRETMENLER BİRLEŞME ve DAYANIŞMA DERNEĞİ (TÖB-DER)

Öğretmenlere odenen iş güçlüğü riskinden vergi kesilmemesini ve iş güçlüğü riskinin net 1000 TL. ye çıkarılmasını isteyen TÖB-DER Genel Merkezi kamuoyuna ve basına yayınladığı bildiride Eğitim Enstitüleri ve bazı meslek okullarının merkezi sistem dışında bırakılmasını, Öğretmen okullarının 128. kuruluş yıldönümünde jandarma zoruyla tören yap tırılmasını kınadı. Yayınlanan bildirinin bu konuyu kapsayan kısmında özet olarak şoyle denilmektedir.

«Öğretmen Okullarının 128. kuruluş yıldönümü faşist kadrolarca doldurulan öğretmen okullarında faşist gösteriler biçiminde kutlanmış, öğrenciler bu törenlere jandarma zoruyla getirilmiş, törenler süresince okullar jandarma ve polis kordonu altında tutulmuşdur. Bu gün öğretmen okullarının ve eğitim enstitülerinin büyük çoğunluğu eli silahlı faşist zorbaların işgali altındadır.

Bu okullarda öğrencilerin can güvenliği yoktur. Binlerce öğrenci bu yüzden okulu terketmek zorunda bırakılmıştır. Bu kurumlarda faşizme kitle tabanı yaratmak ve faşist kurumlaşmaya eleman yetiştirmek için çalışılmaktadır. Irkçı faşist bir particiğin ideolojisi ders olarak okutulmaktadır. Kuruluşunun 128. yıldönümünde öğretmen okullarındaki, eğitim enstitülerindeki baskıları ve faşizazyonu şiddetle protesto ediyoruz.»

TÜM TEKNİK ELEMANLAR DERNEĞİ (TÜTED)

Kısa adı TÜTED olan Tüm Teknik Elemanlar Derneği İstanbul Şubesi «Özel Kesimde Çalışan Teknik Elemanların Sendikal Haklarını Kullanmaları» konulu bir panel düzenledi.

Tüm Teknik Elemanlar Derneği İstanbul Şubesi Başkanı Kemal DAYSAL'ın yönettiği panelde konuşmacılar tarihsel gelişimi içinde kapitalist toplumda teknik eleman kesiminin göstermiş olduğu değişim ve gelişim açısından görüşlerini açıklayarak teknik elemanların, doğru sendikalaşma biçiminin çalıştıkları işkolunda mevcut işçi sendikalarında örgütlenmek olduğunu vurguladılar.

TMMOB, TÖB-DER, TÜM-DER, TIB, AYÖD, TÜTED, TÜS-DER, TÜMAS, ANKARA TABİP ODASI

On demokratik kuruluş tarafından düzenlenen «Faşist Baskıları ve Kıyımları Protesto Mitingi ve Yürüyüşü» Ankara'da 50 bini aşkın kişinin katılmasıyla yapıldı.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği, Tüm Memurlar Birleşme ve Dayanışma Derneği, Tüm İktisatçılar Birliği, Ankara Yüksek Öğrenim Derneği, Tüm Teknik Elemanlar Derneği, Tüm Sağlık Personeli Dernegi, Tüm Öğretim Üyeleri Derneği, Tüm Asistanlar Derneği ve Ankara Tabip Odasının ortaklaşa düzenlediği miting ve yürüyüşün tüm yasal işlemlerinin tamamlanmasına rağmen engellenmek istenmesi on örgüt tarafından düzenlenen bir basın toplantısıyla protesto edildi ve kamuoyuna duyuruldu.

İLERİCİ GENÇLER DERNEĞİ (İGD)

İşçilerin, köylülerin, öğrenci gençliğin ve ilerici yurtsever aydınların üzerinde sürdürülen faşist baskıların giderek yoğunlaşması üzerine basına ve kamuoyuna bir açıklama da bulunan İlerici Gencler Derneği Genel Başkanı başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm halkımızın mücadelesi faşizme geçit vermeyecektir dedi.

Yayınlanan bildiride özet olarak şöyle denilmektedir.

«Emperyalist - Kapitalist sistem hergün gerilemekte, hergün yeni bir mevzi kaybetmektedir. Dünya sosyalist sistemi ve ulusal kurtuluş savaşı veren ülke halkları saldırgan emperyalizmi hergün biraz daha çökertmektedir. Kapitalist sistem Vietnam, Kamboçya, Laos ve Angola'da büyük darbeler yemiştir. Kapitalist sistemin içinde bulunduğu bu iflah olmaz bunalım ülkemizde yansımaktadır.

Özgürlüğün, barışın düşmanı MC iktidarı faşist saldırıları sağ-sol çatışması gibi göstererek kitlelerin dikkatini başka yöne çekerek hırsız talan düzenlerini sürdürmeye çalışmaktadırlar.

Ve böylece faşizmi tezgahlamaya çalışmaktadırlar.

Demokrasi, Bağımsızlık, Barış ve Toplumsal İlerleme mücadelesinden yana güçler işçi sınıfının devrimci öncülüğünde MC'den döktüğü kanların hesabını soracaktır.»

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİNDEN

nisan

İLERİCİ KADINLAR DERNEĞİ (İKD)

Dünya işçi sınıfının ve emekçilerin birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ı kutlama törenine katılma kararı alan İlerici Kadınlar Derneği Yönetim Kurulu basına ve kamuoyuna yaptığı açıklamada tüm kadınları 1 MAYIS'da tüm işçiler ve emekçilerle birlikte faşizme ve emperyalizme karşı, eşitlik, ilerleme, barış için birlikte yürümeye çağırdı.

İlerici Kadınlar Derneği'nin açıklaması özet olarak şöyledir «Yer yüzünde hertürlü eşitsizliği ortadan kaldıracak tek devrimci güç işçi sınıfı olduğu için, kapitalist toplumda ezilen ve eşitlik için mücadele veren kadınların yeri de işçi sınıfının yanındadır Bu yüzden başta emekçi kadınlar olmak üzere tüm kadınlara sesleniyoruz.

— EŞİT İŞE EŞİT ÜCRET,
— HER İŞYERİNDE KREŞ, HER MAHALLEDE ÇOCUK BAHÇESİ,
— İŞSİZLİK VE PAHALILIĞA SON,
— SOSYAL KONUTLAR,
— ÇOCUKLARIMIZA CAN GÜVENLİĞİ,
— SAVAŞSIZ VE SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA,
— EKONOMİK VE SOSYAL EŞİTLİK İÇİN VERDİĞİMİZ SAVAŞIMA BU BÜYÜK GÜNDE BİR KEZ DAHA BİLİNÇLİ OLARAK SAHİP ÇIKMAK İÇİN 1 MAYIS'A KATILALIM!

TÜM TEKNİK ELEMANLAR DERNEĞİ (TÜTED)

Yapılan açıklamaya göre üçyüz'e yakın teknik elemanın katılmasıyla yapılan TÜTED İstanbul Şubesinin 2. Olağan Genel Kurulunda seçilen Yönetim Kurulu kendi arasında görev bölümünü şu şekilde yaptı; Başkan Kemal DAYSAL, sekreter üye Ersin Kaya, Sayman üye Hüseyin Doğan, üye Yavuz Bayülken, üye Karabey Kalkan.

Tüm Teknik Elemanlar Derneği İstanbul Şubesi 2. Olağan Genel Kurulu kamuoyuna yaptığı açıklamada; «Faşizmin azgınlaştığı, faşist saldırganların güpegündüz ilericileri ve yurtseverleri katlettiği, bataklığa saplanan ülke ekonomisinin, işsizlik ve enflasyonla emekçi sınıf ve tabakalara zor günler yaşıttığı, çarpık, ilkel ve dışa bağımlı sanayi yapımızın tekelci sermaye istemlerine uygun biçimde geliştiği, işçi sınıf hareketinin yeni boyutlara ulaşmasından endişe ve korkuya kapılanların, yer yöntemlerle işçi sınıfı ve yandaşlarına karşı eyleme geçtikleri bir dönemde toplanan 2. Genel Kurul, teknik elemanların sosyal ve ekonomik istemlerini çözmeyi, faşizme ve emperyalizme karşı teknik elemanların vereceği mücadelede en geniş birlikteliği sağlamayı amaçlayan bir yönetim kurulunu göreve getirmiştir.»

TÜM ÖĞRETMENLER BİRLEŞME VE DAYANIŞMA DERNEĞİ (TÖB-DER)

Öğretmenlere mahrumiyet zamlarının verilmediğini belirten TÖB-DER Genel Başkanı Cemil ÇAKIR, net bin lira iş riskinin de verilmesi için hükümetin derhal karar almasını istedi.

Öğretmenlerin mahrumiyet zamlarının verilmemesi halinde sorumluların mahkemeye verileceğini de belirten TÖB-DER Genel Başkanı özet olarak şu açıklamayı yaptı; «Bilindiği gibi bu güne kadar öğretmenlere brüt 600 lira ile 300 lira arasında değişen iş riski ödenmekteydi. 1976 yılı bütçe kanunu meslicilerden geçip yasalaştığı halde bakanlar kurulunun kararı olmadığı için, 100 binlerce öğretmene yasal hakkı olan iş riski ödenmemektedir. Katsayıyı dondurarak bütün memurları, bu arada öğretmenleri dayanılmaz geçim imkansızlığı içine iten MC hükümeti bu güne kadar iş riski ile ilgili kararı imzalamamakla bu sıkıntıyı katmerleştirmiştir.»

TÜM SAĞLIK PERSONELİ DERNEĞİ (TÜS-DER)

Grevli, toplu sözleşmeli Sendikal haklar için mücadeleyi sürdüreceklerini, faşizme ve emperyalizme karşı demokrasiden yana tüm güçlerin yanında yer aldıklarını açıklayan TÜS-DER İstanbul Şubesi, Yönetim Kurulu basına ve kamuoyuna özet olarak şu açıklamayı yaptı:

«Emperyalizmin çok uluslu tekellerinin egemen olduğu ülkemiz ekonomisindeki bunalımın yarattığı hayat pahalılığının yükünü çeken emekçi halkımızdır. Grev yasaklamaları, sermaye sözcülerinin işçi ücretlerinin dondurulması istekleri, siyasi iktidarın memur maaş kat sayısını 9 da dondurarak 800 bin memuru açlığa mahkum etmesinin nedeni budur.

Faşizm uygulamalarının sokak katliamlarına dönüşmesi, sermaye çevrelerinin daha kanlı bir sıkıyönetimle emekçi halktaki uyanışın durdurulmasına yöneliktir. Demokratik kuruluşlara yapılan silahlı saldırılar, baskınlar ve zaten anti-demokratik olan Dernekler Yasası yerine daha faşistçe uygulamalar getirecek bir Dernekler Yasası tasarısı hazırlanması sermayenin güdümündeki siyasi iktidarların bu uyanıştan duydukları huzursuzluğun sonuçlarıdır.»

İSTANBUL KIBRIS'LILAR ÖĞRENİM VE KÜLTÜR DERNEĞİ (İKÖK)

İstanbul Kıbrıs'lılar Öğrenim ve Kültür Derneği Güner Tahir'in sudan sebeplerle sınır dışı edilmesini kınayarak faşizan baskılara karşı tüm ilericileri, yurtseverleri, devrimcileri birleşmeye ve dayanışmaya çağırdı.

İstanbul Kıbrıs'lılar Öğrenim ve Kültür Derneği'nin basına yaptığı yazılı açıklama özet olarak şöyledir:

«Bundan kısa bir süre önce faşist katiller tarafından öldürülen Özer ve Mehmet arkadaşılarımızın kanları kurumadan Güner Tahir arkadaşımızın sudan sebepler öne sürülerek sınır dışına atılması olayı her zaman için emekçi halkının mücadelesi yanında yerini alan Kıbrıs Yüksek Öğrenim Gençliğine Kıbrıs'taki seçim arifesinde gerici güçlerin giriştiği yeni baskı ve yıldırma yöntemlerinden başka birşey değildir.

Sermaye çevrelerinin örgütlerine girmedi diye işçiler, memurlar işlerinden atılıyor, köylüler kredilerinden oluyor. Bütün bunların yanısıra Kıbrıs Yüksek Öğrenim Gençliğine karşı da baskılar yeni boyutlar kazanıyor.

Yurtsever Kıbrıslı Öğrenciler öldürülüyor, dövülüyor, okullara sokulmuyor. Kıbrıslı öğrencilerin sahip oldukları bir iki yurt kapatılmak isteniyor. Bu yurtlara polis baskınları düzenleniyor. Son olarak da Güner arkadaşımız sınır dışı ediliyor.

Tüm bu uygulamalar seçimlerin yaklaştığı ve Kıbrıs sorununun yeni boyutlar kazandığı bugünlerde gerici güçlerin Kıbrıslı ilericilere karşı sinsice giriştikleri baskı ve yıldırma hareketlerinin bir sonucudur.»

KIBRIS'LILAR ÖĞRENİM VE GENÇLİK FEDERASYONU (KÖGEF)

Kıbrıs gerçeklerini ve dünyamızda gelişen olayları değerlendiren Kıbrıslı Yüksek Öğrenim gençliğinin örgütleri birleşerek «Kıbrıslılar Öğrenim ve Gençlik Federasyonu» nu kurdu.

İstanbul Kıbrıslılar Öğrenim ve Kültür Derneği, Ankara Kıbrıslı Öğrenciler Derneği, İzmir Kıbrıs Yüksek Öğrenim Derneği, Trabzon Kıbrıs Yüksek Öğrenim ve Kültür Derneği'nin birleşmesi ile kurulan ve kısa adı KÖGEF olan Federasyonun amacı tüzükde şöyle belirtilmektedir: «Türkiye'de öğrenimde bulunan Kıbrıslı gençlik arasındaki birlik ve dayanışmayı gerçekleştirmek, öğrenim gençliğinin Kıbrıs gerçeklerine uygun yurtsever kişiler olarak yetişmelerini sağlamaya çalışmak, Türkiye'de öğrenimde bulunan gençlerin sorunları ile ilgilenmek, eğitim, sosyal ve kültürel her türlü sorunlarının çözümünde yardımcı olmak ve aynı amaçlara yönelik faaliyette bulunan diğer ülkelerdeki gençlik kuruluşları ile temasda bulunmak».

1 Mart 1976

● DİSK'e bağlı Yeni Haber-İş Sendikası Başkanı PTT fabrika ve telefon müdürlüğü işyerlerinde sürdürülmekte olan toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamadığı taktirde bütün işyerlerinde greve gidileceğini açıkladı.

2 Mart 1976

● İzmir'de kurulu Korsini İşyerinde DİSK'e bağlı Basın-İş Sendikasının sürdürdüğü toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanarak toplu sözleşme imzalandı.

3 Mart 1976

● DİSK'e bağlı Çağdaş Gıda-İş Sendikası Tekel Nakliyat, Tekel Cibali Fabrikası ve Tekel Cevizli Sigara fabrikasında örgütlenmelerini tamamlayarak Tekel Cibali Tütün Fabrikasında yetki işlemlerine başladı.

5 Mart 1976

● DEVA Holding'e bağlı EVMA işyerinde 280 işçi adına sürdürülen toplu sözleşme görüşmelerinden bir sonuç alınamayınca DİSK'e bağlı Petrol-Kimya-İş Sendikası bu işyerinde grev uygulamasına geçti.

● DİSK'e bağlı Lâstik-İş Sendikası, 270 işçinin çalıştığı Kent Lâstik Fabrikasında greve başladı.

6 Mart 1976

● Topkapı Şişe ve Cam, Teknik Cam, Hasan Gökyiğit Cam Sanayii, Çayırova Cam Sanayii, Cam Elyaf Cam İşleme, Anadolu Cam Sanayi işyerlerinde yetki alan DİSK'e bağlı Hür-Cam-İş Sendikası toplu sözleşme görüşmelerine başladı.

9 Mart 1976

● Türk-İş'e bağlı Atom-İş Sendikasından istifa ederek DİSK'e bağlı Petkim-İş Sendikasına geçen FAKO İlâç Fabrikası işçileri adına sürdürülen toplu sözleşme görüşmeleri devam ediyor.

10 Mart 1976

● DİSK'e bağlı Lâstik-İş Sendikasının Adana Şubesi Genel Kurulu yapıldı.

11 Mart 1976

● DİSK'e bağlı T. Maden-İş Sendikasının Elsan Elektrik Sanayi ve Tic. A.Ş. işyerinde 102 gündür devam ettirdiği grev imzalanan toplu sözleşme ile sona erdi.

● DİSK'e bağlı Petrol Kimya-Iş Sendikası Soda Sanayi A.Ş. işyerinde 9 aydan beri sürdürülmekte olan toplu sözleşme görüşmelerinden sonuç alınamaması üzerine grev uygulamasına geçti.

● İstanbul PTT işyerlerinde DİSK'e bağlı Yeni Haber-İş Sendikası grev uygulamasına geçti.

İşeverenin işçileri ntoplu sözleşme ile istedikleri hakların çok altında bir karşı teklifle görüşmeleri çıkmaza sokması ve hiç bir sosyal ıhak vermeye yanaşmaması ayrıca uzlaştırma kurulunun da kararlarını kabul etmemesi üzerine İstanbul PTT işyerlerinde DİSK'e bağlı Yeni Haber-İş Sendikası grev uygulamasına geçti. Grevin 1. gününde bir grup faşist grevdeki işçilere saldırdı.

Yeni Haber-İş Sendikası yaptığı açıklamada «faşist saldırı ve baskılar mücadelemizi engellemeyecek aksine mücadele azmimizi daha da bileyecek ve grev haklarımızı alana kadar sürecektir» dedi.

19 Mart 1976

● İskenderun balıkçılar lokalinde, iki yüz balıkçı adına toplu sözleşme yapma yetkisini DİSK'e bağlı Devrimci Toprak-İş Sendikası aldı.

20 Mart 1976

● Genel Başkan Rıza Kuasın Başkanlığında toplanan DİSK'e bağlı Lâstik-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu görüşlerini bir bildiri ile kamuoyuna açıkladı. Bildiride özet olarak şöyle denilmektedir.

«Lâstik-İş Genel Yönetim Kurulu Konfederasyonumuzun ilke ve görüşlerine uygun olarak, Uluslararası tekellerle ve onların ekonomik asgari örgütleri ile her türlü ulusal çıkarlarımızı ayaklar altına alan MC'nin, demokratik yoldan düşürülmesinin ve yerine işçi sınıfının gerçek temsilcilerinin geniş çapta temsil edileceği ilerici bir iktidarın geçmesi için tüm ilerici güçler arasında olumlu ve karşılıklı saygı prensibine dayanan ilişkilerin zorunluluğuna inanır.»

22 Mart 1976

● DİSK'e bağlı T. Maden-İş Sendikasının altı ayda bir yapılan Olağan Genel Yönetim Kurulu toplandı.

Toplantıyı açan Genel Başkan Kemal TÜRKLER özet olarak şu konuşmayı yaptı.

«Olağan toplantımızı yaptığımız şu günlerde gerek ülkemizin genel durumu, gerekse işçi sınıfımızın sendikal birlik mücadelesi açısından son derece önemli bir dönem yaşıyoruz. MC'de somutlanan faşizm tehlikesi zaten sınırlı olan demokratik, sendikal ve siyasal hak ve özgürlüklerimizi tehdit ediyor. V. Genel Kurulundan bu yana, üst örgütümüz DİSK in sürdürdüğü kitle eylemleri ve kararlı tavrı, Türk-İs'in sınıf uzlaşmacısı tutumu DİSK'i bir çekim noktası haline getiriyor. Bu sabırlı, kahırlı, kararlı, ama umutlu mücadelede sendikamız çok önemli görevler üstlendi ve üstlenmekte devam ediyor. Soruna bu bütünlük açısından baktığımızda, Maden-İş'in calışmalarını özel olarak DİSK'in ve genel olarak da bağımsızlık, demokrasi, barış ve toplumsal ilerleme mücadelesinden kesinlikle ayrı düşünemeyiz.

23 Mart 1976

● DİSK Genel Başkan Vekili ve Tekstil İşçileri Sendikası Genel Başkanı Rıza GÜVEN 24-28 Mart tarihleri arasında yapılacak olan Ulusal Arap Sendikaları Konfederasyonu Genel Kuruluna konuk olarak katılmak üzere Türkiye'den ayrıldı.

24 Mart 1976

● Çupasan Grevi 1. yılını doldurdu.

DİSK'e bağlı Lâstik-İş Sendikasına üye işçilerin grevde bulunduğu Çukurova Plâstik Fabrikasında, işveren işyerine jandarma sokarak grevi 313. gününde kırmak istedi.

25 Mart 1976

● Gebze'de kurulu 350 işçinin çalıştığı Marshall Boya ve Vernik Sanayii A.Ş. işyerinde bir süreden bir sürdürülmekte olan toplu sözleşme görüşmelerinden ve uzlaştırma kurulu çalışmalarından bir sonuç alınamaması üzerine DİSK'e bağlı Petrol Kimya-İş Sendikası bu işyerinde grev kararı aldı.

29 Mart 1976

● DİSK'e bağlı Petrol-Kimya-İş üyesi 350 işçi Gebze'de kurulu Marshall Boya ve Vernik Sanayii A.Ş. işyerinde greve başladı.

● İşverenin, toplu sözleşme görüşmelerinde ücret anlaşmazlığı nedeni ile gidilen uzlaştırma kurulu toplantılarına katılmaması üzerine Kartal'da kurulu Mintex fabrikasında DİSK e bağlı Lâstik-İş Sendikasına üye 44 işçi greve başladı.

30 Mart 1976

● Göztepe ve Okmeydanı SSK Hastahanelerinde DİSK'e bağlı Has-İş Sendikasına üye işçiler memur olmamak için başlattıkları direnişin 100. gününü 4 Nisan pazar günü hastahane önünde kurulan direniş çadırlarında kutlayacaklar.

VE ÜYE SENDİKALAR OLAYLAR GELİŞİMİ

7 Mart 1976

● Yaklaşan 1 MAYIS işçi bayramını kutlama hazırlıklarını başlatan DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER basına yaptığı açıklamada, 1 MAYIS işçi bayramının 87. yılında, Dünya emekçilerinin sömürüsüz, baskısız, savaşsız ve çalışanların kardeşliğine bağlı özgürlük dünyası için bir araya geleceklerini söyledi.

«Günümüzde, sadece faşist rejimli ülkeler 1 Mayıs'ı kendi ülke işçilerine işçi bayramı olarak tanımıyorlar. Bu gibi insanlık dışı, barış ve özgürlük düşmanı rejimlerin sayısı azalıyor. Birçok ülkede ise, halklar 1 Mayıs'ı sömürü ve baskının ortadan kaldırıldığı bir ortamda kutlarlarken kapitalist dünya emekçilerinin kâr düzenine işsizliğe, yoksulluğa, bağımlılığa ve emperyalist yağmaya karşı mücadelesini destekliyor.

DİSK'in sendikal öncülüğünü yaptığı Türkiye işçi sınıfı 1 MAYIS 1976 da, kendi bayramlarını kutlayan dünya emekçilerinin yanında yer alacaktır. İşçi sınıfımızın demokratik sınıf ve kitle sendikal örgütü olan DİSK, tüm gücü ile 1 MAYIS İşçi Bayramını kutlama hazırlıklarına girişmiş bulunmaktadır. 1 MAYIS 1976, Türkiye İşçi hareketinin en büyük demokratik kitle gösterilerinden biri olacaktır.»

8 Mart 1976

● Öncelikle emekçi halkın isteklerine cevap verecek nitelikte belediyelerin plânladığı toplumsal ve halka dönük hizmetlerin gerçekleşmesi için gerekeni yapmak ve bu gibi belediyelere kitle desteği sağlamak amacı ile DİSK Belediyelerle İlişkiler Bürosu kuruldu.

9 Mart 1976

● Halka dönük hizmetlerde bulunmak isteyen belediyeleri desteklemek amacı ile kurulan DİSK Belediyelerle İlişkiler Bürosu'nun kuruluş nedeniyle DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER'in basına yaptığı açıklama özet olarak şöyledir:

«Büyük belediyeler, bir yandan bölge sınırları içindeki nüfusun haklı istemlerini karşılamak, aynı anda da mevcut alt yapı tesislerini ve toplumsal hizmetleri artan nüfusa oranla genişletmek ve yaygınlaştırmak zorunluluğuyla karşı karşıyadırlar.

Fakat sistemin işleyişinden ve felsefesinden gelen engel ve zorluklar belediyeleri saran olanaksızlıklar çemberini daraltmaktadır. Bu da belediyeleri yeni tedbir ve çözüm yolları bulmaya zorlamaktadır.

Her şeyden önce şunu belirtmek gerekir ki, MC iktidarının belediye hizmetlerinden ve toplumsal gereksinimden anladığı tekelci sermayenin, egemen çevrelerin çıkar ve lüksüne cevap vermektir. Yıllardır süren bu anlayışın sonucu olarak, nüfusumuzun ezici çoğunluğunu oluşturan işçi, köylü, memur, öğretmen, esnaf ve tüm çalışanların istemleri ve en acil gereksinimleri askıya alınarak ertelenmiştir. Sadece üç büyük kentimizin nüfusunun yarıdan fazlası gece kondularda oturur olmuştur. Fakat, aynı süreç içinde belediye arsaları göz göre göre yağmalanmış ve işgal edilen bu araziler üzerinde özel işletmeler, lüks konutlar ve lüks eğlence yerleri kurulmuştur. Örneğin, üzerinde şiirler yapıp, türküler söylediğimiz güzel İstanbul her açıdan tam bir anarşinin içine sokulmuştur. Yetersiz olan yasa ve kararanamelere rağmen, İstanbul kıyıları, burjuvazinin doymak bilmez lüks ihtiyaçlarına cevap vermek üzere işgal edilerek, emekçi halka kapatılmıştır.

Günümüzde, özellikle MC iktidarına karşı bir tutumda olan belediyeler bu iktidarın mali ablukası altındadırlar. Bu durum, toplumsal hizmet ve çalışmaların sürdürülmesini engelleyen bir ikinci engeldir.»

17 Mart 1976

● İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İSVAN DİSK'e gönderdiği mektupta DİSK Belediyelerle İlişkiler Bürosu'nun kurulması nedeniyle bu olumlu tavrı desteklediğini açıkladı.

19 Mart 1976

● DİSK Yürütme Kurulu Olağan toplantısını yaptı.

20 Mart 1976

● Sosyal Sigortalar Kurumu'nda çalışan işçilerin memurlaştırılması ile ilgili konuyu görüşen ve gerekli bir takım tedbirler üzerinde duran DİSK Yürütme Kurulu'nun görüşlerini kamu oyuna yansıtmak amacı ile DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER basına, özet olarak şu açıklamayı yaptı:

«SSK Müdürler Kurulunun Türk-İş Temsilcisinin desteğiyle daha önceleri aldığı bu kararın uygulamaya konulduğu SSK Genel Müdürü Mustafa Mut tarafından açıklandı. Arkasından Türk-İş, M. Mut'un Bakanlar Kurulu kararını çiğnediği gerekçesiyle görevinden alınmasını istedi. Böylece Türk-İş, işçi-işveren ve iktidar birliğini savunan sınıf uzlaşmacısı tavrını bir kez daha ortaya koydu. 1897 sayılı yasayı benimsediğini gösterdi. Türk-İş'in bu tutumu, işçi sınıfımızın ayrılmaz bir parçası olan SSK işçileri, memur statüsüne sokulmak istenen yüzinlerce emekçi ve sendikal haklar için mücadele eden geniş memur kitleleri tarafından nefretle karşılanmaktadır.

DİSK, 30 bin SSK işçisinin toplumsal ve sendikal haklarına el koyanın M. MUT değil, onu kullanan MC iktidarı olduğunun bilincindedir. Ne M. MUT'un görevinden alınması, ne de Türk-İş'in sınıf uzlaşmacısı ve işçi memur ayrımını desteklemesi MC iktidarının işçi sınıfına ve sendikal hak ve özgürlüklere karşı saldırısını gizleyemeyecektir. Tekelci sermayeye hizmette yarış eden ve DİSK'i zayıflatmak için elinden geleni yapan bu güçlerin Sosyal Sigortalar Kurumun'da çalışan işçiler üzerinde oynamakta olduğu oyun bozulacaktır.

DİSK, dün olduğu gibi, bugün ve yarın tüm çalışanların grevli ve toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı için verilen mücadeleyi desteklemeye devam edecektir.

Bu mücadele işçi sınıfının sendikal birlik ve faşizm tehlikesine karşı demokrasi mücadelesinin ayrılmaz parçasıdır.»

23 Mart 1976

● DİSK Basın-Yayın ve Tanıtma Dairesi üç yeni kitap daha çıkarıyor. Çıkacak olan yeni kitapların isimleri şu sekilde saptandı.

1 — 1 Mayıs Dünya İşçilerinin Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü.

2 — K. TÜRKLER, H. TUNÇ Açık Oturumu, Demokratik Sınıf ve Kitle Sendikacılığımız.

3 — Ana ve Emekçi Olarak İşçi Kadının El Kitabı.

25 Mart 1976

● Tedavi olmak üzere İngiltere'ye giden DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE yurda döndü.

29 Mart 1976

● DİSK'e bağlı Sosyal-İş ve Tek-Bank-İş Sendikaları belirlenen süre içinde birleşmedikleri için DİSK Anatüzüğünün 14. maddesine göre üyelikten düştü.

31 Mart 1976

● DİSK Başkanlar Konseyi Genel Başkanı Kemal TÜRKLER'in başkanlığında, yaklaşmakta olan 1 Mayıs işçi bayramı ile ilgili konuları görüşmek üzere toplandı.

1 Nisan 1976

● DİSK Başkanlar Konseyi toplandı. Toplantıyı bir konuşma ile açan DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER özet olarak şöyle konuştu;

«Ekonomik, siyasal ve moral bunalım içinde yüzen sermaye sınıfları ve MC iktidarının halk düşmanı ve gerici siyaseti, sınıflar arası mücadeleyi sertleştiriyor. Ekonomik, toplumsal ve demokratik istemleri için işçi sınıfı ve emekçi halkımız bir savaşım veriyor. Ancak, bu haklı mücadelenin kesin ve kalıcı başarısı bir tek şeye bağlı: mücadele ve örgüt birliği.

Tekelci sermaye ve MC iktidarının anti-komünizm silahının etkisi kırılırken, sosyalizm emekçilerin güncel tartışmasına giriyor. Düzen sendikalarıyla işverenler ve MC iktidarının yaygınlaştırmaya çalıştığı «sınıf» uzlaşmacılığı» hızla mevzi kaybederken, sınıf sendikacılığı yeni mevzilere yerleşiyor.

Ya sınıf sendikalarında birleşmek, Ya da sınıf uzlaşmacılığına yanaarak, düzene evet demek.

Demokrasi ve sendikal birlik mücadelesi, buna engel olan unsurlara karşı etkin demokratik kitle muhalefetini ortak istemler etrafında seferber etmekten geçer.

1976'nın 1 Mayıs'ında, yani kısa bir süre sonra, DİSK, işçi sınıfımızın birlik ve dayanışmasını dile getiren bu günü yüzbinlerce işçinin katılmasıyla kutlayacaktır. Demokrasiye olan inancımız gereği, sağlı-sollu her türlü provokasyona karşı etkin tedbirlerin alınacağı bir gösteri işçi hareketi tarihinde yerini alacaktır. **İşçi sınıfımızın sendikal örgütü olan DİSK'in sorumluluğu ve yönetiminde düzenlenecek olan bu gün büyük bir demokratik kitle gösterisi olacaktır.**

11 Nisan 1976

● DİSK GENEL SEKRETERİ İBRAHİM GÜZELCE YAKALANDIĞI AĞIR HASTALIKTAN KURTULAMAYARAK ARAMIZDAN AYRILDI. (7.20)

13 Nisan 1976

● Dünya Sendikalar Federasyonu Genel Sekreteri Pierre Gensous:

«... DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE'nin ölümü DİSK ve yöneticileri için olduğu kadar Türkiye İşçi hareketi içinde ağır bir kayıptır. O, ülkesinde özgür ve militan sendikaların kurulması ve uluslararası düzeyde eylem birliği için enerjik bir şekilde mücadele vermiştir.»

14 Nisan 1976

● Yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak aramızdan ayrılan DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE'nin cenazesi DİSK Genel Merkezi'nde yapılan saygı duruşundan sonra Beyazıt Camiinden alınarak işçilerin katıldığı büyük bir törenle Topkapı Mezarlığında toprağa verildi, törende konuşan DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER «O bedensel olarak yok oldu. Fakat DİSK dimdik ayakta ve emeğin sermaye eğemenliğinden kurtuluşu için mücadeleye devam ediyor. Bu mücadelenin her anında, sömürünün ve baskının yok olduğu emekçinin özgür Türkiye'sinde işçi sınıfımız İbrahim GÜZELCE'yi yaşatacaktır» dedi.

17 Nisan 1976

● DİSK Başkanlar Konseyi'nin önerisini görüşen DİSK Yürütme Kurulu üye sendikalardan 1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMININ hayata geçirilmesi için toplu sözleşmelere 1 MAYIS'ın İşçi Bayramı olduğunu vurgulayan maddelerin konulmasını istedi.

Toplu sözleşmelere konulacak maddeler şöyle saptandı:

a) 1 Mayıs Genel tatil günü, diğer bütün dünya ülkelerinde de olduğu gibi, İŞÇİ BAYRAMI olarak kutlanabilmesi amacı ile işyeri tatil yapılır ve herhangi bir nedenle işçi çalıştırılamaz.

b) 1 Mayıs'ın arifesi olan 30 Nisan günü saat 12.00'den sonra işyerinde ücretli tatil yapılır. Bu güne ait işçi ücretleri herhangi bir nedenle kesilemez.

c) 1 Mayıs İşçi Bayramı için, Nisan ayının ikinci yarısı içinde işçiye 500.— TL. (1000.— TL. ...) tutarında bayram ödeneği verilir.

18 Nisan 1976

● İzmir Barosu'nun İzmir'de düzenlediği, Türk-İş, bağımsız sendikalar ve bilim adamlarının da katıldığı «Türkiye'de sendika seçme özgürlüğü» konulu açık oturuma DİSK adına; DİSK avukatlarından Rasim ÖZ katıldı.

20 NISAN 1976

● «1 Mayıs işçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele günü'nü kutlama törenleri için DİSK'in demokratik kitle örgütleri ile düzenlediği ortak toplantı 20 Nisan 1976 Merter DİSK Merkezinde yapıldı.

DİSK 1 Mayıs Tertip Komitesi'nin ve bu örgütlerin ortaklaşa saptadığı sloganlara uyulacağı belirtilen toplantıda törene, örgütlerin ayrıca kendi özlük sorunlarını belirten pankartlar hazırlayarak katılmaları kararlaştırıldı.

Ortak toplantıya katılan ve DİSK'in ilkeleri çerçevesinde «1 Mayıs işçi sınıfının birlik dayanışma ve mücadele günü»ne katılmaya karar veren örgütler sırası ile şunlardır; Tüm İktisatçılar Birliği (TİB), Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB-DER), Tüm Memurlar Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÜM-DER), İlerici Kadınlar Derneği (İKD), Tüm Teknik Elemanlar Derneği (TÜTED), İlerici Gençler Derneği (GD), Tüm Yüksek Tekniker ve Teknikerler Derneği (TYTTD), Halkçı Devrimci Gençlik Derneği (HDGD), İstanbul Kıbrıslılar Öğrenim ve Kültür Derneği (İKÖKD), Tüm Sağlık Personeli Derneği (TÜS-DER), Genç Sosyal Devrimciler Birliği Derneği (GSB), Pahalılık ve İşsizlikle Mücadele Derneği (PİM), İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği (İYÖKD), Özgür Düşünce ve Dayanışma Derneği (ÖZ-DER).

28 Nisan 1976

● POLİTİKA Gazetesi «1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMI» eki çıkardı. 1 Mayıs ekinde çıkan yazısında DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER özet olarak, «1 Mayıs içiçe geçmiş istemlerin her ağızdan ve aynı anda haykırıldığı bir gündür.

DİSK, sömürü ve kâr düzenin sebep olduğu bunalımlardan kurtuluş yolunu gösteriyor. Emekten yana sömürüsüz bir topluma giden yolda, halkımızı mücadeleye çağırıyor. Bağımsızlık, demokrasi, barış ve toplumsal ilerleme uğrunda yükselen mücadele MC'nin demokratik yoldan düşürülmesini, onun yerini ise ilerici - halktan yana, demokratik bir iktidarın almasını hedefliyor. Sömürünün olmadığı bir toplumsal düzene giden yolda, işçi sınıfının geniş çapta temsil edildiği bir ortak hükümet teşkilinin önemi büyüktür» dedi.

30 Nisan 1976

● DISK Uluslararası Sendikaların daveti üzerine 1 Mayıs dünya işçilerinin birlik, dayanışma ve mücadele günü için düzenlenen kutlama törenlerine katılıyor.

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti sendikalarının DİSK'e yaptığı çağrı üzerine, DİSK Yürütme Kurulu üyesi Celâl KÜÇÜK 1. Mayıs dünya işçilerinin birlik, mücadele ve dayanışma günü kutlama törenlerine katılmak üzere Sofya'ya gitti.

Aynı nedenle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği sendikalarının 1 Mayıs davetine cevap veren DİSK, adına Yürütme Kurulu üyesi Mehmet KILINÇ ve Lâstik-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu üyesi Niyazi KUAS Moskova'ya ve T. Maden-İş Sendikası Genel Başkan Vekili Bahtiyar ERKUL Suriye'ye gitti.

1 Nisan 1976

● DİSK'e bağlı Petrol Kimya-İş Sendikası Konya'da kurulu Alkali Kimya San. A.Ş. işyerinde sürdürdüğü toplu-iş sözleşmesi görüşmeleri anlaşmayla sonuçlandı.

3 Nisan 1976

● DİSK'e bağlı Petkim-İş Sendikasının MKE Antalya Pil Fabrikasında sürdürdüğü grevdeki işçilere yapılan baskılar yoğunlaşıyor.

4 Nisan 1976

● T.B.T.A.K.'nun Gebze'de kurulu Marmara Bilimsel ve Endüstriyel Araştırma Enstitüsü'nde çalışan, DİSK e bağlı Teknik-İş üyesi 320 işçinin Toplu İş Sözleşmesi görüşmeleri devam ediyor.

Eğe Sanayi işyerinde DİSK'e bağlı T. Maden-İş Sendikasının sürdürdüğü Toplu Sözleşme görüşmelerinden bir sonuç alınmaması üzerine işyerine grev kararı asıldı.

5 Nisan 1976

● Bayrak Komandit Şirketi işyerinde işverenin devam etmekte olan toplu sözleşme görüşmelerine katılmaması üzerine DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası bu işyerinde grev uygulamasına geçti.

6 Nisan 1976

● DİSK'e bağlı Petkim-İş Sendikası Genel Başkanı Mehmet KILINÇ Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri'nin Antalya Pil Fabrikasında devam eden grevi kanunsuz olarak nitelemesini kınadı.

7 Nisan 1976

● DİSK'e bağlı Basın-İş Sendikasının Randakal Çıkartma San., Kâğıt Basım A.Ş. Devlet Malzeme Ofisi İstanbul, İzmit Bölgesi ve Rulo Basımevi A.Ş. işyerlerinde toplu sözleşme görüşmeleri devam ediyor.

13 Nisan 1976

● DİSK'e bağlı Petrol-Kimya-İş Sendikasının 20. yılını doldurması nedeni ile açıklama yapan Genel Başkan Dinçer DOĞU «Sendikamız Kimya ve Petrol işçilerinin gerçek birliğinin sağlanmasında işçi sınıfının yaşama ve çalışma koşullarının düzeltilmesi mücadelesinde her zaman ön safta yer tutmuştur» dedi.

14 Nisan 1976

● İstanbul PTT işçilerinin grevi birinci ayını doldururken DİSK'e bağlı Yeni Haber-İs Sendikası Genel Başkanı Mustafa ACAR grev nedeni ile zararın büyük boyutlara ulaştığını, işverenin işçilerin haklarını vermeye yanaşmadığını memurlara, işçilerin işlerini zorla yaptırarak grev kırıcılığı yaptığını açıkladı.

15 Nisan 1976

● «Türkiye'nin, Avrupa'da faşist İspanya da dahil olmak üzere memurlarına örgütlenme özgürlüğü tanımayan tek ülke» olduğunu açıklayan DİSK'e bağlı Has-İş Sendikası Genel Başkanı Halil HAYTA: «Amaçlanan işçi-memur ayrımı adı altında her geçen gün gelişen, güçlenen işçi sınıfını bölme ve son zamanlarda radyolarda, televizyonlarda, basın toplantılarında genel kurullarında durmadan yineleyip durdukları işçi ücretlerini dondurmak emellerini gerçekleştirmektir. Daha fazlası toplu iş sözleşmesi ve grev haklarını kısıtlamaktır, çünkü bu haklar yürürlükte oldukça işçi ücretleri dondurulamaz» dedi.

16 Nisan 1976

● DİSK'e bağlı Turizm-İş Sendikası'nın Kartal'da kurulu Gıda Maddeleri San. A.Ş., Bolu Koru Motel, Turizm Bakanlığı Kilyos Turistik Tesisleri, TCDDY Yemekli Yataklı Vagonlar işyerlerinde Toplu İş Sözleşmesi görüşmeleri devam ediyor.

17 Nisan 1976

● Tekel Genel Müdürlüğüne bağlı Cevizli'de kurulu Ambalaj Fabrikasında DİSK'e bağlı Basın-İş Sendikası örgütlendi.

18 Nisan 1976

● DİSK'e bağlı Petkim-İş Sendikasının Kocaeli Şubesi, Yalova Elyaf Fabrikasında, özellikle kadın işçiler üzerinde sürdürülen baskıları ve anti-demokratik girişimleri kınadı.

19 Nisan 1976

● «İşçi sınıfının siyasal ve ekonomik mücadelede de başarıya ulaşması, amacıyla, üyelerin mücadelelerinde, pratiklerinin teoriyle bütünleşmesini sağlamak için» DİSK'e bağlı Teknik-İş Sendikası Genel Merkezi binasında tüm üyelere açık bir kitaplık kurdu.

● Garanti Bankası emekçilerinin örgütlendiği kısa adı GAM-SEN olan, Garanti Bankası İşçileri Sendikası Yönetim Kurulu DİSK'e katılma kararı aldı.

20 Nisan 1976

● DİSK'e bağlı Devrimci Toprak-İş Sendikası Uşak'da 12. nolu Lokal Şubeyi kurdu.

21 Nisan 1976

● 1 Mayıs işçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele gününü kutlama törenleri için DİSK bağımsız ve Türk-İş'e bağlı sendikalarla bir toplantı düzenledi. Toplantıya katılan sendika temsilcileri DİSK'in belirlediği ilkeler çerçevesinde üyeleri ile birlikte 1 Mayıs İşçi Bayramına katılacaklarını açıkladılar.

22 Nisan 1976

● Alemdar Kimya Endüstrisi A.Ş. işverinde DİSK'e bağlı Petrol Kimya-İş Sendikası tarafından sürdürülmekte olan toplu sözleşme görüşmeleri anlaşma ile sonuçlandı. İmzalanan toplu sözleşmeden 250 işçi yararlanıyor.

23 Nisan 1976

● Çayırova Cam San. A.Ş. işyerinde DİSK'e bağlı Hür Cam-İş Sendikasının toplu iş sözleşmesi görüşmelerini bir sırada işverenin gerekçesiz olarak fabrikaya jandarma çağırmasını işçiler protesto etti.

24 Nisan 1976

● Mersin Soda San. A.Ş. işyerinde imzalanan toplu sözleşmeden sonra DİSK'e bağlı Petrol Kimya-İş Sendikasının Mersin Şubesi kuruldu.

25 Nisan 1976

● DİSK'e bağlı Devrimci Toprak-İş Sendikası; Silifke, Mut, Anamur, Ermenek, Gülnar, Ozman Ağaçlandırma ve Erezyon Kontrolu Mühendisliği işyerlerinde uyuşmazlığa gitti.

26 Nisan 1976

● DİSK'e bağlı Türkiye Enerji İstihsal Tevzi ve Tesis İşçileri Sendikası (TEK-İŞ) Genel Yönetim Kurulu toplandı. Basına yapılan açıklamada işçi sınıfının ve emekçi halkın baş düşmanı faşist karması MC'nin iktidardan düşürülmesi uğrunda verilecek her türlü demokratik, kitlesel eylemlerin destekleneceği belirtildi.

30 Nisan 1976

● DİSK'in yüzüncü gününde elkoyarak yürütülmesi için DİSK'e bağlı T. Maden-İş Sendikasını görevlendirdiği ELKA grevi devam ediyor.

Ayın Yorumu

İşçi sınıfımızın sınıf ve kitle sendikal örgütü DİSK 1 Mayıs'ın İşçi Bayramı olarak yasalaşmasını istiyor.

Her 1 Mayıs'ta dünya işçi sınıfı siyasal, sendikal ve ideolojik birliğini ve mücadelesini tüm emekçi halkla birlikte kitlesel gösterilerle bir kez daha vurgular.

56 yıldan bu yana burjuvazi, işçi sınıfımızın bu içeriği taşıyan 1 Mayıs'ları kitlesel gösterilerle kutlamasını değişik yollardan uyguladığı baskılarla ve saptırmalarla engellemek istemiştir.

İşçi sınıfının ve tüm emekçi halkın birliğinin ve mücadelesinin 1 Mayıs'larda bir kez daha gözler önünde kitle gösterileriyle vurgulanması burjuvaziyi ve onun siyasal iktidarlarını korkutuyor. Sömürüsüz ve baskısız, barıştan yana bir dünyayı haykıran kitlelerin örgütlü gücü sermayeyi korkutuyor. Bu yoldaki mücadelenin gürleşmesine yol açacak ileri demokrasiye ilişkin kitlesel istemler egemen güçleri korkutuyor.

Önlemek için neler yapıyorlar?

Çıplak terör uyguluyorlar. Her 1 Mayıs'tan günlerce önce işçi sınıfı hareketinin öncülerini, yurtseverleri toplu olarak tutukluyorlar. Zindanlara dolduruyorlar. Açık baskı ve zulüm yollarına başvuruyorlar.

Açık baskı ve zulme, burjuvazinin basınındaki, radyosundaki, öbür kitle haberleşme araçlarındaki, 1 Mayıs'lara kin kusan ideolojik saldırılar eşlik ediyor. Oysa şu olgu artık iyice gün ışığına çıkmıştır: Burjuvazi, siyasal iktidarları ve onların basını ve radyosu 1 Mayıs'lara ideolojik saldırılar düzenlerken, saldırıların yöneldiği asıl hedef, işçi sınıfının ve tüm halkın örgütlü mücadelesidir. İşçi sınıfının ve tüm emekçi halkın birliğidir, dayanışmasıdır.

Bugün artık şu gerçek de gözler önüne serilmiştir: Açık terör ve baskı işçi sınıfının siyasal ve sendikal birliğini ve mücadelesini önlemeye yetmiyor.

Burjuvazi bu kez açık baskı ve terörün yanısıra bir başka silâha sarılıyor.

Bu yol nedir?

İdeolojik saptırma, ideolojik bulandırma yolu.

İşçi sınıfının ve öbür emekçi kitlelerin birlik dayanışma ve mücadele gününü hasıraltı etmek için, anlamını bulandırmak için bu günün adını takvimlerde «Bahar Bayramı» olarak değiştiriyorlar».

56 yıldır uygulanan yöntemlerden birisi bu olmuştur. Buna rağmen işçi sınıfımız Amerikan işçi sınıfından devraldığı bu değerli mirasa sahip çıkmıştır. 1 Mayıs'ın bayrağını 1976'da işçi sınıfımızın sınıf ve kitle sendikal örgütü DİSK yükseltmiştir. Emeğin sermayeye karşı mücadelesindeki yerini bilinçle almıştır. DİSK Genel Başkanı K. Türkler'in 1 Mayıs 1976 günü kutlama töreninde, o dev kitlesel gösterideki konuşmasında vurguladığı gibi: «Bunun somut kanıtı, şu anda burada, «1 Mayıs, işçinin emekçinin bayramı» diye haykıran yüzbinlerdir.»

1 Mayıs'ı saptırmak için burjuvazinin çektiği cilâ, «Bahar Bayramı» aldatmacası, bu ideolojik bulandırma tutmamıştır.

«İdeolojik saptırma» zincirinin öbür halkasını Türk-İş yönetimi tamamlamıştır. 24 Temmuz'u «İşçi Bayramı» olarak ilân etmiştir. 24 Temmuz'un işçi sınıfı tarihimizdeki yeri nedir?

24 Temmuz 1963'te Sendikalar Yasası ile Toplu Sözleşme Grev Lokavt Yasası çıkarılmıştır. İşçi sınıfımızın yüz yılı aşan bir zamandır burjuvaziden koparmak için mücadelesini verdiği sendikal hak ve özgürlükleri budayan bu iki yasanın çıkarıldığı günü Türk-İş yönetimi «İşçi Bayramı» ilân etmiştir.

Burjuvazi ve iktidarı bu «bayram»a hiç ses etmemiştir. Bu neyi gösteriyor? Türk-İş yönetiminin burjuvaziyle ağız birliği ederek davrandığını gösteriyor. Türk-İş yönetiminin sermaye ve onun iktidarı ile elele verdiğini, sınıf uzlaşmacısı anlayışını bir kez daha tescil ettiğini gösteriyor.

Türkiye işçi sınıfının sınıf ve kitle sendikal örgütü DİSK, işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın örgütlü mücadelesini ve birliğini küllemeye çalışan bu anlayışı bütün çıplaklığıyla böyle görüyor. Sahte bayramları, işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın mücadelesine yöneltilmiş sinsi ideolojik saldırılar olarak görüyor.

Bunun içindir ki DİSK 1 Mayıs'ın «İşçi Bayramı» olarak yasalaşmasını istiyor. Bu istek demokratik bir nitelik taşıyor. Çünkü sermayenin işçi sınıfına yönelttiği ideolojik saldırıyı ve saptırmayı sınırlandırmaya yöneliyor. İşçi sınıfının burjuvaziye karşı sömürü ve baskıya karşı örgütlü mücadelesini ve birliğini kitlesel gösterilerle kutlayageldiği günün yapılacak bir değişiklikle «hukukileşmesini» istiyor.

1 Mayıs'ı «Bahar Bayramı» olarak «düzenleyen» yasa, 2739 sayılı «Ulusal Bayramı ve Genel Tatiller Hakkında Kanun» dur. Bu yasanın 2. maddesi, «Genel Tatil günleri şunlardır» dedikten sonra genel tatil sayılan bayramları sıralıyor. Bunlar arasında «Bahar Bayramı» nı sayıyor.

DİSK bu yasanın bu maddesinde değişiklik yapılmasını öneriyor. Şöyle ki: «2739 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanununun 2. maddesinin (c) bendinin değiştirilmesi hakkında yasa önerisi:

Madde 1) «2739 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun'un 2. maddesinin (C) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

C) İşçi Bayramı; Mayıs'ın birinci günü.

Madde 2) Bu yasa yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.»

1889 yılında Paris'te toplanan bir kongrede 1 Mayıs dünya işçilerinin birlik - mücadele - dayanışma günü olarak kabul edilmiştir. 1890'dan beri de bütün ülkelerin işçileri tarafından kitlesel gösterilerle kutlanmaktadır.

Türkiye işçi sınıfının da uluslararası işçi sınıfının bir parçası olarak kutladığı bu günün yasalaşması, hayattaki bir olguyu «hukukileştirmek» olacaktır.

İşçi sınıfımızın sınıf ve kitle sendikal örgütü DİSK, bu istemi gündeme getiriyor.

1 Mayıs'ın İşçi Bayramı olarak yasalaşması istemi, genelgedeki demokrasi mücadelesinin değerli bir parçasıdır.

DİSK'e BAĞLI SENDİKALAR

1. **ASİS** 29 26 68
Gazi Mustafa Kemal Paşa Bulvarı
No: 112/16 MALTEPE/ANKARA
2. **BAR-DER-İŞ**
Londra Asfaltı, Merter Sitesi
AKSARAY/İSTANBUL
3. **BASIN-İŞ** 22 61 97 - 27 67 37
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 12
CAĞALOĞLU/İSTANBUL
4. **BAYSEN-İŞ** 29 09 34
Necatibey Cad. Sezenler Sok. 1/10
YENİŞEHİR/ANKARA
5. **ÇAĞDAŞ GIDA-İŞ**
Cibali Hisaraltı Sok. No: 98
UNKAPANI/İSTANBUL
6. **DEVRİMCİ TOPRAK-İŞ** 18 83 61 - 25 49 56
Akay Caddesi 25/5 Kat: 2
BAKANLIKLAR/ANKARA 181
7. **GIDA-İŞ** 21 30 47
Londra Asfaltı, Merter Sitesi
AKSARAY/İSTANBUL
8. **HAS-İŞ** 26 45 11
İncili Çavuş Sok. Karadeniz Apt. Kat. 1
SULTANAHMET/İSTANBUL
9. **HÜRCAM-İŞ** 27 84 02
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 12/4
CAĞALOĞLU/İSTANBUL
10. **KAPFER GENEL-İŞ** 18 99 87
Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No: 53/10
MALTEPE/ANKARA
11. **KERAMİK-İŞ** 26 49 28
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 12/3
CAĞALOĞLU/İSTANBUL
12. **LÂSTİK-İŞ** 25 42 70 - 71
Londra Asfaltı, Merter Sitesi
AKSARAY/İSTANBUL
13. **MAB-İŞ** 29 39 40 - 29 47 92
Necatibey Cad. Sezenler Sok.
Lozan Apt. No: 2/9
YENİŞEHİR/ANKARA
14. **MADEN-İŞ** 48 50 74 - 75 - 76
Barbarosu Bulvarı No: 58/2 - 3 - 4 - 5
BEŞİKTAŞ/İSTANBUL
15. **PETKİM-İŞ** 17 48 10 - 25 15 78
İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sok. No: 7/13-14-15
ANKARA
16. **PETROL KİMYA-İŞ** 25 35 10 - 11
Lâleli, Mimar Kemalettin Mah. Kızıltaş Sok. 7
AKSARAY/İSTANBUL
17. **TEK-İŞ** 18 89 99 - 18 83 50
İnkilâp Sok. No: 3/8
YENİŞEHİR/ANKARA
18. **TEKNİK-İŞ** 17 52 87 - 17 84 20
İzmir Cad. No: 45/13
KIZILAY/ANKARA
19. **TEKSTİL** 26 85 90
Bâbiali Cad. Sıhhıye Apt. No: 19/3
CAĞALOĞLU/İSTANBUL
20. **TURİZM-İŞ** 45 73 82 - 49 00 90
İstiklâl Cad. Taksim Palas 27 - 29/3
BEYOĞLU/İSTANBUL
21. **TÜMKA-İŞ** 25 42 71
Londra Asfaltı, Merter Sitesi
AKSARAY/İSTANBUL
22. **YENİ HABER-İŞ** 29 63 48 - 49 29 71 16
Gazi Mustafa Kemal Bulvarı
Tulluoğlu Apt. No: 71/1 - 2
MALTEPE/ANKARA

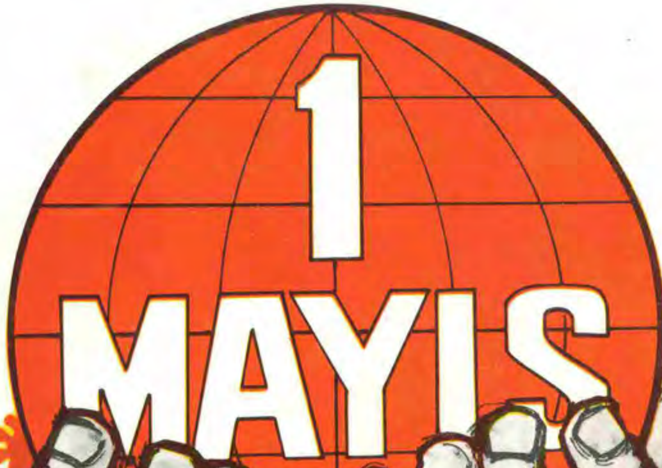
DİSK YAYINLARI

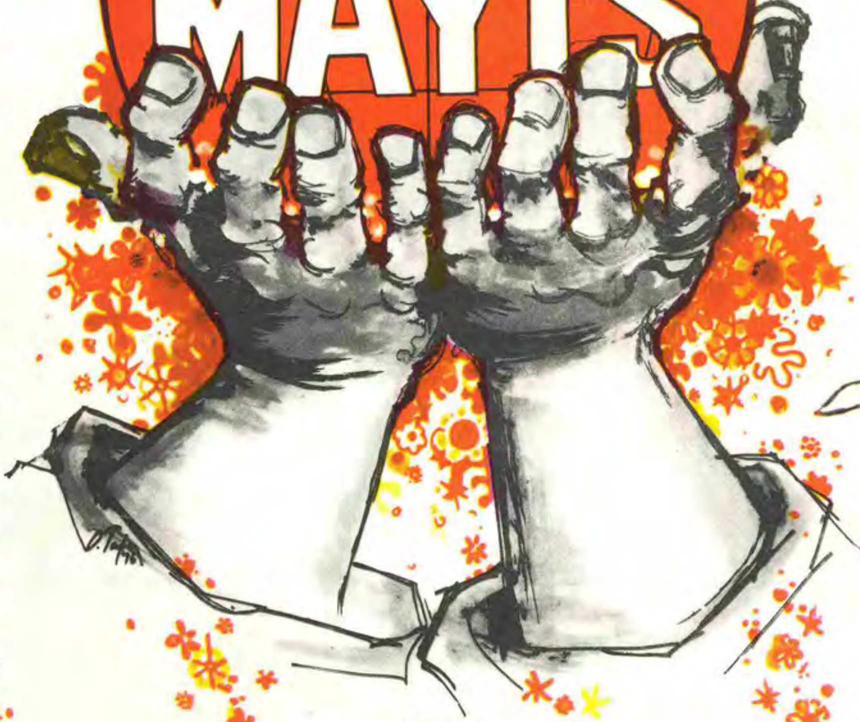
DÜZENLİ YAYINLAR

★ **DİSK AJANSI (Her Salı ve Cuma Günleri çıkar.)**
★ **DİSK AJANSI AYLIK ÖZETİ (Fransızca ve İngilizce olarak her ayın 10. günü çıkar.)**
★ **DİSK DERGİSİ (DİSK'in aylık yayın organıdır.)**

KİTAP VE BROŞÜRLER

1 — TÜRK-İŞ Çıkmazı, 1967 (Tükendi)
2 — DİSK Kuruluş Bildirisi, Anatüzüğü, 1967 (Tükendi)
3 — İşçilerin Uyanışı, 1967 (Tükendi)
4 — II. Genel Kurul Çalışma Raporu, 1968 (Tükendi)
5 — Sıkıyönetim Anayasaya Aykırıdır, 1970 (Tükendi)
6 — DİSK'in 4. Mücadele Yılı, 1967 (Tükendi)
7 — TÜRK-İŞ'e Verilen Dörtlü Rapor, 1971 (Tükendi)
8 — Anayasa Mahkemesinin İptal Kararı, 1972 (Tükendi)
9 — IV. Genel Kurul Raporu, 1973 (Tükendi)
10 — Referandum, 1973 (Tükendi)
11 — Erdemir Grevinin İçyüzü, 1974 (Tükendi)
12 — Genel Af, 1974
13 — Anatüzük, 1974
14 — Ortak Pazar ve Türkiye, 1974 (Tükendi)
15 — V. Dönem Çalışma Raporu, 1975
16 — V. Genel Kurul Raporu, 1975
17 — Anatüzük, 1975
18 — Ana ve Emekçi Olarak İşçi Kadının El Kitabı
19 — 1 Mayıs, 1976
20 — K. TÜRKLER ve H. TUNÇ Açık Oturumu «Demokratik Sınıf ve Kitle Sendikacılığımız» (Basılıyor)

DİSK
TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

